การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัย

นางสาวอันน์เกตุ พงศ์เพ็ชร์

นางสาวพจน์วรรณ ชัยประดิษฐ์

นายพิชาญ พรหมสมบัติ

หอสมุดกลาง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Barcode.....

เลขเรียกหนังสือ.....

.....

.....

หนังสืออ้างอิง ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน

ประจำปีงบประมาณ 2561

ลิขสิทธิ์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

บทคัดย่อ

ชื่องานวิจัย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21

ชื่อผู้วิจัย นางสาวอันน์เกตุ พงศ์เพ็ชร์ และคณะ

ปีที่ศึกษา 1 ต.ค. พ.ศ. 2560 - 30 ก.ย. 2561

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของกิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลปในศตวรรษที่ 21 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการอบรมของผู้ปกครองและครูโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ปกครอง จำนวน 75 คน ครูจำนวน 30 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 75 คน รวมทั้งสิ้น 180 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) เป็นแผนการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นวิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 9 กิจกรรม 2) แบบสอบถาม ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป และ 3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติพื้นฐานด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน (T - test for Dependent Sample)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.39) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดคือ นักเรียนสามารถประเมินผลและบอกได้ว่ากิจกรรมครั้งนี้มีประโยชน์ต่อตนเอง ($\bar{x}$ = 4.69) รองลงมาวิทยากรมีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.68) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.10)

2) ผลการประเมินความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.50) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดคือ นักเรียน ผู้ปกครอง และครู ทำกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.33) 3) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 3.63, S.D. = 2.23 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 4.79, S.D. = 2.27 4) ข้อสรุปของผู้เข้ารับการอบรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง สรุปได้ว่าดังนี้ 4.1) ขณะอบรมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนได้ร่วมกิจกรรม ได้คิดและได้แสดงออกบอกถึงลักษณะที่สร้างความสามัคคีร่วมกันที่ช่วยสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้ความรู้เรื่อง การกำหนดลมหายใจ การทำสมาธิ การปรับคลื่นสมองให้ผ่อนคลาย มีความรัก มีรอยยิ้ม ได้เล่นเกมส์ และมีความสุข 4.2) กิจกรรมต่อเนื่อง 21 วันของการฝึกติดต่อกัน มีข้อความจากบันทึกตรงกันว่า มีความสุข ยับยั้งความคิดและคำพูดด้านลบได้ดีกว่าเดิม มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส จิตใจอ่อนโยนขึ้น หลับสบายขึ้น เข้าใจตนเองมากขึ้น มั่นใจในตนเองมากขึ้น การพูดจากันภายในครอบครัวและในห้องเรียนไพเราะ มีมิตรภาพที่ดี และใช้ภาษาที่เข้าใจกันง่ายขึ้น ยิ้มง่ายขึ้น

Abstract

Title : The Participation of Parents and Teachers using Group Activities based on the Neo-Humanist Concept Enhancing Self-Esteem of Lower Secondary Level Students in the College of Dramatic Arts of the 21st Century

Researcher : Miss Ankate Pongpetch and others

Year of Study : 1 October 2017 – 30 September 2018

The purposes of this research were 1) to study the results of the participation of parents and teachers using Group Activities based on the Neo-Humanist Concept enhancing self-esteem of lower secondary level students in the College of Dramatic Arts of the 21st Century 2) to study appropriateness of Group Activities based on the Neo-Humanist Concept enhancing self-esteem of lower secondary level students in the College of Dramatic Arts of the 21st Century 3) to compare the learning achievement before and after the seminar of parents and teachers using Group Activities based on the Neo-Humanist Concept enhancing self-esteem of lower secondary level students in the College of Dramatic Arts of the 21st Century. The samples of this research consisted of 75 parents, 30 teachers and 75 students in Mathayom 1. The total of samples were 180 people.

The research instruments comprised 1) The 9 activity plans of the participation of parents and teachers using Group Activities based on the Neo-Humanist Concept enhancing self-esteem of lower secondary level students in the College of Dramatic Arts 2) Satisfaction evaluation form of parents and teachers using Group Activities based on the Neo-Humanist Concept enhancing self-esteem of lower secondary level students in the College of Dramatic Arts and 3) The learning achievement paper test. The data analysis was mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.) and T-test for Dependent Sample.

The results of the research were as follows :

1) The results of the participation of parents and teachers using Group Activities based on the Neo-Humanist Concept enhancing self-esteem in the high levels ($\bar{x}$ = 4.39). The item had the highest levels which students could evaluate and indicate their own benefits of these activities ($\bar{x}$ = 4.69), followed by the knowledge, capability and experiences of the keynote speaker to hold activities of the participation in the highest level ($\bar{x}$ = 4.68) and then the least item was the students could decide the guideline and plan to improve appropriately in the high levels ($\bar{x}$ = 4.10). 2) The results of Satisfaction evaluation in the participation of parents and teachers using Group Activities based on the Neo-Humanist Concept enhancing self-esteem in the highest level ($\bar{x}$=4.50). The item had the highest levels which students, parents and teachers did activities together and more understanding in the highest levels ($\bar{x}$ = 4.63), followed by period of time for holding activity had appropriately in the high levels ($\bar{x}$ = 4.33) 3) The results of comparison in the learning achievement found that the learning achievement post-test was higher than pre-test significantly at the 0.01 level different. Pre-test had $\bar{x}$ = 3.63, S.D. = 2.23 and post-test had $\bar{x}$ = 4.79, S.D. = 2.27 4). The conclusion of participants' activities in the participation of parents and teachers using Group Activities based on the Neo-Humanist Concept enhancing self-esteem ; included, 4.1) While participant joined the Group Activities, they had coexistence and then parents, teachers and students joined activities, they thought and expressed the characteristics of the harmony engagement enhancing self-esteem and got knowledge of breathe control, practice meditation, the adaptation of Brain Wave's relaxing, affection, smile, playing games and feeling happy. 4.2) the activities had continued for 21 days, so having the similar messages of records, including, feeling happy, more restraining than being pessimistic, more polite speaking than in the past, having good mood, being cheerful, tender-hearted, sleep soundly, more self-understanding, more sweet-sounding to speak with their families and classes, having friendship and use an understandable language, and then love to smile.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าในวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับอย่างสูงจากอาจารย์สุนาถ เพ็ญศิริ อาจารย์พิชญา นัยนิตย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา ที่ท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งและขอกราบของพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ให้การสนับสนุน เปิดโอกาสให้ครูทุกท่านแสดงศักยภาพของตนในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ก

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ค

กิตติกรรมประกาศ ..... จ

สารบัญ ..... ฉ

สารบัญตาราง ..... ซ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย 1

คำถามในการวิจัย 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

ขอบเขตของการวิจัย 4

กรอบแนวคิดของการวิจัย 5

นิยามศัพท์ 5

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 6

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7

ตอนที่ 1 แนวคิด/ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม 8

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม 8

1.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม 10

1.3 ประเภทของการมีส่วนร่วม 11

1.4 ระดับการมีส่วนร่วม 14

1.5 รูปแบบการมีส่วนร่วม 15

ตอนที่ 2 กิจกรรมกลุ่ม 19

2.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม 19

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม 20

2.3 แนวทางการเลือกใช้กิจกรรมกลุ่ม 21

2.4 เทคนิคของกิจกรรมกลุ่ม 21

ตอนที่ 3 แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส 22

3.1 ความหมายของนีโอฮิวแมนนิส 22

3.2 ที่มาของแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส 22

หน้า

3.3 ลักษณะของแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส 23
3.4 ประโยชน์นีโอฮิวแมนนิสต่อเด็ก 24
3.5 พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะนำแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสมาประยุกต์ใช้กับลูกได้อย่างไร 26
3.6 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส 27
ตอนที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเอง 30
4.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง 30
4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง 33
4.3 ความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง 34
4.4 ลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ 35
4.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง 36
4.6 การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง 38
ตอนที่ 5 เด็กยุคใหม่สู่ศตวรรษที่ 21 38
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 41
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย 45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 51
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 56
สรุปผลการวิจัย 56
อภิปรายผล 57
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย 62
รายการอ้างอิง 63
ภาคผนวก 69
ภาคผนวก ก 70
ภาคผนวก ข 72
ภาคผนวก ค 85
ภาคผนวก ง 91
ภาคผนวก จ 103
ภาคผนวก ฉ 108
ภาคผนวก ช 142

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ 51

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปในศตวรรษที่ 21 53

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปในศตวรรษที่ 21 54

บทที่ 1
บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลที่มีความสนใจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกันเข้ามาร่วมกัน เพื่อปฏิบัติภารกิจ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การดำเนินงาน การรับทราบผลการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล หรือร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตกลงกันไว้ และการที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน (สัญญา เคณาภูมิ, 2551, น. 7)

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อประเทศชาติการอบรมสั่งสอนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ ประสบการณ์ชีวิตต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองในทุก ๆ ด้าน เด็กและเยาวชน จะเป็นคนที่มีคุณภาพที่ดี จำเป็นต้องมีรากฐานจากการปลูกฝังความคิดทัศนคติที่ดีซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญของครูและบุคคลากรในโรงเรียนที่ต้องมาจัดองค์ความรู้และประสบการณ์ให้แก่นักเรียน การสอนเด็กตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส คือ แนวทางทำให้เด็กเก่ง ฉลาด แข็งแรง มีความคิดด้านบวก มีน้ำใจและมีความสุขโดยวิธีการด้านบวก (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2561: ออนไลน์) ให้มีการเรียนรู้ถึงพลังความสามารถหรือศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองได้นำออกมาใช้ให้มากที่สุด ได้แก่ การเป็นคนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถช่วยเหลือผู้อื่น และรู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ช่วยให้สามารถจัดการกับปัญหาชีวิตตลอดจนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมด้วยการฝึกทักษะการดำเนินชีวิตหรือทักษะทางสังคม ซึ่งสามารถเสริมสร้างและพัฒนาได้หากได้รับโอกาสอย่างถูกต้องจะก่อให้เกิดความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้การดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีโอกาสสูงที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้ (โฆษิต พรประเสริฐ, 2546 อ้างถึงใน อัญญารัตน์ ชาสุวรรณ, 2550, น. 1)

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self – Esteem) ถือเป็นพื้นฐานของบุคคลที่มีภาพพจน์ที่ดีต่อตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตัวเอง มีความซื่อสัตย์ มีความภูมิใจในผลสำเร็จของงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาและรับผิดชอบปัญหาที่จะเกิดตามมา เป็นคนที่คนอื่นรักและรักคนอื่น เป็นบุคคลที่ควบคุมตัวเองเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้และต้องการแสดงความสามารถต่าง ๆ ที่มีอยู่นอกจากจะมีความต้องการพื้นฐานแล้ว ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองยังเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลต่อสู้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตได้ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองว่าความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเกิดจากการประเมินตนเองเกี่ยวกับความมีคุณค่า ต่อสังคม ความสำคัญ

ความสามารถการประสบผลสำเร็จ การยอมรับตนเอง การมีประโยชน์ต่อสังคมตลอดจนการได้รับการยอมรับจากสังคม และเป็นที่ชื่นชมมีความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง ชมเชยในสิ่งที่เขากระทำ ซึ่งทำให้รู้สึกตนเองมีคุณค่ามากขึ้นจะเป็นบุคคลที่มีความสุขในชีวิต มีสุขภาพจิตที่ดี เป็นคนร่าเริงแจ่มใส มีความมั่นใจในตนเอง รู้ในความสามารถของตนที่จะกระทำสิ่งที่ดีมีประโยชน์ ไม่รู้สึกว่าตนด้อยค่า ไม่อิจฉาริษยาใคร พร้อมทั้งยังมองว่าตนเป็นคนเก่ง เมื่อใดที่ต้องเจอกับปัญหาก็สามารถที่จะแก้ไขปัญหานั้นได้ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2543, น. 12) ในทางตรงกันข้าม บุคคลใดที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ บุคคลนั้นจะไม่มีความสุขในชีวิตเป็นคนเก็บตัว ไม่ร่าเริงแจ่มใส มีสุขภาพจิตที่ไม่ดี ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดแรงจูงใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ชีวิตดำเนินไปอย่างไร้จุดหมาย บางครั้งก็เลือกวิธีการที่จะสร้างความกล้าให้กับตนเองแบบผิด ๆ เช่น การใช้ยาเสพติด ดื่มสุรา หรือแม้กระทั่งก่อการทะเลาะวิวาทและเป็นอันธพาล (Branden, 1981, p. 12)

การเห็นคุณค่าในตนเองสามารถพัฒนาขึ้นมาได้ โดยให้บุคคลมีโอกาสใช้ความสามารถของตนที่มีอยู่ ได้ฝึกพัฒนาความรับผิดชอบในการช่วยเหลือสังคม ได้ฝึกคิดและตัดสินใจในการแก้ปัญหา ได้รับการสนับสนุนในด้านกำลังใจ ให้เขาได้รับการให้ความสำคัญ และช่วยให้เขายอมรับผลของความล้มเหลว หรือความผิดพลาดที่เขาได้รับ พยายามสร้างความมั่นใจในตนเองโดยให้คำนึงถึงความสำเร็จที่รออยู่ข้างหน้า หรือแม้กระทั่งนึกถึงรางวัล ผลตอบแทนในสิ่งที่ตนจะได้รับ จะช่วยให้บุคคลเกิดความรู้สึกดี ๆ ขึ้นมาได้ และจะส่งผลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองต่อไป Coopersmith (อ้างถึงใน Gurney, 1988, pp. 27-28)

วิธีการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถทำได้หลายวิธี และวิธีหนึ่งที่เหมาะสมนำมาใช้กับเด็ก ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่คัดเลือกมาเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง (จุมพล ทาทอง, 2548, น. 2) เนื่องจากการใช้กิจกรรมกลุ่มที่ดีและมีความเหมาะสม จะทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาตนเอง สนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความปลอดภัย การยอมรับของกลุ่ม การสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม เมื่อบุคคลเข้ากลุ่มจะเกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติตนในสังคม รู้จักการควบคุมอารมณ์ในการแสดงออก เพราะได้เรียนรู้ประสบการณ์จากสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม จะเกิดการเรียนรู้ว่าสิ่งใดควร หรือสิ่งใดไม่สมควรปฏิบัติ ทำให้เกิดพัฒนาการด้านความรู้ และทักษะต่าง ๆ ในขณะที่อยู่ในกลุ่ม เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะทางด้านการคิดพิจารณาและแก้ไขปัญหา ทักษะด้านการพูดการฟัง การอภิปราย การร่วมมือทำงานการเคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้ดีขึ้น สิ่งเหล่านี้เกิดจากการได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จึงนับได้ว่ากิจกรรมกลุ่มมีความสำคัญไม่น้อย ในการพัฒนาความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเอง (กรมสุขภาพจิต, 2541 อ้างถึงใน ศักรินทร์ เมืองมูล, 2552, น. 1-2)

อีกทั้งผู้วิจัย ได้เป็นครูที่ปรึกษานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งมีลักษณะไม่กล้าแสดงความสามารถของตน ขาดความเชื่อมั่นในการตอบคำถามของครู ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ด้วยเหตุเพราะกลัวความผิดพลาด กลัวถูกตำหนิ จากสาเหตุเหล่านี้ทำให้เกิดความรู้สึกว่า ไม่มีความสุขในการเรียน ใช้ชีวิตอยู่ในห้องเรียนไม่ได้ ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและเริ่มสนใจสิ่งจูงใจภายนอกโรงเรียน ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับบุคคลที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองน้อย ซึ่งมีลักษณะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออกตามความสามารถที่แท้จริงของตน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดความคิดสร้างสรรค์ หลีกเลี่ยงและปลีกตัวออกจากเพื่อนร่วมชั้นตลอดจนมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย (ประเวศ วะสี, 2543, น. 5) สิ่งสำคัญในการดึงความสนใจของนักเรียนให้เข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวดที่ 4 มาตราที่ 24 ข้อ 5 ที่กำหนดไว้ว่า “การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้” (อัญญารัตน์ ชาสุวรรณ, 2550, น. 4)

จากเหตุผลข้างต้น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูโดยการนำแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ซึ่งแนวทางในการพัฒนาคนแนวใหม่ในทศวรรษที่ 21 ด้วยวิธีการคิดด้านบวก (ยิ้ม ชม สบตา สัมผัส สวัสดี) นำมาใช้พัฒนาคนให้สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จึงเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย การพัฒนาคนตามแนวนีโอฮิวแมนนิส เป็นการพัฒนาในทุก ๆ ด้านของคนเราให้กลายเป็นคนที่พึ่งตัวเองได้อย่างสมบูรณ์ แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส มีความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์ที่ว่า มนุษย์เป็นสิ่งที่มีชีวิตที่มีพัฒนาการสูงที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่ม ตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป จะส่งผลให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง เกิดความตระหนักถึงความรู้ ความสามารถและความสนใจของตนเองที่แท้จริง เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตที่ดี มีคุณภาพและสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพต่อไป

คำถามในการวิจัย

ทำอย่างไรให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป เห็นคุณค่าในตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป

2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของกิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป

3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู กับกลุ่มนักเรียนที่ทำกิจกรรมที่ไม่มีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตพื้นที่การวิจัยในครั้งนี้อยู่ในพื้นที่ วิทยาลัยนาฏศิลป สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป กำลังศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 950 คน ผู้ปกครองของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป และคุณครูที่สอนอยู่ที่วิทยาลัยนาฏศิลป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 180 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 100 คน ผู้ปกครองของนักเรียน 50 คน ครูของวิทยาลัยนาฏศิลป จำนวน 30 คน

ระยะเวลาของการวิจัย

ระยะเวลาของโครงการ 1 ปี 0 เดือน วันที่เริ่มต้น 1 ตุลาคม 2560 วันที่สิ้นสุด 30 กันยายน 2561

สถานที่ทำการวิจัย

วิทยาลัยนาฏศิลป ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

แผนการดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างและทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (การจัดทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้ปกครอง ครูและนักเรียน) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ปรับปรุงและนำไปจัดกิจกรรม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ติดตามผล
4. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลรายงาน ผลการวิจัยและจัดทำเป็นรูปเล่ม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบการวิจัย

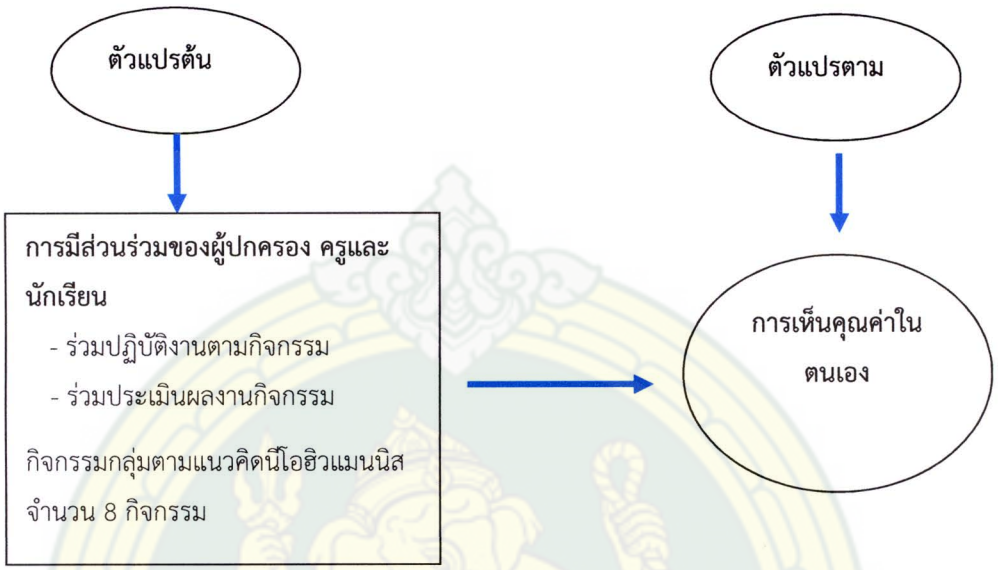

นิยามศัพท์

กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้ทำกิจกรรมร่วมกัน จำนวน 50 คน เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างสมาชิกโดยให้แสดงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวออกมาในสภาวะคลื่นสมองต่ำ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 8 กิจกรรม

แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์ที่ว่า มนุษย์เป็นสิ่งที่มีชีวิต ที่มีพัฒนาการสูงที่สุด แนวทางในการพัฒนาคนแนวใหม่ด้วยวิธีการด้านบวก (ยิ้ม ชม สบตา สัมผัส สวัสดี) เพื่อที่จะพัฒนาคนให้สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นการพัฒนาในทุก ๆ ด้านของคนเราให้กลายเป็นคนที่พึ่งตัวเองได้อย่างสมบูรณ์

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกที่ดีงาม ที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเคารพและยอมรับตนเองว่า มีความรู้ความสามารถ ใช้ความสามารถของตนเอง เพื่อที่จะประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย การเคารพตนเองและผู้อื่น การพึ่งพาตนเอง ความภูมิใจในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การยอมรับในตนเองและผู้อื่น ยอมรับผลที่เกิดขึ้น ต้องการความรัก เข้าใจในตนเอง การได้รับการยกยองจากผู้อื่น และมีความสุข

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 50 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส จะมีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น

2. ได้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ และที่อื่น ๆ

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

บทที่ 2
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ได้ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส การเห็นคุณค่าในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ และงานวิจัยครั้งนี้ได้ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส การเห็นคุณค่าในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิด/ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

1.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

1.3 ประเภทของการมีส่วนร่วม

1.4 ระดับการมีส่วนร่วม

1.5 รูปแบบการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 2 กิจกรรมกลุ่ม

2.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม

2.3 แนวทางการเลือกใช้กิจกรรมกลุ่ม

2.4 เทคนิคของกิจกรรมกลุ่ม

ตอนที่ 3 แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

3.1 ความหมายของนีโอฮิวแมนนิส

3.2 ที่มาของแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

3.3 ลักษณะของแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

3.4 ประโยชน์นีโอฮิวแมนนิสต่อเด็ก

3.5 พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะนำแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสมาประยุกต์ใช้กับลูกได้อย่างไร

3.6 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

ตอนที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเอง

4.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

4.3 ความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง

4.4 ลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

4.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

4.6 การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

ตอนที่ 5 เด็กยุคใหม่สู่ศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิด/ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ความหมายการมีส่วนร่วม จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ นั้น เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยที่มนุษย์เริ่มอยู่กันชุมชน ซึ่งเกิดได้หลายลักษณะ หลายรูปแบบ และหลายวัตถุประสงค์ จึงไม่มีนักวิชาการคนใดสามารถให้คำนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมได้อย่างครอบคลุมและถูกต้อง นอกจากนี้ ขอบข่ายเนื้อหาสาระของการมีส่วนร่วมยังไม่กระจ่างชัดเจนเท่าที่ควร อย่างไรก็ดีนักวิชาการหลาย ท่านได้ให้คำนิยามคำว่า การมีส่วนร่วม ตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่เน้นเฉพาะตามความสนใจของตน ดังนี้

เออร์วิน (Ervin, 1976, p. 138 อ้างถึงใน จีรนันท์ ฮังกาสี, 2551, น. 13) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมว่า คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมใช้ ความคิดสร้างสรรค์ และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหาร่วมกัน การใช้วิทยาการที่เหมาะสมให้การสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ดูจ์ลาห์ (Douglah, 1970, p. 90 อ้างถึงใน จีรนันท์ ฮังกาสี, 2551, น. 21) กล่าวถึงความหมายของ การมีส่วนร่วม (Participation) ว่าเป็นคำที่มีความหมายกว้าง และใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน นักการศึกษาใช้คำนี้อ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรมหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาส่วนกลุ่มอื่น ๆ ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

ไนยีเรีย (Nyerere, 1991 อ้างถึงใน จีรนันท์ ฮังกาสี, 2551, น. 13) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการที่มนุษย์สามารถจะกระทำการเปลี่ยนแปลงและควบคุมสภาพแวดล้อมของตน

กุสตาโว (Gustavo, 1992, p. 4 อ้างถึงใน ประพันธ์ เดชสวัสดิ์, 2552, น. 19) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมนั้นโดยปกติทั่วไปเป็นที่เข้าใจกันว่า หมายถึงการเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่าง แต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมมีความชัดเจนและลึกลงไปกว่า

เพียงการมีส่วนรับผิดชอบ เมื่อการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

หวัง (Whang, 1981, pp. 91-92 อ้างถึงใน กิตติ กรทอง, 2552, น. 24) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการในการเข้าไปดำเนินงานของบุคคลหรือของกลุ่มเพื่อให้สะท้อนถึงความสนใจของตนหรือเพื่อให้การสนับสนุนทางด้านกำลังงานหรือทรัพยากรต่อสถาบันหรือระบบ ที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตของพวกเขา

ยาดาฟ (Yadav, 1980, p. 87 อ้างถึงใน โสภา มัดลัง, 2551, น. 17) ได้ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจและสมัครใจโดยไม่ถูกบังคับซึ่งกระบวนการความร่วมมือของประชาชนนั้นต้องมีความรู้สึกต่อไปนี้ 1) การเข้าร่วมในการตัดสินใจตกลงใจ 2) การเข้าร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา 3) การเข้าร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการและแผนงานของการพัฒนา 4) การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

องค์การยูนิเซฟ (UNISEF, 1982 อ้างถึงใน กรองกาญจน์ เชิญชัยวชิรากุล, 2550, น. 13) ให้ความหมายเชิงปฏิบัติของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีอิสระในตนเอง และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยโครงการนั้นจะประสบความสำเร็จเมื่อชุมชนเป็นผู้กำหนดความต้องการและใช้ประโยชน์จากโครงการนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิผล โดยเมื่อบุคคลภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้องได้ถอนตัวออกไปแล้ว โครงการนั้น ๆ ก็ยังคงดำรงอยู่ต่อไป

สหประชาชาติ (United Nation, 1981 อ้างถึงใน เทอดศักดิ์ จันเสวี, 2549, น. 18) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าหมายถึง การสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสมาชิกในสังคมที่กว้างกว่าสามารถเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือ และเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมทั้งมีส่วนได้รับประโยชน์จากผลของการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

กิตติ กรทอง (2552, น. 19) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องด้านจิตใจ และอารมณ์ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้คิดริเริ่มตัดสินใจ ปฏิบัติ รับผิดชอบ แก้ปัญหา การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาความสามารถควบคุมทรัพยากร การร่วมกิจกรรมตามหลักประชาธิปไตยตลอดจนการให้อำนาจการเข้าไปมีหน้าที่รับผิดชอบ

จินตวีร์ เกษมศุข (2554, น. 1) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ ร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงมีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคมทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม เป็นโอกาสของประชาชนได้มีส่วนช่วยเหลือกันด้วยความสมัครใจได้แสดงความมีจิตอาสาเสียสละ ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมแก้ปัญหา ร่วมตัดสินใจและร่วมปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จจนเสร็จสิ้นโครงการ ร่วมรับประโยชน์ทำให้ผลกระทบที่เกิดกับตนเองและชุมชนเป็นไปในทิศทางที่ดีเป็นที่พอใจ ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขและได้การปฏิบัติอย่างเป็นธรรม

1.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

อคิน รพีพัฒน์ (อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545, น. 7-9) ได้สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuation)

Maslow (อ้างถึงใน อคิน รพีพัฒน์, 2527, น. 7-8) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อมหมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้เกิดผลดี ผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม

โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-Esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

อเล็กซานเดอร์ แอสติน (Alexander W. Astin, 1984, p. 49) ศาสตราจารย์ทางด้านการอุดมศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอเนียร์ ลอสแองเจอลิส (University of California, Los Angeles) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบพื้นฐานของทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา ไว้ 5 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การใช้แรงกายและแรงใจเข้าไปสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ อาจเป็นสิ่งทั่วไป เช่น ประสบการณ์ในการเป็นนิสิตนักศึกษา หรือสิ่งที่เฉพาะเจาะจง เช่น การเตรียมตัวสอบวิชาใดวิชาหนึ่งก็ได้

2. “สิ่งต่าง ๆ” ที่เข้าไปมีส่วนร่วมนั้น จะเป็นสิ่งทั่วไป หรือสิ่งที่เฉพาะเจาะจงก็ตาม การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นในลักษณะที่แตกต่างกัน นิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีส่วนร่วมในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในปริมาณที่แตกต่างกัน และนิสิตนักศึกษาคนหนึ่งคนเดียวกันมีส่วนร่วมกับสิ่งต่าง ๆ กัน ในเวลาที่แตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมนั้น มีทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การมีส่วนร่วมในเชิงปริมาณของนิสิตนักศึกษา อาจวัดได้ว่า นิสิตนักศึกษาใช้เวลากี่ชั่วโมงในการเรียน เป็นต้น ส่วนในเชิงคุณภาพอาจวัดในแง่ที่ว่า นิสิตนักศึกษาทบทวนและเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายให้อ่านหรือไม่ หรือเพียงแต่จ้องที่หนังสือแต่ว่าฝันกลางวัน เป็นต้น

4. การพัฒนาด้านการเรียนรู้ และบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา ที่เกิดจากโปรแกรมการศึกษานั้น เป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณ และคุณภาพของการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาในโปรแกรมการศึกษานั้น

5. ประสิทธิภาพของนโยบายหรือการปฏิบัติการใด ๆ ทางการศึกษานั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับความสามารถของนโยบายและการปฏิบัตินั้น ๆ ในการที่จะเพิ่มการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา

1.3 ประเภทของการมีส่วนร่วม

เอปสไตน์ (Epstein, 1995, pp. 701-705 อ้างถึงใน ประพันธ์ เดชสวัสดิ์, 2552, น. 32) ได้เสนอ “โครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ” ประกอบด้วย ดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง คือความรับผิดชอบพื้นฐานของครอบครัว ได้แก่ การจัดเตรียมที่อยู่อาศัย สุขภาพ โภชนาการเครื่องนุ่งห่ม ความปลอดภัย ทักษะของผู้ปกครอง

ต่อเด็กทุกระดับอายุ สภาพบ้านที่สนับสนุนเด็กในฐานะนักเรียนทุกระดับชั้น ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อช่วยโรงเรียนให้เข้าใจเด็กและครอบครัว

2. การติดต่อสื่อสาร คือ ความรับผิดชอบพื้นฐานของโรงเรียน ได้แก่ การสื่อสารจากโรงเรียนสู่บ้าน และการสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียน

3. การอาสาสมัคร คือ การมีส่วนร่วมที่โรงเรียนและเพื่อโรงเรียน ได้แก่

(1) การอาสาสมัครในโรงเรียนหรือชั้นเรียน เช่น ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน หรือผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ

(2) การอาสาสมัครเพื่อโรงเรียนหรือชั้นเรียน เช่น ช่วยโครงการของโรงเรียนและความก้าวหน้าของเด็กในทุกที่ทุกเวลา

(3) การเป็นผู้ร่วมในทุกการแสดง กีฬา เหตุการณ์ การมอบรางวัล การเฉลิมฉลองและอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

4. การเรียนรู้ที่บ้าน คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมหรือส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก

5. การตัดสินใจ คือ การมีส่วนร่วมหรือการเป็นผู้นำในองค์การต่าง ๆ เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู องค์การผู้ปกครองและครู หรือสภาที่ปรึกษาคณะกรรมการ หรือกลุ่มที่ปรึกษาโรงเรียนอิสระต่าง ๆ โดยการเป็นสมาชิก ผู้มีส่วนร่วม ผู้นำ หรือตัวแทน เป็นต้น

6. การร่วมมือกับชุมชน คือ การเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือโรงเรียน นักเรียนและครอบครัว หรือการเชื่อมโยงโรงเรียนให้ไปช่วยชุมชนแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียน ไม่อาจดำเนินการได้โดยปราศจากพ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียนก็ย่อมไม่สามารถละเลยพ่อแม่ผู้ปกครอง ได้เช่นกัน นักวิชาการหลายท่านจึงได้เสนอแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อาทิ เช่น

อับเบน และ ฮิวส์ (Ubben and Hughes, 1992, p. 298 อ้างถึงใน วัลภา พรหมฤทธ์, 2550, น. 78) ได้เสนอแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนดังนี้

1. ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องทำงานใกล้ชิดกับพ่อแม่ผู้ปกครองและควรเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะ 2 ทาง

2. สัมพันธภาพที่เหมาะสมจะต้องคำนึงถึงคน 4 กลุ่ม คือ พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ชุมชน และนักเรียน ครูควรหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดวิกฤตหรือความขัดแย้งโดยไม่จำเป็น

3. ครูต้องสนใจนักเรียน เพราะนักเรียนจะกลายเป็นสื่อสาระสำคัญ นำเรื่องราวของโรงเรียนไปบอกพ่อแม่ผู้ปกครอง

4. การสร้างสัมพันธภาพกับพ่อแม่ผู้ปกครอง ควรให้เกิดความสม่ำเสมอในระดับนโยบายและให้เกิดการปฏิบัติที่ดีและเป็นจริง

5. นักวิชาการหรือนักการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ควรผูกขาดหรือแทรกแซงความคิด และควรเคารพ “หุ้นส่วน” ทุกฝ่าย

6. การสร้างความสัมพันธ์ ควรพัฒนาจากระดับส่วนตัวไปสู่ระดับกลุ่มและสาธารณะให้กว้างขวางขึ้น

7. การจัดกิจกรรมใด ๆ ควรวางกฎที่ยืดหยุ่นต่อการระดมความร่วมมือของบ้านและชุมชน เน้นการกระจายทรัพยากรของชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา ประเทศไทยก็มีผู้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544, น. 12) เสนอว่า ครอบครัวจะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายทาง เช่น การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการการร่วมจัด การศึกษา การสนับสนุนการจัดการศึกษา การกำกับดูแล เป็นต้น ทำให้เกิดการจัดการการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และตัวผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ชมแข พงษ์เจริญ (2542, น. 83-84 อ้างถึงใน จีรนันท์ ฮังกาสี, 2551, น. 28) ได้เสนอแนะแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของทางโรงเรียนให้มากขึ้น โดยการประชุมสัมมนาหรือจัดงานชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลข่าวสาร และความเคลื่อนไหวของโรงเรียน ทำให้เกิดความร่วมมือขึ้น

2. โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียนอย่างทั่วถึง มีวิธีการอย่างหลากหลาย เพื่อผู้ปกครองจะได้สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

3. โรงเรียนและผู้ปกครองควรได้มีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง และทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้าเยี่ยมชมและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนให้มากที่สุด

4. โรงเรียนควรจัดทำเอกสารคู่มือสำหรับผู้ปกครองขึ้น เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองได้ทราบรายละเอียด ข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน จะช่วยให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสรับรู้และเห็นความสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเอาใจใส่ดูแลให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

1.4 ระดับการมีส่วนร่วม

อาร์นสไตน์ (Arnstein, 1969, p. 216 อ้างถึงใน โสภา มัดลัง, 2551, น. 37) ได้ใช้อำนาจการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการบอกระดับการมีส่วนร่วมโดยสรุปเป็นขั้นบันได 8 ขั้นและใน 8 ขั้นจัดเป็น 3 ประเภทดังนี้

1) การมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม

2) การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธี

3) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

บันได 8 ขั้น แต่ละขั้นมีรายละเอียดดังนี้

บันไดขั้นที่ 1 ขั้นจัดฉาก เป็นการแสดงบทบาทในกิจกรรมหนึ่งๆ เพื่อให้คนรู้จัก

บันไดขั้นที่ 2 ขั้นบำบัดรักษา เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำมุ่งหวังที่จะให้ทุกคนเชื่อฟัง

บันไดขั้นที่ 3 ขั้นแจ้งข่าวสาร ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามซักถามได้เพียงเล็กน้อย

บันไดขั้นที่ 4 ขั้นให้คำปรึกษา ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามแสดงความคิดเห็น

บันไดขั้นที่ 5 ขั้นปลอบใจ เป็นลักษณะที่ผู้นำทำทีทำว่าเห็นด้วยกับผู้ตาม

บันไดขั้นที่ 6 ขั้นเป็นหุ้นส่วน เป็นการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกันตัดสินใจ

บันไดขั้นที่ 7 ขั้นมอบอำนาจ ผู้บริหารมอบอำนาจให้ผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจแทนตน

บันไดขั้นที่ 8 ขั้นควบคุม โดยประชาชนเป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหารอย่างแท้จริง

บันไดขั้นที่ 1 - 2 เรียกว่า ขั้นการมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม

บันไดขั้นที่ 3 - 5 เรียกว่า การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธี คือมีส่วนร่วมในบางเรื่องเท่านั้น

บันไดขั้นที่ 6 - 8 เรียกว่า การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เป็นระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด

คอมป์เบล และ แรมเซเยอร์ (Compblee and Ramseyer, อ้างถึงใน กิตติโชค ห้อยยี่ภู่, 2527, น. 17) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในโรงเรียนสามารถจัดระดับได้ ดังนี้

1. ระดับไม่มีส่วนร่วมเลย คือ การที่โรงเรียนและชุมชนไม่มีการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเลย ต่างฝ่ายอยู่โรงเรียน ไม่ให้โอกาสแก่ประชาชนที่จะมีส่วนร่วม ประชาชนก็ไม่สนใจ ไม่รับรู้ ไม่ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

2. ระดับที่มีส่วนร่วมน้อย คือ การที่โรงเรียนติดต่อกับประชาชนในชุมชนเป็นบางครั้ง ลักษณะของการมีส่วนร่วมเป็นการรับฟังสิ่งซึ่งโรงเรียนได้แจ้งให้ทราบ

3. ระดับที่มีส่วนร่วมปานกลาง คือ การที่ประชาชนได้รับทราบเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน เพิ่มมากขึ้นและมีคำถามจากประชาชนมาสู่โรงเรียนมาบ้างเป็นครั้งคราว แต่ส่วนใหญ่เป็นการรับฟังจากโรงเรียนเป็นฝ่ายเดียว

4. ระดับการมีส่วนร่วมมาก คือ การที่โรงเรียนและชุมชนเริ่มมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

5. ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การที่โรงเรียนและชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน การคิดหาเหตุผล การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาร่วมกันทั้งสองฝ่ายระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

อคิน ระพีพัฒน์ (2531, น. 49 - 50 อ้างถึงใน จีรนันท์ ฮังกาสี, 2551, น. 18) ได้เสนอไว้ว่าสามารถแบ่งได้เป็น 5 ระดับด้วยกัน คือ

1. ประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการค้นหาปัญหา พิจารณาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุแห่งปัญหา

3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาและพิจารณาแนวทางวิธีการแก้ปัญหา

4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา

5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมการพัฒนา

สรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมบุคคลมีส่วนร่วมมากบ้างน้อยบ้าง แบ่งได้ 5 ระดับ คือ การหาสาเหตุ การช่วยค้นหาสาเหตุ การวางแผนแก้ปัญหา การร่วมกันตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติและการร่วมรับประโยชน์

1.5 รูปแบบการมีส่วนร่วม

สหประชาชาติ (United Nation, 1981 อ้างถึงใน เอื้อมพร พูนขวัญ, 2543, น. 13) ได้รวบรวมรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบ คือ

1) การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง (Spontaneous) เป็นโดยการอาสาสมัครหรือรวมตัว กันเองขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง โดยเป็นการกระทำที่มิได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกซึ่ง เป็นรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย

2) การมีส่วนร่วมแบบชักนำ (Induced) เป็นการเข้าร่วมโดยความต้องการความเห็นชอบ หรือการสนับสนุนโดยรัฐบาล ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นลักษณะทั่วไปของประเทศกาลังพัฒนา

3) การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (Coercived) เป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้การจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือโดยการบังคับโดยตรง เป็น

รูปแบบที่ผู้กระทำได้รับผลในทันที แต่จะไม่ได้ผลในระยะยาวและมีผลเสียที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

รูปแบบการมีส่วนร่วมมีหลายรูปแบบ ซึ่งผลให้มีความหลากหลายของการนารูปแบบไปปฏิบัติ ซึ่งขึ้นอยู่กับกลุ่มบุคคล สถานการณ์ ความพร้อมและแนวคิดของผู้ปฏิบัติดังเช่น

ศิรินทร์ ทองปาน (2544 อ้างถึงใน โสภา มัดลัง, 2551, น. 27) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการคือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผล ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมนี้ อาจจะเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม องค์กรอาสาสมัคร รวมทั้งกรรมการกลุ่มก็ได้

อุดม เหลืองสด (2545, น. 19-20 อ้างถึงใน พงศ์พันธ์ แก้วหาวงศ์, 2550, น. 12) ได้กล่าวถึง รูปแบบการมีส่วนร่วม จากการรวบรวมรายละเอียดของนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

วิชิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพินิจ (2541, น. 46-47 อ้างถึงใน วัลภา พรหมฤทธิ์, 2550, น. 20) ได้กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การร่วมคิด
ขั้นที่ 2 การร่วมวางแผน
ขั้นที่ 3 การร่วมปฏิบัติ
ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินผล
ขั้นที่ 5 การร่วมรับประโยชน์

ดังนั้น อุดม เหลืองสด (2545 อ้างถึงใน พงศ์พันธ์ แก้วหาวงศ์, 2550, น. 23) ได้สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วม มีขั้นตอนดังนี้

1. การมีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจ หมายถึง การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ แล้วร่วมตัดสินใจทั้งในช่วงเริ่มต้น ช่วงวางแผน และช่วงปฏิบัติตามแผน

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์กำหนด วิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การทำประโยชน์ให้กับงานทั้งช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน หรือโดยการบริหารประสานงาน และขอความช่วยเหลือ

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การประเมินว่าการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งการประเมินผลความก้าวหน้าและประเมินผลสรุปรวบยอด โดยสังเกตจากความชอบ และความคาดหวังซึ่งมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลได้

5. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การรับผลประโยชน์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มทั้งทางบวกและทางลบ

จากความเห็นดังกล่าว สามารถสรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โดยมีขั้นตอนการมีส่วนร่วม 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ร่วมคิด ตัดสินใจ หมายถึง ร่วมมองเห็นปัญหา ร่วมคิดแก้ไข ร่วมคิดพัฒนา ร่วมออกความคิดเห็น ร่วมกำหนดจุดประสงค์ กำหนดเป้าหมาย วางแผนพัฒนาหาแนวทางเพื่อดำเนินการต่อไป

2. ร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง ร่วมกันปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยการช่วยเหลือ ร่วมมือ และประสานงาน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จ

3. ร่วมในการประเมินผล หมายถึง ร่วมคิดวิเคราะห์ถึงการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การปฏิบัติงานของผู้ที่มีส่วนร่วมมีมากน้อยเพียงใด และผลการปฏิบัติประสบผลสำเร็จหรือมีอุปสรรคหรือไม่ เกิดประโยชน์แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างไร เพื่อพัฒนางานและแก้ไขในครั้งต่อไป

หรรษา นิลวิเชียร (2535, น. 236-237 อ้างถึงใน โสภา มัดลัง, 2551, น. 18) ได้กล่าวถึงผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการให้การศึกษาต่อลูกของพ่อแม่ ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นแก่เด็กไว้เป็นจำนวนมาก ดังจะได้ยกมาเป็นตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ดุสเซลดอร์ฟ (Dusseldorp, 1981 อ้างถึงใน จีรนันท์ ฮังกาสี, 2551, น. 14) ที่ได้รวบรวมประเภทการมีส่วนร่วมของนักวิชาการต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะ 9 ประการ มาจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 9 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. การจำแนกตามระดับความสมัครใจ ได้แก่ การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักชวน การมีส่วนร่วมโดยการใช้ระบบสิ่งล่อ การมีส่วนร่วมโดยการถูกบังคับ

2. วิธีของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางตรง - การมีส่วนร่วมทางอ้อม พิจารณาจากองค์การว่าเป็นองค์การรูปนัย - อรูปนัย

3. ความเข้มของการมีส่วนร่วม เช่น ระดับการตัดสินใจ ระดับการร่วมมือ ระดับการใช้ประโยชน์

4. ความถี่ของการมีส่วนร่วม อาจวัดจากจำนวนครั้ง จำนวนของผู้เข้ามามีส่วนร่วม

5. ระดับของประสิทธิผล เช่น ผู้มีส่วนร่วมเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจนทุกข้อหรือเกือบทุกข้อถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล

6. พิสัยของกิจกรรม ในช่วงที่มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมนั้นผู้มีส่วนร่วมเข้าร่วมเป็นช่วง ๆ หรือว่าเข้าร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดกิจกรรมการมีส่วนร่วม การใช้พิสัยในการวัดการมีส่วนร่วมนี้จะช่วยให้ได้ภาพที่ถูกต้องเป็นจริงกว่าการวัดเพียงปริมาณความถี่ที่บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเดียว

7. ระดับขององค์การ ได้แก่ การมีส่วนร่วมระดับล่าง การมีส่วนร่วมระดับกลาง การมีส่วนร่วมระดับสูงสุดขององค์การ มักเป็นการมีส่วนร่วมระดับห่างไกล

8. ผู้เข้าร่วม พิจารณาถึงคุณลักษณะส่วนตัวต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ สถานภาพ ครอบครัว การศึกษา ระดับชนชั้นทางสังคม ระดับรายได้ ฯลฯ

9. ลักษณะของการวางแผน เช่น วางแผนแบบบนลงล่าง วางแผนแบบล่างขึ้นบน

อคิน รพีพัฒน์ (2547, น. 28) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข 2) การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา 3) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน 4) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

เอปสไตน์ (Epstein, 1995 อ้างถึงใน เทอดศักดิ์ จันเสวี, 2549, น. 27) นักวิชาการด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยจอห์น ฮอพกินส์ ในสหรัฐอเมริกา ชี้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กในโรงเรียนนั้นสามารถทำได้ 2 รูปแบบ แบบแรก คือ การเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมในห้องเรียนและโรงเรียน แบบที่สอง คือ การเข้ามีส่วนในการบริหารและกำหนดแนวทางของโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ของผู้ปกครอง สามารถทำได้ เป็นต้นว่า

1.1 ให้ผู้ปกครองเป็นฐานะแขกของโรงเรียนหรือผู้สังเกตการณ์

1.2 สนับสนุนผู้ปกครองเข้ามาเยี่ยมเยือน หรือเข้าสังเกตการณ์ในห้องเรียน

1.3 จัดตั้งศูนย์ทรัพยากรผู้ปกครองประจำโรงเรียน เป็นแหล่งพบปะ เป็นสถานที่รวม อุปกรณ์ที่ผู้ปกครองนำมาให้โรงเรียนใช้ประโยชน์และเป็นแหล่งข่าวในชุมชน

1.4 ดำเนินการให้มีประชุมปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพของบุตรหลาน

1.5 จัดฝึกอบรมแก่ผู้ปกครองที่เป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยครูในชั้นเรียน และกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียน เช่น พัฒนาโครงการผู้ปกครองอาสาสมัครขึ้นในโรงเรียน ทำการสรรหาและจัดการฝึกอบรม รวมทั้งสนับสนุนผู้ปกครองให้แบ่งปันทักษะและความชำนาญแก่โรงเรียน

2. การเข้ามีส่วนร่วมในด้านบริหารจัดการของผู้ปกครอง สามารถทำได้ เช่น

2.1ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมมีบทบาทในสภาผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครองและครู หรือคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของโรงเรียน ทำหน้าที่สอดส่องดูแล ร่วมตัดสินใจ และวางแผนการพัฒนาโรงเรียน สามารถร่วมกำหนดนโยบายการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อบุตรหลานของตน ผู้ปกครองจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของบุตรหลานพวกเขา

2.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายให้ผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารและวางแนวทางของโรงเรียน กำหนดเป้าหมายและภารกิจของโรงเรียน ผู้ปกครองและคนในชุมชนจัดตั้งสภาผู้ปกครองและครูขึ้นมีหน้าที่ให้การช่วยเหลือและแก้ปัญหาด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนรวมทั้งตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายของโรงเรียน ความก้าวหน้าของนักเรียนและประเมิน หลักสูตรการเรียนรู้เป็นระยะ

ตอนที่ 2 กิจกรรมกลุ่ม

2.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

วินิจ เกตุขำ และ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2561) ได้สรุปความหมายของคำว่ากลุ่มในทางจิตวิทยาไว้ว่า กลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน โดยมีการติดต่อสัมพันธ์กันหรือปฏิสัมพันธ์กัน และมีจุดมุ่งหมายที่จะกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และความสัมพันธ์นี้จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกันได้ในระดับที่พอดี

Martin E. Shaw (อ้างถึงใน ลออ อุบลแย้ม, 2559: 6) ก็ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ในทำนองเดียวกันว่า กลุ่ม คือ บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งบุคคลแต่ละคนจะมีอิทธิพลต่อเพื่อนในกลุ่ม และจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนในกลุ่มด้วยเช่นกัน

คาร์ทไรท์ และ แซนเดอร์ (Cartwright and Zander, 1968) ได้สรุปคุณลักษณะของกลุ่มไว้ว่า เมื่อคนมารวมกันเป็นกลุ่ม จะต้องมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะต่อไปนี้เกิดขึ้น คือ

(ก) จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันเสมอ

(ข) แต่ละคนจะถือว่าตนเองเป็นสมาชิกกลุ่ม

(ค) แต่ละคนในกลุ่มจะยอมรับกันเป็นสมาชิกกลุ่ม

(ง) มีปทัสถานร่วมกัน

(จ) แต่ละคนจะมีบทบาทที่ชัดเจน

(ฉ) มีการเลียนแบบลักษณะบางอย่างที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมจากสมาชิกในกลุ่ม

(ช) สมาชิกมีความคิดว่ากลุ่มจะต้องให้ผลประโยชน์ต่อสมาชิก

(ซ) สมาชิกจะแสวงหาเป้าหมายร่วมกัน

(ฌ) มีการรับรู้ความเป็นเอกภาพของกลุ่มร่วมกัน และ

(ญ) สมาชิกกลุ่มจะปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของกลุ่ม

รัตนาภรณ์ แววกระโทก (2561) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มคือ ความร่วมือร่วมใจในการทำงาน หรือสร้างผลงานตามเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร พนักงาน วิธีการทำงาน เครื่องจักร เครื่องใช้ ระเบียบกฎเกณฑ์และอื่นๆ

สรุปได้ว่า กลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน สร้างผลงานตามเป้าหมาย ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน เพื่อให้กิจกรรมนั้น บรรลุจุดหมายปลายทาง ที่กลุ่มกำหนดไว้ตามระเบียบกติกาที่เหมาะสม โดยที่ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขด้วย

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม (Group Process)

กระบวนการกลุ่มเป็นวิทยาการที่ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของคน ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์และการพัฒนาการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพจุดเริ่มต้นของค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็คือ การศึกษากลุ่มคนด้านพลังกลุ่มและผู้ที่ได้เชื่อว่าเป็นบิดาของกระบวนการกลุ่มก็คือ เคริร์ท เลวิน (Kurt Lewin) นักจิตวิทยาสังคมและนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ 1920 เป็นต้นมา และได้มีผู้นำหลักการของพลังกลุ่มไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การพัฒนาบุคลิกภาพและจุดประสงค์อื่น ๆ วงการ รวมทั้งในวงการศึกษา

1. หลักการและแนวคิดทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม

แนวคิดพื้นฐานของกระบวนการกลุ่มก็คือ แนวคิดในทฤษฎีภาคสนาม ของเคิร์ท เลวิน ที่กล่าวโดยสรุปไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม

2. โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดจากการร่วมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกันและจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกกลุ่ม

3. การรวมกลุ่มจะเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มในด้านการกระทำความรู้สึก และความคิด

4. สมาชิกกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและจะพยายามช่วยกันทำงานโดยอาศัยความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปได้ตามเป้าหมายของกลุ่ม

2. หลักการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ที่สำคัญมีดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้ที่เกิดจากการบรรยายเพียงอย่างเดียวไม่พอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรม แต่การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียนโดยกระบวนการกลุ่มจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียน

ได้ใช้ศักยภาพของแต่ละคนทั้งในด้านความคิด การกระทำและความรู้สึกมาแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

2. การเรียนรู้ควรจะเป็นกระบวนการกลุ่มที่สร้างสรรค์บรรยากาศการทำงาน การทำงานกลุ่มที่ให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความรู้สึกนึกคิด มีบทบาทในการรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

3.การเรียนรู้ควรเป็นระบวนการที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยการกระทำกิจกรรมด้วยตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชาหรือสาระจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใจอย่างลึกซึ้ง จดจำได้ดี อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของตนได้รวมทั้งสามารถนำไปสู่การนำไปพัฒนาบุคลิกภาพทุกด้านของผู้เรียน

4. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเยนรู้เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ที่เป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน ดังนั้นถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีระและมีขั้นตอนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้หรือตอบคำถามการรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 แนวทางการเลือกใช้กิจกรรมกลุ่ม

การใช้กิจกรรมกลุ่ม การนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการพัฒนาความรับผิดชอบ กิจกรรมกลุ่มเป็นวิทยาการแขนงหนึ่ง ซึ่งพยายามศึกษาเรื่อง เกี่ยวกับกลุ่มคนเพื่อให้ได้ซึ่งความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรม ของคนอันจะเป็นประโยชน์ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์และการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ทิศนา แขมมณี และคณะ, 2522)

2.4 เทคนิคของกิจกรรมกลุ่ม

การใช้กิจกรรมกลุ่ม คือ เทคนิคและวิธีการที่ให้สมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยสมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะด้านการคิดทักษะด้านการวิเคราะห์ ทักษะด้านการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหาอย่างมีจุดมุ่งหมายแน่นอน อันก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ (วิภาวี เกียรติอัชฌาสัย, 2542)

การจัดการเรียนการสอนที่ใช้การกิจกรรมกลุ่ม (กรมวิชาการ, 2542) มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ เป็นการเริ่มบทเรียนให้น่าสนใจ มีสระ แทรกความสนุกสนานและตื่นเต้นในบางครั้งเพื่อช่วยให้นักเรียนตื่นตัว มีสมาธิ เกิดความต้องการในสิ่งที่จะเรียนรู้

2. ขั้นกิจกรรม นักเรียนทุกคนจะได้รับบทบาทและหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย การแยกย้ายตามกลุ่ม การกำหนดและเลือกประธาน เลขานุการ สมาชิกกลุ่มเพื่อประชุมปรึกษาหารือ การวางแผน การเสนอความคิดเห็นของสมาชิกแต่ละคน

3. ขั้นอภิปราย ขั้นตอนนี้จะต้องจัดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการซักถาม การอภิปรายในแง่คิด ประเด็นต่าง ๆ

4. ขั้นสรุป และประยุกต์ใช้ในขั้นนี้นักเรียนจะประมวลเนื้อหากิจกรรมประสบการณ์ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เรียนทั้งหมดตามหลักการ ครูจะต้องพยายามสนับสนุน ติดตามให้นักเรียนนำความรู้ ความคิด ทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนแต่ละคน

ตอนที่ 3 แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

3.1 ความหมายแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2545) ได้ให้ความหมายของนีโอฮิวแมนนิส ไว้ว่า นีโอฮิวแมนนิส คือ แนวทางในการพัฒนาคนแนวใหม่ด้วยวิธีการด้านบวก เพื่อที่จะพัฒนาคนให้สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การพัฒนาคนตามแนวนีโอฮิวแมนนิสจึงเป็นการพัฒนาในทุก ๆ ด้านของคนเราให้กลายเป็นคนที่พึ่งตัวเองได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- Physically Fit หรือ มีร่างกายที่แข็งแรง ได้สัดส่วน สวยงาม
- Mentally Strong หรือ มีจิตใจที่มั่นคง เปิดกว้าง เฉลียวฉลาด
- Spiritual Elevated หรือ มีจิตสาธารณะ
- Academic Knowledge หรือ มีความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพที่ตัวเองถนัดและต้องการได้

แนวคิดนีโอฮิวแมนนิสมีความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์ที่ว่า มนุษย์เป็นสิ่งที่มีชีวิตที่มีพัฒนาการสูงที่สุด พื้นฐานจิตใจของมนุษย์นั้นมีความดีงาม มีคุณค่า ใฝ่รู้ มีความต้องการจากภายในที่จะพัฒนาตนเองไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด การพัฒนาคนตามแนวนีโอฮิวแมนนิสจึงมีหน้าที่จะต้องช่วยพัฒนาศักยภาพแฝงเร้นที่มีอยู่ในตัวคนเราให้แสดงออกมาได้อย่างสูงสุดด้วย การทำให้คนเราโดยเฉพาะในเด็ก ๆ ให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง (Self-Esteem) และการเข้าสู่สภาวะคลื่นสมองต่ำ ในสภาวะนี้เองคน เราจะสามารถใช้ศักยภาพของตัวเองได้อย่างเต็มที่

3.2 ที่มาของแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส (Neo-humanist) หรือแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ คือ การศึกษาที่มองโลกมองชีวิตแนวใหม่ ค้นพบโดย พีอาร์ ซาร์การ์ (P.R. Sarkar) นักปราชญ์ นักจิตวิทยา และนักการศึกษาที่ยิ่งใหญ่ชาวตะวันออก ในปี ค.ศ.1982 แนวคิดนี้มีความเชื่อใกล้เคียงกับแนวคิด

มนุษยนิยม (Humanist) ที่มีความเชื่อพื้นฐานว่ามนุษย์มีจุดเริ่มต้นมาจากสิ่งเดียวกัน ดังนั้นทุกชีวิตมนุษย์ไม่ว่าจะชนชาติใด ศาสนาใด ฐานะใด ผิวพรรณใด ก็มีความสำคัญเท่าเทียมกัน และมีความสัมพันธ์ที่เหมือนกับความเป็นพี่น้องครอบครัวเดียวกัน ดังนั้นมนุษย์จึงมีสิทธิเสรีภาพที่สมบูรณ์ที่จะอยู่บนโลกนี้ด้วยศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์ และความเป็นอยู่ที่ใกล้เคียงกัน ส่วนแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสจะมองโลกด้วยสายตาที่กว้างไกลออกไปอีก โดยมองว่าทุกอย่างในจักรวาลที่ไม่ใช่เฉพาะมนุษย์เท่านั้น หมายรวมถึงสัตว์ พืช และสิ่งที่ไม่มีชีวิตทั้งหลายมีจุดเริ่มต้นมาจากสิ่งเดียวกัน

จุดเน้นของแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

แนวคิดนีโอฮิวแมนนิสมีมุมมองเกี่ยวกับมนุษย์ว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีพัฒนาการสูงสุด มนุษย์จึงเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีคุณค่า มีความสำคัญและมีศักยภาพแฝงเร้นอยู่ในตนเอง แตกต่างกับสัตว์โลกชนิดอื่นอย่างมาก ยิ่งไปกว่านั้นพื้นฐานจิตในมนุษย์มีความดีงาม มีคุณค่า ใฝ่รู้ และมีความต้องการจากภายในที่จะพัฒนาตนเองไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด การศึกษาแบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo-humanist Education) จึงมีหน้าที่ช่วยพัฒนาศักยภาพที่แฝงเร้นในตัวคนแต่ละคนออกมาให้ได้มากที่สุด การศึกษาที่สำคัญที่สุดของคนเราคือการศึกษาในช่วงแรก ๆ ของชีวิต การที่คนมีปัญหา เกิดความเฉื่อยชา มีความรู้สึกด้านลบกับตนเองและผู้อื่น ไม่อยากที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไม่อยากพัฒนาตนเอง ไม่มีความสุข เนื่องจากได้รับข้อมูลและสภาพแวดล้อมที่เป็นลบ และการอบรมสั่งสอนที่ไม่ถูกต้อง

3.3 ลักษณะของแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

การสอนเด็กตามแนวนีโอฮิวแมนนิส คือ แนวทางในการทำให้เด็กเก่ง ฉลาด แข็งแรง มีความคิดด้านบวก มีน้ำใจ และมีความสุข โดยวิธีการด้านบวก ดังต่อไปนี้

1. การสร้างบรรยากาศให้คลื่นสมองต่ำ เด็ก ๆ จะมีการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้สูงสุดเมื่อจิตใจอยู่ในสภาวะที่ผ่อนคลายที่สุด ปราศจากความตึงเครียด ปราศจากความวิตกกังวล สบายใจและมีความสุข ซึ่งเราอาจจะเรียกสภาวะการเรียนรู้ที่ดีที่สุดนี้ว่า สภาวะคลื่นสมองต่ำ มีการค้นพบว่า มีปัจจัยหลาย ๆ ประการที่มีอิทธิพลต่อคลื่นสมองของคนเรา เช่น เสียงเพลง คนรอบข้าง อาหารที่รับประทาน การออกกำลังกาย คำพูด การฝึกโยคะ และการทำสมาธิ ดังนั้น เด็ก ๆ ที่ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในบรรยากาศที่ช่วยให้คลื่นสมองต่ำ เช่น ได้เรียนรู้จากคุณพ่อ คุณแม่ คุณครูที่อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม และเป็นมิตร ได้รับประทานอาหารที่เป็นธรรมชาติ ได้ออกกำลังกายอยู่เสมอ ได้รับการยกย่องชมเชย ได้ฟังเพลงที่ทำให้คลื่นสมองต่ำ ได้ฝึกโยคะและทำสมาธิ ฯลฯ จะเรียนรู้สิ่งต่างๆได้อย่างรวดเร็ว

2. การพัฒนาเซลล์ประสานประสาท (Synapses) ความฉลาดของสมองขึ้นอยู่กับเซลล์ประสานประสาท ซึ่งเป็นตัวเชื่อมระหว่างเซลล์สมอง ยิ่งเซลล์ประสานประสาทนี้เกิดขึ้นมากเท่าใด สมองย่อมจะทำงานดีขึ้น ทำให้สมองฉับไว มีความจำดี เกินกว่า 80% ของการพัฒนาเซลล์

ประสานประสาทจะเกิดในช่วงเด็กเล็ก ๆ มีการค้นพบว่า เซลล์ประสานประสาทนี้สามารถพัฒนาให้มีมากขึ้นได้ด้วยการทำให้กล้ามเนื้อมือและกล้ามเนื้อเท้าของเด็กแข็งแรง เนื่องจากฝ่ามือและฝ่าเท้าของคนเรามีเส้นประสาทรวมกันอยู่มาก และเส้นประสาทเหล่านี้จะเชื่อมไปยังสมอง ดังนั้นสมองของเด็กจะดีได้ด้วยการ

2.1 ให้เด็ก ๆ มีการใช้มือและเท้าให้มาก เช่น กิจกรรมโยคะ การเต้นรำ ยิมนาสติก และตีลังกา วิ่ง ว่ายน้ำ ปีนป่าย ฯลฯ

2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลาย เช่น ความช่างสังเกต กีฬา ดนตรี การทำสมาธิ ฝึกความจำ การทำคลื่นสมองต่ำ ภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ เด็ก ๆ ที่ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ก็จะกลายเป็นคนที่มีทักษะรอบตัว ไม่มีจุดอ่อนในเรื่องใด ๆ

3. การให้ความรัก แทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะมีวัยรุ่นคนใดที่มีปัญหาหากพวกเขาเติบโตมาท่ามกลางรอยยิ้ม คำชมเชย คำพูดให้กำลังใจ ความเข้าใจ การให้อภัย การกอด การสัมผัสและความเป็นเพื่อนของคนในครอบครัว และจากที่โรงเรียน สัมผัสที่อบอุ่น รอยยิ้มที่อ่อนหวาน เสียงหัวเราะ และแววตาที่ให้กำลังใจ จึงเปรียบเสมือนน้ำทิพย์ที่คอยชโลมใจให้คนเรามีพลังในการต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต

3.4 ประโยชน์นีโอฮิวแมนนิสต่อเด็ก

1. เด็ก ๆ อยากเรียนหนังสือ อยากไปโรงเรียน เรียนหนังสืออย่างมีความสุข เพราะครูใช้วิธีการด้านบวกในการจูงใจเด็กให้เกิดการเรียนรู้

2. เด็ก ๆ จะรู้สึกบวกกับตัวเอง มีความภาคภูมิใจในตัวเอง เชื่อมั่นในตัวเอง เนื่องจากเด็กๆจะได้รับความรักอย่างเต็ม ที่จากคุณครู และผู้ปกครอง

3. เด็ก ๆ จะเป็นคนที่สมองดี มีความคิดฉับไว มีความจำที่แม่นยำ เนื่องจากเซลล์ประสานประสาทของเด็ก ๆ ได้รับการพัฒนาจากการฝึกกล้ามเนื้อมือและเท้า จากการเล่นโยคะ วิ่ง ว่ายน้ำ เต้นรำ ยิมนาสติกและตีลังกา ปั้นแป้งและดินน้ำมัน ฯลฯ

4. เด็ก ๆ จะเป็นคนที่มีร่างกายแข็งแรง ได้สัดส่วน สวยงาม เนื่องจากเด็กๆจะได้รับการจูงใจให้รับประทานอาหารที่มีพลังชีวิตสูง ๆ เช่น ผักสด ผลไม้สด โยเกิร์ต ฯลฯ และมีการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง และทำโยคะอย่างสม่ำเสมอ

5. เด็ก ๆ สามารถที่จะเก่งทางวิชาการ ควบคู่ไปกับดนตรี กีฬา ศิลปะ ฯลฯ เพราะเด็ก ๆ ถูกฝึกให้มีคลื่นสมองต่ำจากการทำโยคะสมาธิตั้งแต่อายุน้อย ๆ พวกเขาจึงเป็นคนที่มีสมาธิสูง ความจำดี

6. เด็ก ๆ จะเป็นคนที่มีจิตสาธารณะสูง มีน้ำใจและชอบช่วยเหลือผู้อื่น จากการที่เด็กๆได้ทำสมาธิตามแนวนีโอฮิวแมนนิส ด้วยการส่งความรักให้กับตัวเอง เพื่อนๆ คุณครู คนใน

ครอบครัว คนในสังคม สัตว์ พืช..... เด็ก ๆ ก็จะมีจิตใจที่เปิดกว้างขึ้น มีความรักความเมตตาสูงขึ้น เด็ก ๆ จะเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความเป็นตัวของตัวเองสูง กล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก เนื่องจากถูกเลี้ยงดูมาด้วยการใช้วิธีการด้านบวก เด็กๆ จึงมีความรู้สึกด้านบวกกับตัวเองและคนรอบข้างสูง

การจัดการเรียนการสอนตามแนวนีโอฮิวแมนนิส หรือการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการด้านบวก ในระยะแรกๆอาจจะเห็นการเปลี่ยนแปลงในตัวเด็กค่อนข้างช้า แต่เมื่อเด็กเริ่มรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า มีความภาคภูมิใจในตัวเองโดยไม่ต้องเปรียบ เทียบกับผู้อื่น การพัฒนาการของเด็กจะเริ่มเร็วขึ้น เร็วขึ้น และเร็วขึ้น โดยเด็กจะมีการพัฒนาทั้งด้าน IQ EQ และ MQ ไปพร้อมๆกัน การใช้วิธีการด้านลบอาจจะช่วยพัฒนา IQ ของเด็กได้ แต่จะเป็นการทำลายทั้ง EQ และ MQ ของเด็ก วิธีการด้านลบในการที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนพฤติกรรมต่อไปนี้ เป็นสิ่งที่คุณครูและผู้ปกครองควรหลีกเลี่ยงให้มากที่สุด

1. การใช้คำพูดเปรียบเทียบ เช่น “ทำไมไม่เก่งเหมือนเพื่อน เพื่อนยังทำได้ทุกข้อเลย”, “เด็กห้อง ก สู้เด็กห้อง ข ไม่ได้เลย” ฯลฯ เด็กที่ถูกเปรียบเทียบว่า ดีกว่าก็จะเกิดความรู้สึกเด่นในใจ (Superiority Complex) เด็กที่ถูกเปรียบเทียบว่าแย่กว่าก็จะเกิดความรู้สึกด้อยในใจ (Inferiority Complex) และเด็กที่ถูกเปรียบเทียบนี้จะกลายเป็นเด็กที่คอยจะเปรียบเทียบกับผู้อื่นอยู่เสมอ และกลายเป็นคนขี้อิจฉาริษยาไปในที่สุด

2. การใช้คำพูดด้านลบ คำพูดมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อจิตใจของคนเรา โดยเฉพาะคำพูดที่เราได้ยินได้ฟังมาตั้งแต่สมัยที่เรายังเป็นเด็กเล็ก ๆ จิตใจของคนเรา (ดีหรือไม่ดี) ส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับคำพูดที่เราได้ยินได้ฟังมาตั้งแต่ในวัยเด็ก คำพูดที่เราได้ยินเสมอๆจะกลายเป็นทัศนคติ (Attitude) และความเชื่อ (Believe) ที่หยั่งลึกลงในจิตใต้สำนึก บุคลิกภาพและการกระทำต่าง ๆ ของคนเราจึงเป็นไปในแบบที่เราเชื่ออยู่ว่าเราเป็นคนอย่างไร เราจึงควรหลีกเลี่ยงคำพูดด้านลบต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น โง่ ไม่ได้เรื่อง อ้วน งก ขี้แย ดื้อ ซน ไอคิวต่ำ เซ่อ อืดอาด ขี้ขลาด ทึ่ม อ่อนแอ ขี้โรค ซน เลว ไม่ฉลาดเลย ควาย ฯลฯ และใช้คำพูดด้านบวกที่เราอยากให้เด็กเป็นแทน เช่น ฉลาด เก่ง เยี่ยม น่ารัก ดี ไอคิวสูง พูดเพราะ ยิ้มเก่ง สวย แข็งแรง ซื่อสัตย์ ฯลฯ เด็ก ๆ ที่เติบโตมาท่ามกลางคำพูดด้านบวกต่าง ๆ จะกลายเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกที่ดีให้กับตนเองและคนรอบข้าง

3. การหลอกให้กลัว เป็นวิธีการด้านลบอีกวิธีหนึ่งที่ครูควรหลีกเลี่ยง เช่น อย่าออกไปเล่นคนเดียวในที่มืดนะ เดี๋ยวผีหลอก, อย่าร้องนะ เดี๋ยวตำรวจจับ, อย่าไปเข้าห้องน้ำคนเดียวนะ เดี๋ยวตุ๊กแกจะมากินตับ, อย่าไปโดนแดดนะ เดี๋ยวไม่สบาย ฯลฯ แม้ว่าการหลอกให้กลัวจะได้ผลอย่างดีในการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ๆ แต่ผลเสียหายร้ายแรงที่ตามมาก็คือ ความกลัวในสิ่งที่ถูกหลอกนั้นจะถูกฝังอยู่ในจิตใต้สำนึก จนอาจกลายเป็นจุดอ่อนของชีวิตที่อาจจะทำให้กลัวมาก ๆ

(Phobia) ในสิ่งที่ถูกหลอกจริง ๆ ไปจนตลอดชีวิต เช่น บางคนโตแล้วยังกลัวผีอยู่ (กลัวความมืด) บางคนกลัวความสูง บางคนกลัวเข็มฉีดยา บางคนกลัวแดด บางคนกลัวฝน ฯลฯ

3.5 พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะนำแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสมาประยุกต์ใช้กับลูกได้อย่างไร

แนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเป็นเรื่องของการปฏิบัติเกินกว่า 95% ส่วนที่เหลือเป็นเรื่องทฤษฎี ดังนั้น ถ้าทั้งทางบ้านและโรงเรียนใช้แนวทางด้านบวกนี้ในการพัฒนาเด็กร่วมกัน เด็ก ๆ ก็จะได้รับประโยชน์สูงสุด พ่อ แม่ ผู้ปกครองสามารถนำแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสมาประยุกต์ใช้กับลูกได้ดังนี้

1. ใช้เสียงเพลงที่จะปรับคลื่นสมองของเด็ก ๆ เช่น เพลง Awakening เปิดให้เด็ก ๆ ฟังในรถ ที่บ้าน เวลาก่อนนอน ตื่นนอน หรือทำการบ้าน เด็ก ๆ และผู้ปกครองที่ได้ฟังเพลงชุดนี้บ่อยๆ (เป็นเพลงที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อให้คนฟังคลื่นสมองต่ำ) จะอารมณ์ดี ผ่อนคลาย มีสมาธิสูง ความจำดี และมีความสุข)

2. ใช้คำพูดด้านบวกกับลูก พ่อแม่อยากให้ลูกเป็นอะไร ก็ให้ใช้คำพูดนั้นกับลูก เช่น เก่ง ยอดเยี่ยม สมองดี ฉลาด เข้มแข็ง ฯลฯ ไม่ใช้คำพูดด้านลบกับลูก เช่น ซน ดื้อ อ้วน ไม่ฉลาดเลย อืดอาด เกเร ควาย ฯลฯ คำพูดที่เราได้ยินมาแต่เล็กแต่น้อยจะถูกบันทึกไว้ในจิตใต้สำนึกและสิ่งที่ถูกบันทึกไว้ในจิตใต้สำนึกนี้จะค่อยๆ พัฒนากลายมาเป็นพฤติกรรมในที่สุด

3. หัดให้เด็ก ๆ ได้รับประทานอาหารที่มีพลังชีวิตสูง (Living food) ซึ่งจะช่วยทำให้คนเราเกิดสภาวะคลื่นสมองต่ำได้ง่าย อาหารเหล่านี้ได้แก่ ผักสด ผลไม้สด เมล็ดธัญพืช โยเกิร์ต น้ำผลไม้สด น้ำเปล่า ฯลฯ การหัดให้เด็กรับประทานผักด้วยวิธี การจูงใจด้านบวก อาจจะเริ่มต้นจากการที่พ่อแม่เริ่มรับประทานเป็นตัวอย่างก่อน แล้วเริ่มให้เด็กรับประทานวันละเล็กละน้อย เพิ่มปริมาณมากขึ้น จนกลายเป็นนิสัยของเด็กที่ชอบรับประทานอาหารที่มีพลังชีวิตสูงไปในที่สุด

4. หากิจกรรมที่ทำให้เด็ก ๆ ได้มีการบริหารกล้ามเนื้อมือ กล้ามเนื้อเท้าให้มากที่สุด เช่น เดิน วิ่ง ปีน ป่าย กระโดด ขี่จักรยาน ว่ายน้ำ ยิมนาสติก ฯลฯ เพื่อให้เซลล์ประสานประสาทของเด็กมีปริมาณเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กสมองดี มีความคิดที่ฉับไว ความจำดี ฯลฯ

5. ให้ความรักแก่เด็กเป็นประจำสม่ำเสมอ การให้ความรักตามแนวนีโอฮิวแมนนิสประกอบไปด้วยพฤติกรรมด้านบวกต่อ ไปนี้ คือ ยิ้ม ชม (โดยไม่เปรียบเทียบ) สบตา สัมผัส สวัสดี ยิ่งเด็กได้รับความรักมากเท่าใด เขาก็จะเป็นคนที่มีความรู้สึกด้านบวกกับตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความภาคภูมิใจในตัวเองมากขึ้นเท่านั้น

6. มีตารางเวลาที่เหมาะสมและชัดเจนในแต่ละวันให้แก่เด็ก ๆ เช่น ตื่นเวลาใด เข้านอนเวลาใด ไปโรงเรียนเวลาอะไร เวลาไหนเป็นเวลาที่ต้องทำการบ้าน และทบทวนสิ่งที่ได้เรียนมาเป็นตัวอย่างที่ดี ๆให้แก่เด็ก ๆ เช่น เป็นตัวอย่างของคนที่นอนแต่หัวค่ำตื่นแต่เช้า การตรงต่อเวลา

การพูดจาที่ไพเราะมีหางเสียงคะหรือครับ การออกกำลังกาย การรับประทานอาหารที่มีพลังชีวิตสูง การทำสมาธิ การรับใช้ช่วยเหลือผู้อื่น

7. หารายการทีวีดี ๆ เพลงดี ๆ หนังสือดี ๆ ให้เด็ก ๆ ได้ดู ได้ฟัง และได้อ่าน เพราะข้อมูลดีๆจากสื่อต่างๆ จะถูกเก็บไว้ในจิตใต้สำนึกที่จะกลายเป็นพฤติกรรมด้านบวก และในไม่ช้าข้อมูลเหล่านี้ก็จะพัฒนากลายเป็นพฤติกรรมด้านบวกของคนเราไปในที่สุด

8. เล่านิทานคุณธรรมให้เด็ก ๆ ฟังเป็นประจำสม่ำเสมอ

3.6 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

การสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ มีแนวคิดมาจาก พี.อาร์.ซาร์การ์ (P.R.Sarkar) โยคีชาวอินเดียที่ได้นำศาสตร์ทางตะวันออกกับความทันสมัยแบบตะวันตกมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เช่น มีการให้เด็ก ๆ ฝึกสมาธิ ทำโยคะ ขณะเดียวกันก็ใช้เสียงเพลงและวิธีการสอนใหม่ ๆ รวมเข้าไปด้วย โดยให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนในเด็กเล็ก

หลักสูตรการเรียนการสอนแบบ แนวนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ มีหลักการว่า สิ่งแวดล้อมและการศึกษาในวัยต้นของชีวิต (วัยเด็ก) มีอิทธิพลต่อ คุณธรรมและความสุข ส่วนความเก่งและความฉลาดของแต่ละคน เป็นศักยภาพที่มีอยู่ในตัวมนุษย์อยู่แล้ว ทั้งนี้ความเป็นคนที่สมบูรณ์นั้นต้องเกิดจากศักยภาพที่สำคัญ 4 ด้าน และการศึกษาที่ดีต้องอาศัยศักยภาพทั้ง 4 ด้าน นี้ไปพร้อมกันด้วย คือ

1. ร่างกาย (Physical) จะต้องแข็งแรง
2. จิตใจ (Mental) มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดสร้างสรรค์
3. ความมีน้ำใจ (Spiritual) มีเมตตาช่วยเหลือคนอื่นโดยที่ไม่หวังผลตอบแทน
4. วิชาการ (Academic) เรียนรู้ และฝึกฝนหาวิชาความรู้ เพื่อหนทางในการพัฒนาตนเอง

รูปแบบการเรียน จุดเด่น ของโรงเรียนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์

รูปแบบการเรียนของโรงเรียนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ต้องสอดคล้องกับหลักการทั้ง 4 ข้อ คือ คลื่นสมองต่ำ การประสานของเซลล์สมอง ภาพพจน์ต่อตัวเอง และการให้ความรัก ซึ่งต้องไปด้วยกัน จะช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กให้ไปในทิศทางที่ดี

1. คลื่นสมองต่ำ

ประสิทธิภาพการทำงานของคนเราจะเปลี่ยนไปตามคลื่นสมองที่เราส่ง ยิ่งต่ำลงมากเท่าไรยิ่งมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น เพราะแสดงว่ามีความสงบทางจิตใจ อารมณ์ดี ใจเย็น มีความคิดสร้างสรรค์สูง เกิดสมาธิจิตใจเป็นหนึ่งเดียวไม่ฟุ้งซ่านไม่วอกแวก

กิจกรรม : ฝึกทำโยคะ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าห้องเรียน จะช่วยให้กล้ามเนื้อและประสาทผ่อนคลาย เป็นกิจกรรมที่สร้างให้เด็กเกิดภาวะคลื่นสมองต่ำ ซึ่งเป็นหนึ่งในหลักการของการพัฒนาศักยภาพของเด็ก เช่น เตรียมความพร้อมให้เขาเรียนหนังสือได้อย่างสบายใจ หรือกิจกรรมการเล่านิทาน การกอด เสียงเพลง ท่าที หรือแม้แต่คำพูดจากคนรอบข้าง มีส่วนทำให้คลื่นสมองต่ำได้เช่นเดียวกัน

2. การประสานของเซลล์สมอง

แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ เชื่อว่าความฉลาดเป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนกันได้ ไม่ขึ้นอยู่กับกรรมพันธุ์แต่ขึ้นกับสิ่งแวดล้อมมากกว่า ความฉลาดเกิดจากเซลล์สมองประสานเข้าด้วยกัน เรียกว่า เซลล์ประสานประสาท ถ้าใครมีมากคนนั้นจะเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ได้เร็ว เซลล์ประสานประสาทนี้จะขยายตัวได้ดีเมื่อมือกับเท้าทำงานมาก เพราะสองส่วนนี้จะมีปลายประสาทอยู่มาก ดังนั้นกิจกรรมในแนวคิดนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ จึงเน้นให้เด็กเรียนและเคลื่อนไหวไปพร้อมกัน ให้เด็กได้ออกนอกห้อง ปีนป่าย วิ่งเล่น เพื่อให้มือกับเท้าทำงานมากที่สุด

แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ ไม่เชื่อเรื่องให้เด็กเรียน หรือ เล่น อย่างเดียว เพราะช่วงที่สมองของคนเราเจริญเติบโตมากที่สุดคือ ช่วงอายุ 3-6 ปี ดังนั้นจึงต้องเรียนบ้างเล่นบ้าง โดยกระจายให้เหมาะสมและใช้วิธีการที่จูงใจให้เด็กเรียนรู้ด้วยคลื่นอัลฟาหรือคลื่นสมองต่ำมากที่สุด

กิจกรรม : ผสมผสานการเรียนและการเล่นเข้าด้วยกัน เปลี่ยนการท่องจำตัวหนังสือของเด็ก มาทำให้เขารู้จักตัวหนังสือเหล่านี้ผ่านเกม ที่ได้เคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อมกัน โดยวิ่งไปตามพื้นห้องให้เป็นรูปตัวอักษร หรือเล่นเกมบัตรคำสนุก นับตัวเลขจากสิ่งของหรือผลไม้ หากเป็นวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พาเด็ก ๆ ไปสัมผัสกับประสบการณ์จริงนอกห้องเรียน เช่น การไปเรียนรู้ธรรมชาติที่สวนสาธารณะ ไปดูปลาในบ่อ รู้จักสัญญาณไฟจราจรริมถนน เป็นต้น

3. ภาพพจน์ของตัวเอง (Self Concept) วัยเด็กเป็นวัยที่มีการรับรู้สูงที่สุด เป็นเรื่องของจิตใต้สำนึก จึงควรปลูกฝังเรื่องด้านบวกและเรื่องที่ดี เพราะถ้าจิตใต้สำนึกบันทึกไว้แต่เรื่องด้านลบได้ยินคนพูดเรื่อย ๆ ว่าไม่เก่ง ซน เมื่อเด็กโตขึ้นเขาจะกลายเป็นคนที่ไม่เก่ง ซน ซุ่มซ่าม เมื่อภาพพจน์ที่มีต่อตัวเองเป็นลบ พฤติกรรมที่ออกมาก็จะเป็นลบด้วย

บทบาทของครูจึงเป็นเรื่องสำคัญ แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ พฤติกรรมของครูคือ บทเรียนที่ดีที่สุดของเด็ก เช่น ถ้าครูพูดจาไพเราะ เด็กจะพูดจาไพเราะ ดังนั้นคนที่เป็นครูจึงต้องสมบูรณ์พร้อมทั้งพฤติกรรมส่วนตัวและเทคนิคการสอน เด็กจึงจะเป็นคนที่สมบูรณ์แบบ

4. การให้ความรัก

ถ้าเด็กรู้สึกว่าเขาได้รับความรักเต็มที่ ความรักของเด็กคนนั้นย่อมเผื่อแผ่ไปถึงผู้อื่น แต่ถ้าเด็กรู้สึกขาดความรัก เขาย่อมเรียกร้องต้องการการแสดงออกซึ่งความรัก เพื่อที่จะทำให้เขาได้รับความรัก จึงเป็นเรื่องปกติที่คุณครูในโรงเรียนนีโอ-ฮิวแมนนิสต์จะเป็นคุณครูที่มีบุคลิกอ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้คำชมพร้อมสัมผัสเด็กด้วยการกอดซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรัก

สภาพแวดล้อมเรียน และกิจกรรม การสอนแนวนีโอ-ฮิวแมนนิสต์

แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์สร้างบรรยากาศและกิจกรรมในโรงเรียนด้วยการให้เด็กนั่งสมาธิและเล่นโยคะ เพื่อให้เด็กอยู่ในภาวะคลื่นสมองต่ำมากที่สุด เพราะจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่ดีตามมา

1. แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์พูดคุยเรื่องข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ และร้องเพลงร่วมกัน เรียนรู้เรื่องของคุณค่าชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น ความสงบ ความกล้าหาญ และความสนุกสนาน ผ่านการเล่นเกมส์

2. แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์เรียนรู้เกี่ยวกับหลักศีลธรรมและท่องจำเป็นประจำสม่ำเสมอ โดยสามารถอธิบาย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักศีลธรรม และประเมินผลการกระทำของตนเองได้

3. แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ให้เด็กมีโอกาสทำกิจกรรม เช่น ทำงานอาสาสมัคร ร่วมงานเทศกาลในหมู่บ้าน ไปทัศนศึกษา เพื่อให้เกิดแรงเสริมต่อการเรียนรู้ เป็นรางวัลจากการค้นพบการเรียนรู้เอง

4. แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์เรียนรู้ระบบนิเวศวิทยา ชีววิทยา วิทยาศาสตร์ การเกษตร และภูมิศาสตร์ จากการทำสวน ให้เด็กได้ดูแลต้นไม้ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ได้อยู่กับธรรมชาติ ฤดูกาล และได้รู้จักชีวิตความเป็นอยู่โดยรอบ

5. แนวการสอนแบบนีโอ - ฮิวแมนนิสต์ฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย

6. แนวการสอนแบบนีโอ - ฮิวแมนนิสต์ให้กำลังใจ ให้รางวัล ด้วยการคิดและพูดในสิ่งที่ดีอยู่เสมอ

สิ่งที่เด็กจะได้รับจากแนวการสอนแบบนีโอ - ฮิวแมนนิสต์

โรงเรียนแนวการสอนแบบนีโอ - ฮิวแมนนิสต์ จะช่วยพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของลูกให้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยใช้กิจกรรมเพื่อพัฒนาในทุกด้านของชีวิต ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) จะทำให้คนเรามีความสุขในชีวิตได้ง่าย มุ่งมั่นในการกระทำจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีความสุข ใช้ชีวิตอยู่อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ มุ่งพัฒนา อัจฉริยภาพในตัวเด็กทุกคนให้ปรากฏออกมามากที่สุด โดยจะพัฒนาเด็กให้เป็นคนสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจด้วย

ตอนที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเอง

4.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) เป็นการตัดสินคุณค่าของตนเอง แต่จะแสดงออกมาในรูปของทัศนคติที่คนคนนั้นมีต่อตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องปฏิสัมพันธ์เชิงประเมินกับผู้อื่น ทำให้บุคคลมีมโนภาพหรือความคิดต่อตนเองและเมินมโนภาพเหล่านั้น โดยอาศัยกระบวนการตัดสินคุณค่าของตนจากผลงาน ความสามารถ คุณลักษณะต่าง ๆ ตามมาตรฐานของค่านิยมส่วนตน ในที่จึงพัฒนามาเป็นการเห็นคุณค่าในตนเอง และนักวิชากรได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ดังนี้ คือ

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith อ้างถึงใน อนุรักษ์ บัณฑิตย์ชาติ, 2542, น. 6) ได้กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการประเมินคุณค่าในตนเอง แสดงทัศนคติทั้งทางบวกหรือลบเป็นการตัดสินคุณค่าแห่งตน ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่า ตนมีความสามารถ ความสำคัญ ประสบความสำเร็จและมีคุณค่า สังเกตได้ จากคำพูด และพฤติกรรมที่แสดงออก

Stenhouse (1994, p. 10) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นกล่าวถึงอัตมโนทัศน์ในแง่บวกและแง่ลบ ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองก็คือ ผู้ที่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองในแง่บวก มีภาพลักษณ์เกี่ยวกับตนที่ดี ส่วนผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็จะมีลักษณะที่ตรงกันข้าม

ทาฟท์ (Taft อ้างถึงใน สาวิตรี ทยานศิลป์, 2541, น. 8) ได้กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการประเมินหรือตัดสินคุณค่าของตนเอง โดยอาศัยกระบวนการรับรู้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง 2 ขั้นตอน คือ

1. การรับรู้คุณค่าของตนเองจากภายใน (Inner Self-Esteem) เป็นการรับรู้คุณค่าของตนเองโดยประเมินจากความสามารถ และการกระทำต่าง ๆ แล้วผลที่ได้รับตรงตามที่ตนปรารถนาหรือคาดหวัง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองลักษณะนี้ถูกสร้างขึ้นอย่างถาวรจากประสบการณ์ตั้งแต่ช่วงแรก ของชีวิต

2. การรับรู้คุณค่าของตนเองจากภายนอก (Outer Self-Esteem) เป็นการรับรู้คุณค่าของตนเอง โดยประเมินเจตคติและการยอมรับของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองลักษณะนี้ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบทบาททางสังคมและความสามารถในการเผชิญปัญหาของบุคคลนั้น ๆ

โรเซ็นเบิร์ก (Rosenberg, 1979, p. 54) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นทัศนคติในทางบวกหรือทางลบที่มีต่อตนเอง เช่นเดียวกับที่ Coopersmith (อ้างถึงใน อนุรักษ์ บัณฑิตย์ชาติ, 2542, น. 6) ได้กล่าวถึง การเห็นคุณค่าในตนเองว่า หมายถึง ทัศนคติที่บุคคลมีต่อ

ตนเอง มีความเคารพยอมรับในตนเองว่ามีความสำคัญและความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ตลอดทั้งมีความเชื่อมั่นในคุณค่าแห่งตน

ประเทิน มหาขันธ์ (2536, น. 1-2) ได้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในเอง โดยใช้คำว่า ความนับถือตนเอง ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความรู้ที่ดีต่อตนเอง เมื่อรู้สึกว่าตนมีความสำคัญ มีความดีเด่นเป็นพิเศษเหนือผู้อื่น เชื่อมั่นว่าสามารถจัดการกับทุกสิ่งที่ต้องการกระทำได้สำเร็จ และรู้สึกว่าสามารถ กระทำได้อย่างมีจุดหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นความเชื่อและค่านิยมของบุคคลนั้น

สาวิตรี ทยานศิลป์ (2541, น. 9) ได้สรุปความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองในรูปแบบของคำว่า ความภูมิใจในตนเอง เป็นค่านิยมหรือความรู้สึกดี ๆ ที่บุคคลมีต่อตนเอง อันเป็นผลมาจากการตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าของตนจากความสำเร็จและความล้มเหลวในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการยอมรับจากบุคคลในสังคม โดยวิเคราะห์จากการรับรู้เกี่ยวกับตนเองในสิ่งที่เป็นจริงกับการรับรู้เกี่ยวกับตนเองตามที่คาดหวังไว้

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2542, น. 69) ได้สรุปความหมายของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง มีอำนาจในการควบคุมตนเอง มีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีคุณค่า ทำอะไรให้ประสบความสำเร็จตาม เป้าหมายของตนได้

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2543, น. 13) ได้สรุปความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่าเป็นความต้องการของคนที่มีจิตใจละเอียดอ่อนลึกซึ้ง มีการพัฒนาด้านจิตใจสูงขึ้น รู้จักศึกษาจิตใจของตนเอง ควบคุมตนเอง รู้จักใช้ชีวิตให้อยู่เหนืออิทธิพลของความต้องการขั้นต่ำกว่าได้ สามารถจะเห็นว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ มีความภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มีความมั่นใจในการกระทำต่าง ๆ ของตนเองได้ โดยไม่ต้องรอพึ่งผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

คาร์เพน (Kaplan อ้างถึงใน บุญญาภา แจ้งสี, 2544, น. 68) ได้กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองคือ ความต้องการส่วนบุคคลต่อความรู้สึกด้านบวก การมองโลกในแง่ดีเกี่ยวกับตนเอง ในขณะเดียวกันก็ลดความรู้ทางด้านลบ เป็นการเพิ่มความรู้สึกนับถือตนเองและความมีคุณค่า ถ้าความสมดุลอยู่ด้านลบ บุคคลจะรู้สึกต่อต้าน รู้สึกตนเสียหาย และเกลียดตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith, 1984, p. 5) ให้ความหมายไว้ว่าเป็นการที่บุคคลพิจารณาประเมินตนเองแล้วแสดงออกในแง่ของการยอมรับตนเองหรือไม่ยอมรับตนเองเป็นการแสดงให้เห็นถึงขอบเขต ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีคุณค่าของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องอัตวิสัย บุคคลอื่นสามารถรับรู้ได้จากคำพูดและท่าทีที่บุคคลนั้นแสดงออกมา

แซสซี่ (Sasse, 1978, p. 48) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลว่าตนเองมีความสำคัญ และมีคุณค่า มีความต้องการได้รับความเชื่อถือ การยอมรับนับถือโดยได้รับการสนับสนุนหรือยอมรับนับถือจากผู้อื่นเพื่อที่จะได้เกิดความรู้สึกภูมิใจและนับถือตนเอง

คาลฮัม (Calhoum, 1977, p. 321) ให้ความหมายว่า เป็นความพึงพอใจภายในที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดมีต่ออัตมโนทัศน์ของตนเอง

แบรนเดน (Branden, 1981, pp. 110-125) มีความเห็นสอดคล้องและเสริมว่าเป็นความเชื่อมั่นและการมีความนับถือตนเองอันเกิดจากความมีคุณค่าของตนเอง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะกระทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จได้ตามความปรารถนา

แมคคอสสกี้ ริชมอนด์ และ สจ๊วต (McCrosky, Richmond and Stewart, 1986, p. 116) กล่าวว่า เป็นทัศนะของบุคคลที่มองเห็นตัวเองในเชิงคุณค่าโดยรวม ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีแนวโน้มขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และวัดสมรรถนะของตนเองทางลบแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะพยายาม มากเพียงใดมักจะคิดว่าตนเองล้มเหลว เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจึงมักจะมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับความหวาดหวั่นในการสนทนาโต้ตอบ มักตกอยู่ใต้อิทธิพลของผู้อื่น และมีการควบคุมตนเองไม่ค่อยได้ ดังนั้นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจึงมีแนวโน้มที่จะยอมรับความเห็นของผู้อื่นโดยง่ายก็เพราะมักจะคิดว่าความเห็นของตนมีคุณค่าน้อยกว่า ในขณะที่ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมักจะเป็นผู้นำในการสนทนา มีความเชื่อมั่นและคาดหวังใน ความสำเร็จที่จะได้รับเป็นอย่างดีหากนำผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันมาทำกิจกรรมร่วมกัน ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่ผูกขาดการสนทนาแต่ผู้เดียว

ลอเรนซ์ (Lawrence, 1987, p. 4) ให้ความหมายไว้ว่าหมายถึง การที่บุคคลประเมินตนเองถึงความแตกต่างระหว่างตนที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันกับตนที่อยากจะเป็น (Ideal Self) ซึ่งเป็นกระบวนการทางด้านอารมณ์ที่วัดได้จากการที่บุคคลเอาใจใส่ต่อความแตกต่างนี้ บุคคลซึ่งมีความแตกต่างในการประเมินมากจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ ถ้าหากมีความแตกต่างน้อยจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สรุปได้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึงการที่บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองหรือมีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งพิจารณาจากการประเมินคุณค่าตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีคุณค่าของตนเอง รวมทั้งการสามารถยอมรับการเห็น คุณค่าที่ผู้อื่นมีต่อตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความนับถือตนเอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ของแต่ละบุคคล เนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองมีพื้นฐานมาจากความรู้สึกทีมีต่อ ตนเอง หรืออัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ในบางแห่งจึงมีการใช้คำทั้งสองร่วมกัน

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

หากจะพูดถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งมีอยู่อย่างหลากหลาย ในที่นี้จะขอกล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนี้

Stenhouse (1994, pp. 7-12) ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นพลังที่ได้รับจาก พ่อ แม่ให้แก่เด็ก ๆ ผู้เป็นลูกของพวกเขา แต่การเห็นคุณค่าในตนเองไม่ใช่สิ่งที่ได้รับจากกรรมพันธุ์ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในเองเป็นสิ่งที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมา จากประสบการณ์ส่วนบุคคล และก่อตัวเป็นรูปร่างขึ้นตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป พร้อมกับการรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ในชีวิตของแต่ละคน พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญผู้หญิงที่จะเป็นผู้สร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของลูก ๆ ให้เกิดขึ้น ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองขึ้นอยู่กับการมองตนเองในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าหากว่าพวกเรามีความรู้สึกทั่ว ๆ ไปว่าเกี่ยวกับตนเองว่าพอใช้ได้ และตัวเราสามารถจัดระดับตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นว่าอยู่ใน ระดับดี สามารถบอกถึงส่วนที่ดีของตนเองได้ มีอัตมโนทัศน์ในแง่ดี ก็ถือว่าเป็นคนที่มีความรู้สึกเห็น คุณค่าในตนเองสูง ส่วนพวกคนที่เห็นว่าโดยทั่วไปแล้วจัดตัวเองว่าอยู่ในระดับที่ล้มเหลว มองตนเองใน แง่ไม่ดี มีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองว่าไม่ดีไม่ได้เรื่องเป็นกลุ่มผู้ที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2536, น. 58- 63) แนวคิดนี้มีทัศนคติในการมองธรรมชาติของมนุษย์ด้านดีงาม โดยอธิบายว่า มนุษย์มีธรรมชาติที่ใฝ่ดี สร้างสรรค์ความดี ปรารถนาความเจริญแห่งตน รู้คุณค่าในตนเอง รู้จักรับผิดชอบชั่วดี มีความรับผิดชอบในชีวิตและการกระทำของตน สุข ทุกข์ ชั่ว ดี เกิดจากการเลือกของตนและที่สำคัญที่สุด คือ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะรู้จักตนเองและรู้จักความสามารถของตนเอง เพื่อใช้พลังความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ถ้ามนุษย์อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เจริญแล้ว เขาจะพัฒนาไปสู่ความมุ่งดี ความเจริญของบุคลิกภาพและวุฒิภาวะเสมอ

Maslow ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ขั้น โดยที่แรงจูงใจในลำดับต้น ต้องได้รับการตอบสนองก่อนแรงจูงใจลำดับสูงจึงพัฒนามาตามลำดับ ดังนี้

แรงจูงใจลำดับที่ 1 มนุษย์ต้องได้รับการตอบสนองทางสรีระก่อน ได้แก่ ปัจจัย4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและอื่น ๆ จึงจะพัฒนาความต้องการประเภทอื่น ๆ ตามมาได้ ถ้าความต้องการแรกยังไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ แรงจูงใจประเภทอื่นก็ยากที่เกิดได้

แรงจูงที่ลำดับที่ 2 เป็นความต้องการความปลอดภัยแห่งตนเองและทรัพย์สิน ถ้าไม่ได้การตอบสนอง ก็จะเกิดอาการผวา ก่อให้เกิดความกลัวในสิ่งอื่น ๆ ตามมาทั้งร่างกายและจิตใจ

แรงจูงใจลำดับที่ 3 เป็นความต้องการความเป็นเจ้าของ เช่น มีความรู้สึกว่าตนมีชาติตระกูล มีครอบครัว มีครู มีโรงเรียน มีสถาบัน เป็นต้น กับความต้องการที่จะได้รับความรักจากผู้อื่น ด้วยการห่วงใย ดูแลผู้อื่น เช่นเดียวกัน อาทิ การเลี้ยงดูบุตร การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

แรงจูงใจลำดับที่ 4 เป็นการแสวงหาและรักษาศักดิ์ศรีและเกียรติยศ ทั้งโดยตนเองสำนึกและผู้อื่นกล่าวยกย่อง เช่น การมีเกียรติ มีชื่อเสียง นับถือตนเอง ซึ่งมีผลทำให้สุขภาพจิตดี เกิดความนับถือ และเคารพตนเอง กับการได้รับความนับถือจากผู้อื่นอย่างจริงใจ

แรงจูงใจลำดับที่ 5 เป็นการตระหนักรู้ในความสามารถของตน และประพฤติตามความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่น สังคม และส่วนรวมเป็นสำคัญ อันนำไปสู่การเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์

ลำดับที่ 3 และลำดับที่ 4 จัดเป็นค่านิยมพื้นฐานของความรักและการเห็นคุณค่าในตนเอง เมื่อบุคคลได้รับความพึงพอใจใน 2 ลำดับนี้แล้วจึงจะพัฒนาไปสู่ลำดับที่ 5 คือ การพัฒนาไปสู่การตระหนักรู้ในความสามารถของตน และการมีสุขภาพจิตที่ดีสมบูรณ์ มีความภาคภูมิในเอกลักษณ์ของตน มีความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด ความต้องการที่จะเห็นความสามารถของตนเองได้ด้วยตนเอง ความต้องการนี้เป็นความ ต้องการที่มีจิตใจละเอียดอ่อนลึกซึ้ง มีการพัฒนาการทางจิตใจที่สูงขึ้น รู้จักศึกษาจิตใจของตนเอง ควบคุมตนเอง รู้จักใช้ชีวิตให้อยู่เหนืออิทธิพลของความต้องการขั้นต่ำกว่าได้ สามารถเห็นได้ว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ มีความภาคภูมิใจความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มั่นใจในการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ของตนเองได้โดยไม่ต้องรอพึ่งผู้อื่นหรือสิ่งอื่น ๆ การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นความรู้สึกที่บุคคลเข้าใจตนเอง รู้สึกว่าตัวเองมีค่า มีความสามารถที่แตกต่างไปจากผู้อื่น เป็นความรู้สึกสร้างสรรค์อยากจะคิดด้วยตนเองและทำด้วยตนเอง ความรู้สึกเหล่านี้จะนำไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง

4.3 ความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง

พรรณราย ทรัพยะประภา (2548, น. 293-294) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์ เนื่องจากเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของจิตใจ ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า และสามารถบ่งชี้คุณภาพชีวิตของบุคคลได้ว่าเป็นอย่างไร การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ บุคคลจะแสดงระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกันออกมาโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ด้วยลักษณะท่าทาง น้ำเสียง คำพูดและการกระทำ บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับสูงพอจะสามารถสร้างสรรค์ความคิดหรือการกระทำที่จะเผชิญความเครียดต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การเห็นคุณค่าในตนเอง ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับตัวทางอารมณ์ ทางสังคมและทางการเรียนรู้ เป็นจุดเริ่มต้นของการรับรู้ชีวิตที่มีผลต่อความคิด ความปรารถนาค่านิยม อารมณ์ และการตั้งเป้าหมายในชีวิตของแต่ละบุคคลอันมีผลต่อ

การแสดงพฤติกรรมของเขา จนกระทั่งกลายเป็นลักษณะของบุคลิกภาพตามมา และการประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวทั้งในชีวิตส่วนตัว การศึกษาเล่าเรียนหรือการทำงานในชีวิต ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยเช่นกัน ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจึงมีความเชื่อมั่นในตนเอง และความคาดหวังอย่างเป็นจริงและเป็นไปได้ในความสำเร็จที่จะได้รับ ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาบุคคลไปสู่การเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ได้ในที่สุด

สุดา สงเดช (2546, น. 24) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จะรับรู้คุณค่าตนเองตามความเป็นจริงตระหนักถึงศักยภาพที่แท้จริงของตน มีความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีจิตใจที่เปิดกว้างและยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ส่วนบุคคลที่ไม่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนในแง่ลบ มีความเครียดและวิตกกังวลสูง ไม่มีความพยายามทำงานที่ยากลำบาก มักเป็นผู้ตามมากกว่าการเสนอความคิดเห็น มีแนวโน้มโทษผู้อื่นและไม่สามารถยอมรับการวิจารณ์จากบุคคลอื่นได้ ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จตามที่บุคคลปรารถนาด้วยดี

4.4 ลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

การมองเห็นคุณค่าในตนเองมี 2 ลักษณะ คือลักษณะการมองเห็นคุณค่าในตนเองสูงและการมองเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ลักษณะการมองเห็นคุณค่าในตนเองสูง จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้มีการมองเห็นคุณค่าในตนเองทำให้ลักษณะของผู้ที่มีการมองเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ คุณลักษณะของผู้ที่มีการมองเห็นคุณค่าในตนเองสูง และคุณลักษณะของผู้ที่มีการมองเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงแต่ละลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้มีการมองเห็นคุณค่าในตนเองสูง มีผู้กล่าวถึงลักษณะดังกล่าว ดังนี้

Coopersmith (อ้างถึงใน ภิลิวัลย์ ฉัตรมณีฤกษ์, 2547, น. 23-24) กล่าวว่า บุคคลที่มองเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะตั้งเป้าหมายจากผลของการกระทำของตนเองสูงมากกว่าบุคคลที่มีการมองเห็นคุณค่าในตนเองปานกลางและต่ำ

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543, น. 12) บุคคลที่มีการมองเห็นคุณค่าในตนเองสูงต้องลักษณะมองตนเองว่า เป็นคนมีคุณค่าในตนเองสูงต้องมีลักษณะมองตนเองว่า เป็นคนที่มีคุณค่ามีความหมาย และสิ่งที่ดีอยู่ภายใน เมื่อมองแบบนี้จะมีความสงบในจิตใจ พึงพอใจในตนเอง รักตนเอง รู้ว่า ความสามารถทำสิ่งมีประโยชน์ ไม่อิจฉาริษยา ไม่รู้สึกด้อยค่า นอกจากนี้ยังมองว่าเป็นคนเก่ง มีความสามารถ ดังนั้นจะมีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าทำ กล้าเผชิญปัญหา ถือว่าปัญหาเป็นสิ่งท้าทาย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เมื่อล้มแล้วก็ยังลุกขึ้นมาสู้ต่อ

2. ลักษณะของการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้ Hamacheck (อ้างถึงใน อุมาพร สงวนญาติ, 2544, น. 18) บุคคลที่มีความภาคภูมิในตนเองต่ำ จะไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมองว่าตนเองไม่ดี รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ไม่มีความสามารถ มีข้อบกพร่อง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคนอื่น มีความวิตกกังวลสูง รู้สึกไม่เป็นสุขไม่มีความหมายในการทำงานที่ยากลำบาก เมื่อพบอุปสรรคก็จะละทิ้งหลีกเลี่ยง การคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ มักจะคล้อยตามผู้อื่น มีความอายสูง ไม่กล้าปฏิเสธในสิ่งที่ตนเองไม่ต้องการ กลัวการตัดสินของคนอื่นที่มีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองด้อย กลัวการทำให้ผู้อื่นโกรธ หวั่นไหวต่ออิทธิพลของสังคม มักจะนำความคิดของบุคคลอื่นมาใส่ใจ มักคิดว่ากลุ่มเพื่อไม่ให้การยอมรับ ไม่ให้ความสนใจ และเกิดความรู้เสียใจบ่อย ๆ

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2542, น. 17) บุคคลที่มีความรู้สึกมองเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีลักษณะดังนี้

1. ปัญหาจิตใจมากกว่า บุคคลที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง เช่น ความวิตกกังวลนอน ไม่หลับ ไม่มีความสุขและเกิดอาการผิดปกติทางร่างกาย

2. มีอาการหมกมุ่นกับความคิดตนเอง อ่อนแอต่อการถูกปฏิเสธและต้องการการยอมรับจากสังคมมาก

3. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจจะเป็นเพราะตั้งเป้าหมายในชีวิตสำหรับตนต่ำ

4. มีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองในทางลบ มักได้รับการปฏิเสธจากคนอื่นมากกว่าบุคคลที่มีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองในแง่ดี

5. มักมองความคิดของผู้อื่นแล้วทำลายซ้ำเติม เพื่อให้ตนเองเกิดความรู้สึกสบายใจ แต่การกระทำนี้กลับเป็นผลเสีย เพราะเป็นการซ้ำเติมตัวเองมากขึ้นและยิ่งทำให้ผู้อื่นเกลียดตนมากขึ้นด้วย

4.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองถือได้ว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ และทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้ เพราะการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นส่วนที่ทำให้บุคคลได้ประเมินและรับรู้ถึงคุณค่าในตนเอง ทั้งในเรื่องของความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการปฏิบัติงานที่บุคคลมีต่องานที่ตนเองปฏิบัติอยู่ และยังทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดีมีประสิทธิภาพต่อองค์การ ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลในการทำงานนั้น จึงถือได้ว่าเป็นส่วนประกอบอีกส่วนที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานและผลผลิตที่มีต่อองค์การ ซึ่งในส่วนนี้ได้มีวิชาการจำแนกองค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเองในการทำงานไว้ดังนี้

มาสโลว์ (Maslow, 1970, p. 45) กล่าวว่า ทุกคนในสังคมต้องการความมั่นคงและมักจะประเมินตนเองสูง เพื่อความรู้สึกเคารพนับถือตนเองและคุณค่าที่ได้รับจากคนอื่น ซึ่งความต้องการนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ความรู้สึกมีคุณค่าที่เกิดจากตนเอง ได้แก่ ความเข้มแข็ง (Strength) การประสบความสำเร็จ (Acheivement) การมีความสามารถ (Adequacy) การมีศักยภาพและอำนาจควบคุม (Mastery and Competence) มีความเชื่อมั่นในการเผชิญกับสิ่งต่างๆ และมีอิสระพึ่งตนเองได้

2. การรู้สึกมีคุณค่าที่เกิดจากการยอมรับของผู้อื่น ได้แก่ ความมีชื่อเสียงและเกียรติยศ มีบารมีอำนาจเหนือผู้อื่น เป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจจากผู้อื่น โดยให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในตนเอง

ส่วน เกตส์ (Gates อ้างถึงใน เสาวณีย์ พงผึ้ง, 2542, น. 47-48) ได้แบ่งการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความรู้สึกต่อร่างกายตนเอง หมายถึง บุคลิกและความรู้สึกต่อรูปร่างและหน้าที่ของร่างกายตลอดจนความสามารถขั้นพื้นฐานของร่างกาย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น เป็นส่วนหนึ่งของการเห็นคุณค่าในตนเองที่บุคคลคิดและรู้สึกเกี่ยวกับวิธีที่เขามีสัมพันธภาพกับยุคคลอื่น

3. ความสำเร็จของตนเอง หมายถึง สิ่งที่บุคคลคิดและรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของเขาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

4. ความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เป็นความรู้สึกทางนามธรรม และพฤติกรรมแสดงความสนใจทางศีลธรรมและจิตวิญญาณ

Coopersmith (อ้างถึงใน สุรินทร์ มีลาภล้น, 2539, น. 37) ได้กล่าวถึงแหล่งที่มาของการ เห็นคุณค่าในตนเองมาจาก 4 แหล่ง ดังนี้

1. การมีอำนาจ (Power) หมายถึง การที่บุคคลสามารถมีอิทธิพลและควบคุมผู้อื่นได้

2. การมีความสำคัญ (Significance) หมายถึง การได้รับการยอมรับว่าตนเองมีความสำคัญ ได้รับความรักใคร่จากผู้อื่น

3. การมีคุณความดี (Virtue) หมายถึง การยึดมั่นตามมาตรฐานทางจริยธรรมและศีลธรรมของสังคม

4. การมีความสามารถ (Competence) หมายถึง การได้รับความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ ในการกระทำของตน

ส่วน Crouch and Straub (as cited in Muhlenkamp and Sayles, 1986, p. 334) ได้แบ่งการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การเห็นคุณค่าในตนเองตามพื้นฐาน (Basic Self-Esteem) เกิดจากประสบการณ์ชีวิตในวัยเด็ก โดยเชื่อว่า การเห็นคุณค่าในตนเองตามพื้นฐานนี้จะดำรงอยู่อย่างมั่นคง และไม่คอยเปลี่ยนแปลง เพราะจุดกำเนิดมาจากครอบครัว ซึ่งจะมีการพัฒนาตั้งแต่ระยะแรก ๆ ของชีวิตและบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองชนิดนี้ คือ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง

2. การเห็นคุณค่าในตนเองตามหน้าที่ (Functional Self-Esteem) เกิดจากการประเมิน ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างในสังคมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน อาจพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และมีการพัฒนาในระยะหลังของชีวิตอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองชนิดนี้ คือ สามีภรรยา หรือเพื่อนร่วมงาน เพื่อนสนิท ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

4.6 การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต และจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ระดับวุฒิภาวะ สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในชีวิต ซึ่งกระบวนการเรียนรู้นั้นเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมและสังคมรอบ ๆ ตัว โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากครอบครัว ก่อนที่จะขยายออกสู่สังคมภายนอก การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา การดูแลเอาใจใส่ การให้การยอมรับบุตรมาตั้งแต่เยาว์วัย สัมพันธภาพของบิดา มารดา และบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อเด็กล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งสิ้น ซึ่งประสบการณ์จากการมีสัมพันธภาพกับบุคคลสำคัญของเด็ก จะส่งผลให้เด็กพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไปตลอดชีวิต โดยเด็กจะประเมินตนเองจากภาพสะท้อนที่คนอื่นผู้ซึ่งมีความสำคัญต่อ ตัวเขากระทำต่อเขาและเปรียบเทียบตนเองกับคนอื่น ๆ ฉะนั้นหากบุคคลรับรู้ตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับในด้านที่ดีจะส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง แต่ถ้าหากบุคคลรับรู้ตนเองจากประสบการณ์ที่ ได้รับในด้านที่ไม่ดีจะเป็นการบั่นทอนคุณค่าแห่งตนของบุคคลให้ลดต่ำลง ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าพัฒนาการการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลเกิดจากการประเมินเชิงสะท้อนของผู้อื่นผ่านทางภาษา พูดและภาษาท่าทาง หรืออาจเกิดจากการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่นในสังคม อันเป็นเหตุให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองในระดับที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 เด็กยุคใหม่สู่ศตวรรษที่ 21

อัครเดช นีลโยธิน (2558) กล่าวว่า ทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม มี 3 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 3) การสื่อสารและความร่วมมือ
2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี มีองค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านสารสนเทศ 2) ทักษะด้านสื่อ 3) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
3. ทักษะชีวิตและอาชีพ มีองค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว 2) การริเริ่มการคิดสร้างสรรค์ 3) ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม 4) การมีผลงานและความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

ถนอม เลาหจรัสแสง (2560) กล่าวว่า ลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การใช้ชีวิตนอกจากมีความรู้พื้นฐานแล้วต้องมีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยี ผู้เรียนยุคนี้จึงมีความแตกต่างจากผู้เรียนยุคที่ผ่านมาแล้ว 8 ประการดังนี้

1. รับผิดชอบ และพึ่งพาตนเอง ในการเรียนรู้ไม่ต้องการให้ผู้ใดมาบังคับ ลักษณะการปลูกฝังความรับผิดชอบ จึงต้องอาศัยจากสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะครอบครัวเป็นสำคัญ
2. ทักษะการคิดอย่างมีระบบ มีการคิดหลายลักษณะ เช่น การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างไตร่ตรอง และการคิดแก้ปัญหา
3. ทักษะทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ควรได้รับการฝึกทักษะการเป็นผู้นำ สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ ฝึกให้มีการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม
4. ทักษะในการสืบเสาะค้นหา เพื่อค้นคว้าหาข้อมูล สังเกตความเหมือนและความแตกต่าง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
5. ความกระตือรือร้น เป็นผู้เรียนเชิงรุก เป็นผู้ร่วมมือที่ดีจากผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง
6. ทักษะพื้นฐานด้านไอซีที ผู้เรียนสามารถดูแลรักษาเครื่องมือและใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม
7. ทักษะการใช้ภาษาสากล มีความสามารถในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ

8. สนใจวัฒนธรรม ปลูกฝังให้รู้จักวัฒนธรรมของตนที่อาศัยอยู่ในระดับที่เพียงพอ เช่น ประวัติศาสตร์ ประวัติของชุมชน จะเป็นการได้เปรียบในการคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีของตนเองและได้เปรียบที่จะเรียนรู้และรับวัฒนธรรมอื่นได้

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2560) กล่าวว่า นักเรียนในยุคการศึกษา 4.0 เป็นบุคคลของประเทศที่มีศักยภาพเพียงพอในการสร้างนวัตกรรมจนได้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ส่งขายไปยังต่างประเทศเพื่อเอาเงินตราเข้าประเทศ และรายได้ให้กับประเทศอย่างมีรายได้สูง ผู้เรียนจะมีความสามารถเช่นนั้นได้ต้องมีความสามารถหลายอย่างอยู่ในตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านการคิด ไม่ใช่แค่ลอกเลียนแบบผู้อื่น มีความเป็นเชิงบวก และรับผิดชอบต่อการกระทำทุกขั้นตอน ตลอดจนรับผิดชอบต่อผลผลิตที่สร้างขึ้น โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อส่วนรวม ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียน 4.0 เป็นกลุ่มความรู้ ทักษะนิสัยการทำงาน ที่เชื่อว่ามีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ทักษะของคนที่ต้องเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่อนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย คือ 3R และ 7C 3R ได้แก่ 1. อ่านออก 2. เขียนได้ 3. คิดเลขเป็น 7C ได้แก่

1. ทักษะอาชีพและการเรียนรู้
2. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร
3. ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และเท่าทันสื่อ
4. ทักษะด้านการร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
5. ทักษะด้านความเข้าใจทางวัฒนธรรม ทางกระบวนทัศน์
6. ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม
7. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา

ทักษะที่สำคัญคือการเรียนรู้ต้องเรียนตลอดชีวิต ทักษะเกิดขึ้นกับนักเรียนคือ

1. คิดสร้างสรรค์
2. การใช้สื่อเทคโนโลยี
3. วิธีวิเคราะห์เชิงระบบ
4. สื่อสารทำงานร่วมกับผู้อื่น
5. การจัดการอารมณ์และความเครียด

เฉลิมพล สุลักษณาการ (2556) กล่าวว่า เด็กยุคใหม่มีทักษะที่สำคัญ 3 ทักษะคือ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม การวิเคราะห์เป็น รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ 2) ทักษะชีวิตและอาชีพ เน้นการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบ ทักษะทางสังคม เข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี สามารถใช้สื่อหาข้อมูลให้เป็นประโยชน์ เป็นสิ่งที่ทุกประเทศทั่วโลกให้การยอมรับ ทักษะทั้ง 3 ทักษะเป็นการสร้างคนยุคใหม่ได้มาจากทฤษฎีในศตวรรษที่ 21 ที่จะมาพัฒนาเด็กในยุคต่อไป เด็กมีความรู้อย่างเดียวไม่พอ เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมที่พ่อแม่ ครู มีส่วนสำคัญ ต้องคอยกระตุ้นสนับสนุนเด็ก

สรุปได้ว่า เด็กในยุคศตวรรษที่ 21 นอกจากมีความรู้พื้นฐานแล้วจะต้องมี 3 ทักษะคือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศ เด็กยุคใหม่ซึ่งเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี ใช้การค้นคว้าหาความรู้จากสื่อเทคโนโลยี การส่งเสริมให้เด็กเกิด 3 ทักษะ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม ต้องอาศัยความร่วมมือที่สำคัญจากผู้ปกครอง และครู สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ปลูกฝังความรับผิดชอบให้มีวินัย เด็กสามารถพึ่งพาตนเอง และเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ สามารถสร้างเสริมผลิตสิ่งใหม่ๆ ได้อย่างมีคุณค่า

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หงษ์ฟ้า ธีรวงศ์นุกูล (2556: บทคัดย่อ) การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน 2) พัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน 3) ศึกษาปัจจัยที่สนับสนุน และอุปสรรคของการนำโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่พัฒนาแล้วไปใช้ โดยการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 4 ระยะคือ 1) การวางแผนพัฒนาโปรแกรมโดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน โดยการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่ศึกษาการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 396 คน 2) การออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน 30 คน 3) การประเมินผลและการตรวจสอบโปรแกรมเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคในการนำโปรแกรมไปใช้ 4) การปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนของโปรแกรมที่นำไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคม ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น โดยมีพฤติกรรมที่คาดหวังด้าน (1) การค้นพบความถนัดและบุคลิกภาพของตนเอง (2) การค้นพบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง (3) การมีทักษะในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางสู่ความสำเร็จ 2) ทักษะทางสังคมโดยมีพฤติกรรมที่คาดหวังด้าน (1) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (2) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด (3) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และส่วนใหญ่ต้องการให้มีรูปแบบของการจัดกิจกรรม คือ การจัดค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิต การบำเพ็ญประโยชน์ และการศึกษาเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ ส่วนใหญ่เห็นว่าที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมค่ายคือ 3 วัน ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมมากที่สุดคือ เดือนกุมภาพันธ์ 2. ผลการพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน นำองค์ความรู้มาวางแผนพัฒนาโปรแกรม ตามแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมของ Boone และบูรณาการการเรียนรู้จากแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb และแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสของ Sarkar มาเป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมของโปรแกรม 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและสร้างภาพพจน์ของตนเองทางบวก 2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้โดยสังเกตและไตร่ตรองประสบการณ์ร่วมกัน 3) การสรุปความคิดรวบยอด 4) การตรวจสอบความคิดรวบยอดด้วยการลงมือปฏิบัติ และฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้การจูงใจในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม กิจกรรมค่าย มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในด้านการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคม พบว่าเมื่อผู้เรียนได้เข้ารับโปรแกรมที่ผู้วิจัยจัดให้แล้ว มีการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนเข้ารับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ 3. ผลศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนและอุปสรรคของการนำโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่พัฒนาแล้วไปใช้ปัจจัยที่สนับสนุนมีปัจจัยภายใน ได้แก่ นโยบายของแต่ละศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องส่งเสริมให้ชัดเจน บุคลากรมีการฝึกอบรมให้เป็นวิทยากรกระบวนการ เลือกใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนและต้องจัดเตรียมให้พร้อมและเพียงพอ มีแรงจูงใจจากภายในศาสนาที่ยึดถือหลักศีลธรรม และการตระหนักในคุณค่าที่ไม่มีเงื่อนไข ความรักและการพัฒนาตนเอง ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องยอมรับให้นำโปรแกรมนี้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ครูและผู้บริหารเห็นความสำคัญให้สนับสนุนทรัพยากรและจัดสรรงบประมาณสำหรับโปรแกรม

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2555: บทคัดย่อ) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแนวคิด นีโอฮิวแมนนิสเพื่อส่งเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคมอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์การจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อเสริมสร้างการพัฒนามนุษย์และสังคมอย่างยั่งยืน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อเสริมสร้างการพัฒนามนุษย์และสังคมอย่างยั่งยืน 3) เพื่อนำเสนอ แนวทางการนำรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคมอย่างยั่งยืนไปใช้ปฏิบัติในบริบทสังคมไทย เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์การสังเกต และการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) มีการนำแนวคิดแนวคิดนีโอ ฮิวแมนนิสมาใช้ในการจัดการศึกษาแต่ละระบบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถทำให้ผู้เรียนมีคลื่นสมองต่ำ มีภาพพจน์ด้านบวกของตัวเองสูงขึ้น และมีแนวทางในการดูแลสุขภาพตนเองได้ดีขึ้น 2) รูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อส่งเสริมการพัฒนามนุษย์ และสังคมอย่างยั่งยืนมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ประกอบด้วย เป้าหมาย และหลักการ ที่คล้ายกัน แต่มีกระบวนการแตกต่างกัน และ 3) แนวทางการนำ รูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตตาม แนวคิดนีโอฮิวแมนนิสไปใช้ปฏิบัติในบริบทสังคมไทยสามารถนำ ไปปรับใช้ได้ใทุกบริบทของการเรียนรู้ ในสังคมไทย โดยองค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนามนุษย์และสังคม และ ใช้เป็นข้อมูลสำคัญสำคัญผู้สนใจใน การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อนำไปศึกษาหรือทำวิจัยต่อไป

สุธีรา นิมิตรนิวัฒน์ (2556: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้โปรแกรมบริหารความขัดแย้งตามแนวคิดนีโอ ฮิวแมนนิสของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมบริหารความขัดแย้งตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่มี ต่อการบริหารความขัดแย้งและคุณลักษณะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน และ ทดลองใช้โปรแกรมที่สร้างขึ้น เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 อายุ 18-20 ปี จำนวน 66 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบโปรแกรมบริหารความขัดแย้งตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสประกอบด้วย การกำหนด กลุ่มผู้รับบริการ การกำหนดเนื้อหา การกำหนดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์เรียนรู้ และการ ประเมินผล 2) ผลการทดลองใช้โปรแกรมบริหารความขัดแย้งตามแนวคิดนีโอ ฮิวแมนนิส พบว่า 2.1) หลังการทดลอง กลุ่มทดลองบริหารความขัดแย้งเป็นไปตามเกณฑ์คือ เหมาะสม มากกว่า ก่อนการทดลอง 2.2) กลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดคุณลักษณะการทำงานเป็นทีม หลังการทดลอง สูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2.3) กลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดคุณลักษณะการทำงานเป็นทีมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

จุฑารัตน์ คชรัตน์ (2554: บทคัดย่อ) การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ใช้การคิดไตร่ตรองและแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตสำหรับเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ใช้การคิดไตร่ตรอง และแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตสำหรับเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (2) เพื่อทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ใช้การคิดไตร่ตรองและแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตสำหรับเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (3) เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการนำรูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ใช้การคิดไตร่ตรองและแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตสำหรับเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้ ประชากร คือ เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน 108 คนกลุ่มตัวอย่างคือเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจำนวน 60 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1. รูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ใช้การคิดไตร่ตรองและแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตสำหรับเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน มีองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนคือ 1. วัตถุประสงค์ 2. ผู้เรียน 3. ผู้สอน 4. เนื้อหาสาระ 5. กิจกรรม การเรียนรู้ 6. ระยะเวลา 7. แหล่งความรู้และสื่อ 8. สภาพแวดล้อม และ 9. การวัดและประเมินผล 2. ผลการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนคือ (1) กลุ่มทดลองมีลักษณะของความพึงพอใจในชีวิตหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในเนื้อหาเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) กลุ่มทดลองมีทัศนคติที่สอดคล้องกับความพึงพอใจในชีวิตหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความพึงพอใจในชีวิตหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ปัจจัยและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่ใช้การคิดไตร่ตรองและแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตสำหรับเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าปัจจัย ได้แก่ 1) ผู้สอนต้องมีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้เรียน 2) การสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน 3) การจูงใจให้เกิดการเรียนรู้โดยไม่บังคับ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย 5) เนื้อหามีความเหมาะสมกับช่วงวัยและความสนใจของผู้เรียน และ 6) สามารถนำความรู้จากเนื้อหาไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และเงื่อนไข ได้แก่ 1) ผู้เรียน 2) ผู้สอน 3) ระยะเวลา 4) การวัดและประเมินผล

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูในการใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยในด้านต่าง ๆ ในแต่ละประเด็นดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของกิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป
3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู กับกลุ่มนักเรียนที่ทำกิจกรรมที่ไม่มีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป กำลังศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 950 คน ผู้ปกครองของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป และคุณครูที่สอนอยู่ที่วิทยาลัยนาฏศิลป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 180 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) จำนวน 100 คน ผู้ปกครองของนักเรียน 50 คน ครูของวิทยาลัยนาฏศิลป จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนผู้ปกครองและครูโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป

3. แบบสัมภาษณ์

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป

1.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ข้อมูลแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ข้อมูลเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2 ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทฤษฎีนีโอฮิวแมนนิส และทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.3 จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดกิจกรรม

1.4 จัดทำกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนอง

1.5 จัดพิมพ์เพื่อใช้ในการวิจัย

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อสเริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง วิธีการสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ศึกษาเอกสารหลักสูตรการจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนอง

2.3 สร้างแบบสอบถามโดยดำเนินการเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) เพื่อหาดัชนีค่าความสอดคล้อง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

2.5 นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาพัฒนาปรับปรุงข้อคำถาม

2.6 จัดพิมพ์เพื่อใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยนาฏศิลป จำนวน 100 คน ผู้ปกครอง จำนวน 50 คน และครูจำนวน 30 คน เพื่อเข้ารับการอบรม เรื่อง การมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียน วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21

2. กำหนดการอบรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21 วันที่ 23-24 พฤษภาคม 2561 โดยมีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ดังนี้

1) นางสุนาถ เพ็ญศิริ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ (ข้าราชการบำนาญ)
2) นางพิชญา นัยนิตย์ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สถาบันการศึกษาทางไกล สำนักงาน กศน.
3) นางกุญช์ญา ไชยชนะ ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย สมบูรณ์กุนกัญญา
4) นางสาวสนธญา ห้วยหงส์ทอง สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย
5) นางสาวสวรรค์ พลฉกรรณ์ สถาบันการศึกษาทางไกล สำนักงาน กศน.

3. ดำเนินการอบรม การมีส่วนร่วมของนักเรียนผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียน วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21 ในวันที่ 23 - 24 พฤษภาคม 2561 โดยใช้กิจกรรมที่สร้างขึ้น มีขั้นตอนดังนี้

3.1 อบรมนักเรียนวิทยาลัยนาฏโดยใช้กิจรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

3.2 อบรมนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

กิจกรรมที่ 1 เรื่อง แรกรู้จัก
กิจกรรมที่ 2 เรื่อง คนและสัตว์วัดกันที่ความคิด
กิจกรรมที่ 3 เรื่อง ผู้ปกครองและครูคือใคร....อุ่นใจเมื่อใกล้ชิด
กิจกรรมที่ 4 เรื่อง เทคนิคการผ่อนคลายคลื่นสมอง
กิจกรรมที่ 5 เรื่อง การคิดบวก
กิจกรรมที่ 6 เรื่อง การฝึกจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟ่า

กิจกรรมที่ 7 เรื่อง ประโยชน์ของการจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟ่า

กิจกรรมที่ 8 เรื่อง กิจกรรมต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ 9 เรื่อง สรุปผลการจดบันทึก

3.3 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับและการนำไปใช้

4. จัดกิจกรรมต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติหลังจากการอบรมเสร็จสิ้น โดยใช้กิจกรรมที่ 8 เรื่อง กิจกรรมต่อเนื่อง การฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการผ่อนคลายและฝึกปฏิบัติต่อเนื่อง 21 วัน ๆ ละ 30 นาที

4.1 จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดเชิงบวกเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองต่อเนื่อง 21 วัน โดยให้นักเรียนและผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรม นำไปปฏิบัติโดยการนอนฟังแถบเสียง “พลังแห่งความเชื่อมั่น” ด้วยดนตรีและคำพูดด้านบวก ด้วยตนเองที่บ้าน

4.2 นักเรียน และผู้สูงอายุที่ทำกิจกรรมต่อเนื่องบันทึกความรู้สึกที่ได้พัฒนา

4.3 นักเรียนเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ 3 ครั้ง

4.4 นักเรียนสรุปจากการบันทึกของนักเรียนและของผู้ปกครอง

5. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติในทดสอบสมมติฐาน เพื่อสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

6. ดำเนินการจัดพิมพ์รูปเล่มงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มที่ทำการทดลองทั้งหมด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมสุขภาพและการดำเนินชีวิต รวมทั้งคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนดำเนินกิจกรรม โดยผู้ช่วยนักวิจัย

2.2 ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องของนักเรียนและผู้ปกครอง ทำกิจกรรมต่อเนื่อง 21 วันๆ ละ 30 นาที ประกอบด้วย 1) แถบเสียง “พลังความเชื่อมั่น” 2) กิจกรรมกลุ่ม โดยนักเรียนวิทยาลัย

นาฏศิลป ลงเยี่ยมบ้านสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสอบถามถึงความเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาปรับใช้กับสมาชิกแต่ละคน 3) สรุปและกระตุ้นเตือนโดยผู้วิจัย

3. เก็บข้อมูลหลังสิ้นสุดกิจกรรม โดยสัมภาษณ์ข้อมูลคุณภาพชีวิตของผู้ปกครอง โดยผู้ช่วยนักวิจัยชุดเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนและผู้สูงอายุวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)
3. ข้อมูลจากการบันทึกสมุดกิจกรรม โดยการพรรณา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) โดยใช้สูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2537, น. 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ตัวกลางเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยใช้สูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2537, น. 35)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - \left(\sum x\right)^2}{N\left(N-1\right)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\left(\sum x\right)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนประชากร

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของผู้คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูในการใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยและนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำอธิบาย โดยนำเสนอดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	55	30.56
หญิง	125	69.44
รวม	**180**	**100.00**
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	3	1.67
มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย/เทียบเท่า	125	69.44
ปริญญาตรี	40	22.22
สูงกว่าปริญญาตรี	12	6.67
รวม	**180**	**100.00**

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	100	55.56
21-30 ปี	2	1.11
31-40 ปี	42	23.33
41-50 ปี	33	18.33
51-60 ปี	3	1.67
60 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	**180**	**100.00**
สถานภาพ		
นักเรียน	100	55.56
ผู้ปกครอง	50	27.77
ครู	30	16.67
รวม	**180**	**100.00**

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 30.56 เพศหญิง จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 69.44 ระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.67 มัธยมศึกษาตอนต้น ตอนปลาย หรือเทียบเท่า จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 69.44 ปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 อายุ 21-30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.11 อายุ 31-40 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 อายุ 41-50 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 อายุ 51-60 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.67 และมีสถานภาพ เป็นนักเรียน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 ผู้ปกครอง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 27.77 และครู จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21

ที่	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1	วิทยากรมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม	4.68	0.57	มากที่สุด
2	นักเรียนเกิดทักษะการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองจากการอบรมครั้งนี้	4.60	0.55	มากที่สุด
3	นักเรียนสามารถร่วมกำหนดปัญหา หาสาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหา ในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองได้	4.18	0.93	มาก
4	นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาได้อย่างเหมาะสม	4.10	0.71	มาก
5	นักเรียนสามารถร่วมกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างเหมาะสม	4.15	0.77	มาก
6	นักเรียนสามารถประเมินผลและบอกได้ว่ากิจกรรมครั้งมีมีประโยชน์ต่อตนเอง	4.69	0.53	มากที่สุด
7	นักเรียนสามารถนำความรู้จากการเข้าอบรมไปพัฒนาตนเองได้	4.15	0.77	มาก
8	นักเรียนมีความมั่นใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างเหมาะสม	4.65	0.58	มากที่สุด
9	กิจกรรมนี้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าในตนเองจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.40	0.59	มาก
10	นักเรียนได้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสุข เมื่อได้เรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับ ผู้ปกครอง และครู	4.30	0.82	มาก
	รวม	**4.39**	**0.42**	**มาก**

จากตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป พบว่า ผลการประเมินในภาพรวม ของการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.39, S.D.=0.42) และในรายการประเมินพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนสามารถประเมินผลและบอกได้ว่ากิจกรรมครั้งมีมีประโยชน์ต่อตนเอง ($\overline{X}$=4.69, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ วิทยากรมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$=4.68 , S.D. = 0.57) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.10 , S.D. = 0.71)

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปในศตรวรรษที่ 21

ที่	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1	วิทยากรมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม	4.45	0.62	มาก
2	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.33	0.68	มาก
3	สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมและความพร้อมของโสตทัศนูปกรณ์ มีความเหมาะสม	4.42	0.74	มาก
4	กิจกรรมมีความเหมาะสมสามารถเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนได้	4.52	0.60	มากที่สุด
5	กิจกรรมที่เข้าร่วมเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้าอบรม โดยมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบ แสดงความเห็น ความรู้สึกต่อกัน	4.55	0.67	มากที่สุด
6	กิจกรรมเน้นการฝึกปฏิบัติ	4.53	0.57	มากที่สุด
7	นักเรียน ผู้ปกครองและครูทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดความเข้าในกันมากขึ้น	4.63	0.61	มากที่สุด
8	กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความอ่อนโยน เห็นคุณค่าของกันและกัน	4.43	0.62	มาก
9	นักเรียน ผู้ปกครอง และครูทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ลดปัญหาความแตกต่างระหว่างวัยได้	4.68	0.50	มาก

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปในศตรวรรษที่ 21 (ต่อ)

ที่	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
10	กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ทำให้รักตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น	4.57	0.65	มากที่สุด
11	การร่วมกิจกรรมนี้ทำให้มีอารมณ์ดี มีความสุข	4.40	0.67	มาก
12	กิจกรรมนี้จะทำให้นักเรียนสามารถมีความสุขในการดำเนินชีวิต	4.50	0.68	มากที่สุด
	รวม	**4.50**	**0.22**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป พบว่า ผลการประเมินในภาพรวม ความพึงพอใจ ของการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.50 , S.D. = 0.22) และในรายการประเมินพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียน ผู้ปกครอง และครูทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ลดปัญหาความแตกต่างระหว่างวัยได้($\overline{X}$=4.68 , S.D. = 0.50) รองลงมาคือ นักเรียน ผู้ปกครองและครูทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดความเข้าในกันมากขึ้น อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$=4.63 , S.D. = 0.61) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.33 , S.D. = 0.68)

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของกิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นวิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการอบรม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21

สรุปผลการวิจัย

1. ผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมทางการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.39) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนสามารถประเมินผล และบอกได้ว่ากิจกรรมครั้งนี้มีประโยชน์ต่อตนเอง ($\bar{x}$ = 4.69) รองลงมา วิทยากรมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.68) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.10)

2. ผลการประเมินความพึงพอใจการศึกษาความเหมาะสมของกิจกรรมกลุ่มในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ตามแนวนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป พบว่า ผลการประเมินในภาพรวม ความพึงพอใจของการมีส่วนร่วม

ของผู้ปกครองและครูโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.50) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียน ผู้ปกครอง และครูทำกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.33)

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการอบรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21 พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 3.63, SD = 2.23 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{x}$ = 4.79, SD = 2.27

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบ และประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ผลของการประเมินการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.39) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเป็นกิจกรรมที่มีที่มาอย่างเป็นขั้นตอนกล่าวคือ ได้จากการค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทฤษฎีนิโอฮิแมนนิสนิส ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง ทฤษฎีการมีส่วนร่วม และทฤษฎีกิจกรรมกลุ่มนำมาสร้างเป็นต้นแบบ จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากครูผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครอง นักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดกิจกรรมอบรมอีกครั้งปรับปรุงให้เหมาะสม จำนวน 9 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) เรื่องแรกรู้จัก 2) เรื่องคนและสัตว์ วัดกันที่ความคิด 3) เรื่องผู้ปกครองและครูคือใคร... อุ่นใจเมื่อใกล้ชิด 4) เรื่องเทคนิคการผ่อนคลายคลื่นสมอง 5) เรื่องการคิดบวก 6) เรื่องการฝึกจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟา 7) เรื่องประสบการณ์ของการจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟา 8) เรื่องกิจกรรมต่อเนื่อง 9) เรื่องสรุปและการจดบันทึก ในแต่ละกิจกรรมได้ผสมผสานการเรียนและการเล่นเข้าไว้ด้วยกัน สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่มทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ได้เคลื่อนไหวได้ คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาร่วมกัน ระหว่างสมาชิกในกลุ่มทำให้สมาชิกได้ปรับตัวเข้าหากัน กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสช่วยให้เกิดการเสริมสร้างคุณค่าในตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้เกิดการยอมรับและได้ประเมินคุณค่าของตนเองทั้งบวกและลบ ดังที่ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2545, น. 21) กล่าวว่า แนวการสอนแบบนีโอฮิวแมนนิส ไม่เชื่อเรื่องให้เด็กเล่นหรือเรียนอย่างเดียว กิจกรรมผสมผสานการเรียน และการเล่นเข้าด้วยกัน เปลี่ยนการท่องจำตัวหนังสือของเด็ก มาทำให้

เขารู้จักตัวหนังสือเหล่านี้ผ่านเกม ที่ได้เคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อมกัน โดยการวิ่งตามพื้นห้องเป็นรูปตัวอักษร นับเลขจากสิ่งของหรือผลไม้ หากเป็นวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ พาเด็กไปดูของจริงนอกห้องเรียน พฤติกรรมของครู คือบทเรียนที่ดีที่สุดของเด็ก เช่น ที่ครูพูดจาไพเราะเด็กจะพูดจาไพเราะ ครูจึงต้องสมบูรณ์พร้อมทั้งพฤติกรรมส่วนตัวและเทคนิคการสอน เด็กจึงจะเป็นคนที่สมบูรณ์ เลวิน (Lewin, 1920) กล่าวว่า การรวมกลุ่มจะเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มในด้านการกระทำความรู้สึกนึกคิด สมาชิกกลุ่มจะปรับตัวเข้าหากันพยายามช่วยกันทำงานโดยอาศัยความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะทำให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปได้ตามเป้าหมาย ดังข้อความของเด็ก “...ได้รู้ว่าสมองของเรามีความลับที่เราไม่เคยรู้มาก่อน รู้จักคลื่นสมองแบบต่าง ๆ เบต้า อัลฟา และวิธีผ่อนคลายคลื่นสมอง ได้รู้จักเพื่อนใหม่ ได้รู้จักบุคคลต่าง ๆ ได้รอยยิ้ม ได้ทำแบบสอบถามขอบคุณคุณครูทุกท่าน ผู้ปกครองทุกคน วันนี้สนุกสนานมาก เล่นเกมส์ ชอบกิจกรรมที่นั่งกันเป็นกลุ่ม เพราะได้มีส่วนร่วมในการช่วยกันวาดรูปต่าง ๆ ได้นำเสนอให้เพื่อนครู และพ่อแม่ผู้ปกครองได้ฟัง รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการทำงานออกมา หนูอยากขอบคุณคุณครูทุกท่าน พ่อแม่ผู้ปกครองทุกคน ถ้าไม่มีท่านเหล่านี้พวกเราก็จะไม่ได้มาร่วมกิจกรรมครั้งนี้ ขอบคุณ ผอ. วิทยาลัยนาฏศิลป และอาจารย์อันน์เกตุ ค่ะ...” สอดคล้องกับ วิภาวี เกียรติอัชฌาสัย (2542, น. 35) กล่าวว่า การใช้กิจกรรมกลุ่ม คือ เทคนิคและวิธีการที่ให้สมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยสมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม รวมทั้งการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะด้านการคิด ทักษะด้านการวิเคราะห์ ทักษะด้านการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหาอย่างมีจุดหมายแน่นอน อันก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2545) กล่าวว่า แนวคิดนีโอฮิสแมนนิส มีความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์ที่ว่า มนุษย์เป็นสิ่งที่มีชีวิต ที่มีพัฒนาการสูงที่สุด พื้นฐานจิตใจของมนุษย์นั้น มีความดีงาม มีคุณค่า ใฝ่รู้ มีความต้องการจากภายในที่จะพัฒนาตนเองไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด การพัฒนาตนตามแนวนีโอฮิวแมนนิส จึงมีหน้าที่จะต้องช่วยพัฒนาศักยภาพแฝงเร้น ที่มีอยู่ในตัวคนเราให้แสดงออกมาได้อย่างสูงสุดด้วย การทำให้คนเราโดยเฉพาะในเด็ก ๆ ให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) และการเข้าสู่ภาวะคลื่นสมองต่ำ ในสภาวะนี้เองคนเราจะสามารถใช้ศักยภาพของตัวเองได้อย่างเต็มที่ ดังข้อความ “...ทำกิจกรรมวันนี้สนุกดี นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ได้ประโยชน์มาก ๆ ได้รู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะ ครูผู้ปกครองและนักเรียนทำให้เกิดความสามัคคี ได้รู้เรื่องคลื่นสมอง ได้รู้เรื่องการทำสมาธิ การกำหนดลมหายใจ การนอนพักผ่อน การคิดบวก การปรับคลื่นสมอง เพิ่มสติ และสมาธิให้ตนเอง ชอบคณะวิทยากรมาก ใจดี ถ่ายทอดเรื่องราว มีกิจกรรมมากมายเข้าใจง่าย ทำได้และจะนำไปปฏิบัติอีกตามคำแนะนำ ถึงเขาจะมาแปบเดียว แต่เขาก็ทำให้หนูรัก เข้าใจชีวิต และมีความสุขได้...” สอดคล้องกับ ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2536, น. 58-63) กล่าวว่า มนุษย์มีธรรมชาติที่ใฝ่ดี สร้าง

สมความดี ปรารถนาความเจริญแห่งตน รู้คุณค่าในตนเอง รู้จักรับผิดชอบ ชั่วดี มีความรับผิดชอบในชีวิตและการกระทำของตน สุข ทุกข์ ชั่วดี เกิดจากการเลือก ของตนและที่สำคัญที่สุดคือมนุษย์ทุกคนมีความต้องการ ที่จะรู้จักตนเอง และรู้จักความสามารถของตนเอง เพื่อใช้พลังความรู้ความสามารถ ของตนเอง อย่างเต็มที่ ถ้ามนุษย์อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เจริญแล้ว เขาจะพัฒนาไปสู่ความมุ่งดี ความเจริญของบุคลิกภาพ และวุฒิภาวะเสมอ และ สาวิตรี ทยานศิลป์ (2541, น. 9) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองความภูมิใจในตนเองเป็นค่านิยมความรู้สึกดี ๆ ที่บุคคลมีต่อตนเองอันเป็นผลมาจากการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของตนจากความสำเร็จและความล้มเหลวในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดจนการยอมรับจากบุคคลในสังคมโดยวิเคราะห์จากการับรู้เกี่ยวกับตนเองในสิ่งที่เป็นจริงกับการรับรู้เกี่ยวกับตนเองตามที่คาดหวังไว้

2. ความเหมาะสมของกิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.50) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุดคือ นักเรียนผู้ปกครองและครูทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ =4.63) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมเป็นการเพิ่มและนำไปสู่แนวทางการเห็นคุณค่าในตนเอง เมื่อผู้ปกครองครูและนักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้บอกความในใจ ความภาคภูมิใจ และสัญญาใจที่จะมีต่อกัน ทำให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น อันเป็นผลในการสร้างการยอมรับต่อกันในอนาคตของการพัฒนาเด็กสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ที่อาศัยเทคโนโลยีให้เกิดมีทักษะสำคัญ 3 ทักษะเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและครูมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนกระตุ้นเตือนการใช้เพื่อให้เกิดทักษะที่จำเป็น กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเป็นกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศของ คลื่นสมองต่ำ สร้างความรัก ความเมตตา รักตนเองเห็นคุณค่าของตนเองและคุณค่าของผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดแสดงความรู้สึกที่ดีต่อกันกับบุคคลใกล้ชิด เป็นการเสริมสร้างพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง กิจกรรมมีความหมาย เหมาะสม และเสริมสร้างการเห็นค่าในตนเอง ทั้งที่มีอยู่เดิมและจากประสบการณ์ใหม่ ๆ ผลดังข้อความสรุปดังนี้ 1) ผู้ปกครองได้เขียนถึงครูว่า “...อยากให้ครูนำสิ่งที่เรียนรู้ในโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง เวลาสอนขอให้สอนแบบช้า ๆ ชัด ๆ เด็ก ไม่เข้าใจ ไม่กล้าบอกครู เด็กเรียนอ่อนลง ขอให้ครูฝึกลูกศิษย์ให้มีความสามารถและเก่งเหมือนครู เด็กมีปัญหาขอให้แจ้งผู้ปกครองด้วย... และเขียนถึงลูกว่า ให้รู้จักหน้าที่ รู้จักคบเพื่อน เลือกที่ถูกต้อง นำพาไปในทางที่ถูกต้อง ตั้งใจเรียน ใช้เงินประหยัด อย่าติดโทรศัพท์ อย่าคุยเยอะ อยากให้ขยันทบทวนอ่านหนังสือมากกว่านี้ ทุกวันนี้ใช้เวลาไปกับการเล่นเกมออนไลน์ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครู ดูแลตัวเอง รักษาสุขภาพ ความสะอาดลูกคือควงใจของพ่อแม่ ขอให้ลูกสวดมนต์...” 2) ครูได้เขียนถึงผู้ปกครองและนักเรียนว่า “... ขอให้ดูแลการทำการบ้านเวลาอยู่ด้วยกัน ดูแลเรื่องการใช้โทรศัพท์ จำกัดเรื่องการใช้เงิน และการฟุ้งเฟ้ออื่น

ๆ ฝึกให้นักเรียนกล้าตัดสินใจด้วยตัวเอง... ขอให้นักเรียนตั้งใจเรียน และทำงานส่งงานที่มอบหมายให้ตรงเวลา อย่ามองครูเป็นศัตรู มีระเบียบวินัยในตนเอง พูดจาสุภาพทั้งต่อหน้าและลับหลัง..." 3) นักเรียนเขียนถึงผู้ปกครองและครูว่า "...ขอโทษคุณพ่อคุณแม่ที่หนูทำไม่ดีไว้ ขอให้พ่อแม่หยุดดุ ด่าว่าลูก เลิกบ่นเรื่องการใช้โทรศัพท์ และเรื่องอื่นๆ ถ้าบ่นก็ขอให้น้อย ๆ เบื่อฟัง อย่าบ่นพ่อเยอะ อย่าทะเลาะกัน มีเวลาให้ลูกบ้าง พาเที่ยวบ้าง รับฟังปัญหา ให้โอกาสความคิดในการตัดสินใจของหนูเองบ้าง อย่าใช้ความรุนแรง ใช้เหตุผลดูแลเอาใจใส่กัน ... และเขียนถึงครู ขอโทษหากหนูทำผิด ครูต้องยิ้มบ่อย ๆ ถามเหตุผลนักเรียนก่อนดุ รักนักเรียนให้เท่ากัน เวลาสอนพวกหนูขอให้เสียงดัง ๆ พูดช้า ๆ สอนให้ช้า ๆ สั่งการบ้านน้อย ๆ อย่าให้การบ้านเยอะ ออกข้อสอบไม่ยาก ตีเด็กเบา ๆ ... Crouch and Straub (as cited in Muhlenkamp and Sayles, 1986, p. 334) ได้แบ่งการเห็นคุณค่าในตนเองเป็น 2 ประเภท คือ การเห็นคุณค่าในตนเองตามพื้นฐาน (Basic Self- Esteem) เกิดจากประสบการณ์ชีวิตในวัยเด็ก โดยเชื่อว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง ตามพื้นฐานนี้จะดำรงอยู่อย่างมั่นคง และไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง เพราะจุดกำเนิดมาจากครอบครัว ซึ่งจะมีการพัฒนามาตั้งแต่ระยะแรก ๆ ของชีวิตและบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองชนิดนี้ คือ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง Stenhouse (1994, pp. 7-12) กล่าวว่า ความรู้สึก เห็นคุณค่าในตนเองเป็นพลังที่ได้รับจากพ่อแม่ ให้แก่ เด็ก ๆ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมา จากประสบการณ์ส่วนบุคคล และก่อตัวเป็นรูปร่างขึ้นมาตามกาลเวลาของแต่ละคน พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่จะเป็นผู้สร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของลูก ๆ ให้เกิดขึ้น เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2543, น. 13) กล่าวว่า ในบรรยากาศที่ช่วยให้คลื่นสมองต่ำเด็ก ๆ ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากคุณพ่อคุณแม่คุณครูที่อารมณ์ดียิ้มแย้ม และเป็นมิตรอยากไปโรงเรียนอยากเรียนหนังสืออย่างมีความสุขเพราะครูใช้วิธีการด้านบวกในการจูงใจเด็กให้เกิดการเรียนรู้เด็ก ๆ จะรู้สึกบวกกับตัวเอง มีความภาคภูมิใจในตัวเองเนื่องจากได้รับความรักอย่างเต็มที่จากครู และผู้ปกครอง เด็ก ๆ จะเป็นคนที่มีจิตสาธารณะสูงมีน้ำใจจากการที่ได้ทำสมาธิตามแนวนีโอฮิวนิส ด้วยการส่งความรักให้กับตัวเอง เพื่อน ๆ ครู คนในครอบครัว คนในสังคม สัตว์ พืช...เด็กมีจิตใจ เปิดกว้างขึ้น มีความรักความเมตตาสูงขึ้น ดังข้อความที่ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนเขียนบันทึกหลังการฝึก 21 วัน ตรงกันว่า "... มีความสุข ยับยั้งความคิด และคำพูดด้านลบได้ดีกว่าเดิม จิตใจอ่อนโยน มีความจำดีขึ้น หลับสบายขึ้น เข้าใจตนเองมากขึ้น ควบคุมตนเองได้มากขึ้น มั่นใจในตนเองมากขึ้น การพูดจากันภายในครอบครัวและในห้องเรียน มีมิตรภาพ และใช้ภาษาที่ดีเข้าใจกันง่ายขึ้น ยิ้มง่ายขึ้น..." สอดคล้องกับธีระ ชัยยุทธยรรยง (2542, น. 69) กล่าวว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเข้าใจตนเองยอมรับตนเองมีอำนาจในการควบคุมตนเอง มีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีคุณค่า ทำอะไรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของตนได้ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2543, น. 13) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง ว่าเป็นความต้องการของคนที่มีจิตใจละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง มีการพัฒนาด้านจิตใจสูงขึ้น รู้จัก

ศึกษาจิตใจของตนเอง ควบคุมตนเอง รู้จักใช้ชีวิตให้อยู่เหนืออิทธิพลของความต้องการขั้นต่ำกว่าได้ สามารถจะเห็นว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ มีความภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มีความมั่นในการกระทำต่าง ๆ ของตนเองได้ โดยไม่ต้องรอพึ่งผู้อื่นหรือสิ่งอื่น ทิศนา แขมมณี และคณะ (2522) กล่าวว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มนำมาใช้ในการพัฒนาความรับผิดชอบของกลุ่ม เป็นวิทยาการแขนงหนึ่ง ซึ่งพยายามศึกษา เรื่องเกี่ยวกับกลุ่มคน เพื่อให้ได้ซึ่งความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรม ของคนอันจะเป็นประโยชน์ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์และการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพมาก เฉลิมพล สุลักษณาการ (2556) กล่าวว่า การพัฒนาเด็กในยุคศตวรรษที่ 21 อาศัยความรู้อย่างเดียวไม่พอ เด็กจะต้องมี 3 ทักษะ คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ ทั้ง 3 ทักษะอาศัยเทคโนโลยีที่พ่อแม่ ครู มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นและสนับสนุน และเข้ามามีส่วนร่วม และถนอมพร เลาหจรัสแสง (2560) กล่าวว่าผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 การใช้ชีวิตนอกจากมีความรู้พื้นฐานแล้วต้องมีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยี ผู้เรียนยุคนี้จึงมีความแตกต่างจากผู้เรียนในยุคที่ผ่านมา 8 ประการ หนึ่งในแปดข้อคือ ความรับผิดชอบและพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ ไม่ต้องให้ผู้ใดมาบังคับ ลักษณะการปลูกฝังความรับผิดชอบ ซึ่งต้องอาศัยจากสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะครอบครัวเป็นสำคัญ

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง การอบรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วม มีความเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์มาก เป็นการสร้างโอกาสที่มองเห็นประโยชน์ร่วมกัน กิจกรรมเล่นปนเรียน นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้ปกครองและครูอย่างใกล้ชิด ลดช่องว่าง เกิดความสุขในการร่วมกิจกรรมเห็นแนวทางในการพัฒนาในทุกด้าน มีทักษะในการฝึกคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ไตร่ตรองทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการประสานงานกับผู้อื่นเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีวินัยในการเรียนรู้ ไม่ต้องบังคับโดยอาศัยจากผู้ปกครองและครูเป็นสำคัญ วิทยากรถ่ายทอดเนื้อหาผ่านกิจกรรม ผู้เรียนได้คิด ได้ปฏิบัติ ผู้เรียนเกิดความชำนาญ เข้าใจเนื้อหา เกิดความรู้มากกว่าการบรรยายและท่องจำจึงนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตอบคำถามจากแบบสอบถาม ทำให้คะแนนหลังเรียนสูงขึ้น ดังความเห็นของนักเรียนว่า “...ทำกิจกรรมวันนี้สนุกดีค่ะ ขอบคุณวิทยากรทุกคนและคณะคุณครูทุกท่านที่ทำให้หนูมีความสุข ขอบคุณคุณครูทุกคนที่มาอบรมพร้อมกัน ได้รับความรู้เรื่องคลื่นสมอง ได้สนุกสนาน ได้เล่นเกมส์ กิจกรรมที่ชอบคือ ทำงานเป็นกลุ่ม ได้เรียนรู้อะไรหลายอย่าง ทุกคนได้ทำงานร่วมกัน ทุกกิจกรรมล้วนมีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมทำให้

มีรอยยิ้ม ได้รับความรู้ที่เรายังไม่รู้ และได้เข้าใจกัน ระหว่างผู้ปกครอง และครู และนักเรียน..." สอดคล้องกับ กิตติ กรทอง (2552, น. 19) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องด้านจิตใจและอารมณ์ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้คิด ริเริ่มตัดสินใจปฏิบัติ รับผิดชอบ แก้ปัญหา การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาความสามารถ ควบคุมทรัพยากรร่วมกิจกรรมตามหลักประชาธิปไตย ตลอดจนการให้อำนาจเข้าไปมีหน้าที่รับผิดชอบสหประชาชาติ (United Nation, 1981 อ้างถึงใน เทอดศักดิ์ จันเสวี, 2549, น. 18) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสมาชิกในสังคมที่กว้างกว่าเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือ เข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการ การดำเนินกิจกรรมในการพัฒนารวมทั้งมีส่วนได้รับประโยชน์จากผลของการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน เอปสไตส (Epstien, 1995, pp. 701-705 อ้างถึงใน ประพันธ์ เดชสวัสดิ์, 2552, น. 32) กล่าวว่าโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ได้แก่ การเตรียมที่อยู่อาศัย สุขภาพ โภชนาการ เครื่องนุ่งห่ม ความปลอดภัย ทักษะของผู้ปกครองต่อเด็กทุกระดับอายุ สภาพบ้านที่สนับสนุนเด็กในฐานะนักเรียนทุกระดับชั้น ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อช่วยโรงเรียนให้เข้าใจเด็ก และครอบครัว อับเบน และ ฮิวส์ (Ubben and Hughes, 1992, p. 298 อ้างถึงใน วัลภา พรหมฤทธิ์, 2550, น. 789) กล่าวว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องทำงานใกล้ชิดกับพ่อแม่ผู้ปกครอง และควรเป็นความสัมพันธ์ ในลักษณะ 2 ทาง คือ ครูต้องสนใจนักเรียน เพราะนักเรียนจะกลายเป็นสื่อสาระสำคัญนำเรื่องราวของโรงเรียนไปบอกพ่อแม่ผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ต่างระดับชั้น เพื่อเปรียบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส และสื่อออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง
3. ควรมีการศึกษาวิจัยบทบาทครู ผู้ปกครอง ในการสร้างวินัยการใช้สื่อเทคโนโลยีและเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบและความมีวินัยในตนเอง.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

กรองกาญจน์ เชิญชัยวชิรากุล. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

กิตติ กรทอง. (2552). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

กิตติโชค ห้อยยี่ภู่. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทการศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนถิ่นโอกาส.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2543). *สู่ชีวิตด้วยจิตวิทยา.* กรุงเทพมหานคร: ที.พี.พริ้นท์.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2545). *คิด-ทำ ด้านบวก.* กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อส่งเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคมอย่างยั่งยืน.* กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. นีโอฮิวแมนนิส Neo-humanist ถามครู. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2561 จาก taamkru.com>นีโอฮิวแมนนิส

จินตวีร์ เกษมศุข. (2554). *การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จีรนันท์ ฮังกาสี. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาและคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนศิริราษฎร์วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

จุฑารัตน์ คชรัตน์. (2554). *การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ใช้การคิดไตร่ตรองและแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตสำหรับเยาวชนใน*

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุมพล ทาทอง. (2548). *การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มการเรียนช่างอุตสาหกรรม โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่.* การค้นคว้าแบบอิสระปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เฉลิมพล สุลักษณาการ (18 มกราคม 2556). เด็กยุคใหม่สู่ศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2561 จาก youtube.EEFthailand

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2537). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง (9 มีนาคม 2560). ลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (21 st Century Learners) Youtube.thaicyberu สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2561.

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560). ครูและนักเรียนในยุคการศึกษาไทย 4.0. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2561 จาก tweesakchinda@yahoo.com http://e.jod.l.stou.ac.th

ทิศนา แขมมณี และคณะ. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.* กรุงเทพมหานคร: บูรพาศิลป์การพิมพ์.

เทอดศักดิ์ จันเสวี. (2549). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.* การค้นคว้าแบบอิสระปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธีระ ชัยยุทธยรรยง. (2542, กุมภาพันธ์). การเสริมสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง. *วารสารวิชาการ, 2*(2), 68-74.

บุญญาภา แจ้งสี. (2544). *การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความผูกพันใกล้ชิดการเห็นคุณค่าในตนเองและการยอมรับตนเองของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและไม่เสี่ยงของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครใต้.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ประเทิน มหาขันธ์. (2536). *สอนเด็กให้มีความนับถือตนเอง.* กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ประพันธ์ เดชสวัสดิ์. (2552). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองยักเรียน และชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนบ้านสถาน อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา.* การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ประเวศ วะสี. (2543). *จุดประกายการปฏิรูปการเรียนรู้สู่สหัสวรรษใหม่.* กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

พงศ์พันธ์ แก้วหาวงศ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พรรณราย ทรัพยะประภา. (2548). *จิตวิทยาประยุกต์ในชีวิตและในการทำงาน.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภิลิวัลย์ ฉัตรมณีฤกษ์. (2547). *การมองเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการ: ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยุพาพร รูปงาม. (2545). *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ.* ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รัตนาภรณ์ แววกระโทก. กิจกรรมกลุ่มคุณภาพ. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2561 จาก https://www.gotoknow.org>posts

ละออ อุบลแย้ม. (2559). *การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมการจัดทำโครงการของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พณิชยการ.* สาขาการจัดการโลจิสติกส์ วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พณิชยการ.

วัลภา พรหมฤทธิ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช.* การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล. กระบวนการกลุ่มความหมายของกลุ่ม ความสำคัญของกลุ่ม. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2561 จาก https://www.novabi22.com

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุภสกุล. (2522). *กระบวนการกลุ่ม.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิภาวี เกียรติอัชฌาสัย. (2542). *เปรียบเทียบผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีของโรเจอร์และกิจกรรมกลุ่มที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ: รู้เขา รู้เรา.* กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.

ศักรินทร์ เมืองมูล. (2552). *การใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่ริมวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สัญญา เคณาภูมิ. (2551). *ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สาวิตรี ทยานศิลป์. (2541). *อิทธิพลของครอบครัวต่อความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น.* กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). *ครอบครัวจะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายทาง.* กรุงเทพมหานคร: สัตยการพิมพ์.

สุดา สงเดช. (2546). *การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู โครงสร้างครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุธีรา นิมิตรนิวัฒน์. (2557, กรกฎาคม – กันยายน). โปรแกรมบริหารความขัดแย้งตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. *วารสารสุทธิปริทัศน์, 28*(87), 77-94.

สุรินทร์ มีลาภล้น. (2539). *ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุเขตจังหวัดราชบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสาวณีย์ พงผึ้ง. (2542). *ผลของการฝึกสมาธิ (วิปัสสนากัมมัฏฐาน) ต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การ มองโลกในแง่ดี และภาวะสุขภาพในผู้สูงอายุ.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

โสภา มัดลัง. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนเอื้ออารีย์ สังกัดกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

หงษ์ฟ้า ธีรวงศ์นุกูล. (2556). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อคิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย.* กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

อคิน รพีพัฒน์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา.* กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข.

อนุรักษ์ บัณฑิตย์ชาติ. (2542). ความตระหนักในคุณค่าของตนเองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย,* 7(2), 77-83.

อัครเดช นีละโยธิน. (27 กรกฎาคม 2558). ทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (P21-Framework) Youtube. อัครเดช นีละโยธิน สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2561.

อัญญารัตน์ ชาสุวรรณ. (2550). *การใช้กิจกรรมกลุ่มตามแนวคิดมนุษยนิยมเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่.* การค้นคว้าแบบอิสระปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). *Everest พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง.* กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.

อุมาพร สงวนญาติ. (2544). *การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเองที่มีรูปแบบการตอบและวิธีการวิเคราะห์ต่างกัน.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เอื้อมพร พูนขวัญ. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม กรณีศึกษาองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาษาอังกฤษ

Astin, A.W. (1984). “Student involvement: A developmental theory for higher education”. *Journal of College Student Personnel*, *25*, 297-308.

Branden, N. (1981). *The psychology of self-esteem* (15th ed.). New York: Bantam Book's Inc.

Calhoum, G.J. (1977). “Self concept and self-esteem : Another perspective.” *Psychology in the School,* 14, 318-322.

Cartwright, D., & Zander, A. (1968). *Group dynamic* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publishers.

Coopersmith, S. (1984). *Self-esteem.* New York: Bantam Books.

Gurney, P.W. (1988). *Self-esteem in children with special educational needs.* London: Routledge.

Lawrence, D. (1987). *Enhancing self-esteem in the classroom.* London: Paul Chapman Publishing.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). New York, NY: Harcourt, Brace & World.

McCroskey, J.C., Richmond, V.P., & Stewart, R.A. (1986). *One on one: The foundations of interpersonal communication.* EnglewoodCliffs, NJ: Prentice-Hall.

Muhlenkamp, A.F., & Sayles, J.A. (1986). Self-esteem, social support and positive health practices. *Nursing Research, 35*(2), 334-338.

Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the self*. New York, NY: Basic Books.

Sasse, C.R. (1978). *Person to person*. Peoria, Illinois: Bennett Publishing.

Stenhouse, G. (1994). *Confident children developing your child's self-esteem.* New Zealand: Oxford University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นางสุนาถ เพ็ญศิริ

ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สถาบัน กศน. ภาคใต้

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. นางพิชญา นัยนิตย์

ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สถาบันการศึกษาทางไกล
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

4. นาวาอากาศเอกหญิง ดร.อุษา โพนทอง

นายทหารประจำกรม กรมเสมียนตรา ช่วยปฏิบัติการสำนักงาน
นโยบายและแผนการกำลังพล สำนักงานนโยบายและแผนการ
กำลังพล กรมเสมียนตรา สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ภาคผนวก ข

- แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของชุดฝึกอบรมการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป โดยผู้เชี่ยวชาญ
- แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจที่ได้รับจากการอบรมของผู้เรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 6 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบก่อนและหลังอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ค่า IOC			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
6	1	1	1	3	1.00
7	1	1	1	3	1.00
8	1	1	1	3	1.00
9	1	1	1	3	1.00
10	1	1	1	3	1.00
11	1	1	1	3	1.00
12	1	1	1	3	1.00
13	1	1	1	3	1.00
14	1	1	1	3	1.00
15	1	1	1	3	1.00
16	1	1	1	3	1.00
17	1	1	1	3	1.00
18	1	1	1	3	1.00
19	1	1	1	3	1.00
20	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ 7 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของชุดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส โดยผู้เชี่ยวชาญ

กิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	ค่า IOC			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	แรกรู้จัก และสร้างความคุ้นเคย	1	1	1	3	1.00
2	ความแตกต่างของมนุษย์และสัตว์	1	1	1	3	1.00
3	อานุภาพของดนตรีและคำพูดด้านบวก	1	1	1	3	1.00
4	การรู้จักจิตใจตนเอง ความสำคัญของจิตสำนึก จิตใต้สำนึก จิตเหนือสำนึก	1	1	1	3	1.00
5	นันทนาการและการส่งคลื่นที่ดีต่อกัน	1	1	1	3	1.00
6	ลักษณะของคลื่นสมองและการปรับลมหายใจให้คลื่นสมองผ่อนคลาย	1	1	1	3	1.00
7	การฝึกจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟ่า	1	1	1	3	1.00
8	ประโยชน์ของการจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟ่า	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ 8 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจที่ได้รับจากการอบรมของผู้เรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่า IOC			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ด้านที่ 1 : **สถานที่ / ระยะเวลา /การจัดการ**					
1	วันและช่วงระยะเวลาในการจัดโครงการฝึกอบรมการพัฒนาคลื่นสมองด้วยดนตรี และคำพูดด้านบวกมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
2	สถานที่ในการจัดฝึกอบรมมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
3	ของรางวัลเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจร่วมกิจกรรม	1	1	1	3	1.00
4	รูปแบบการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโครงการมีความเหมาะสมกับผู้เข้าอบรม	1	1	1	3	1.00
	ด้านที่ 2 วิทยากร / เนื้อหา	1	1	1	3	1.00
5	ถ่ายทอดความรู้ชัดเจนในเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
6	ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	1	1	1	3	1.00
7	มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก	1	1	1	3	1.00
8	มีการใช้สื่อประกอบที่สวยงาม เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
9	กิจกรรมนันทนาการสนุกสนานและน่าสนใจ	1	1	1	3	1.00
10	กิจกรรมนันทนาการช่วยให้สมองผ่อนคลายไม่เบื่อเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
11	การใช้ดนตรี และคำพูดเชิงบวกช่วยให้นักเรียนมีสมาธิและผ่อนคลายความตึงเครียดได้ดี	1	1	1	3	1.00
	ด้านที่ 3 ผลต่อนักเรียน					
12	นักเรียนรู้จักคลื่นสมองและวิธีปรับไปสู่คลื่นอัลฟา	1	1	1	3	1.00
13	นักเรียนเห็นประโยชน์ของลมหายใจและฝึกหายใจได้ถูกต้อง	1	1	1	3	1.00
14	การหายใจที่ถูกต้องทำให้สมองผ่อนคลาย	1	1	1	3	1.00
15	นักเรียนเห็นความสำคัญของการคิดและพูดด้านบวก	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ 8 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจที่ได้รับจากการอบรมของผู้เรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่า IOC			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ด้านที่ 3 : **ผลต่อนักเรียน**					
16	นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น	1	1	1	3	1.00
17	นักเรียนมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติ	1	1	1	3	1.00
18	นักเรียนมีการจัดลำดับการเรียนรู้ได้ดีขึ้น	1	1	1	3	1.00
19	นักเรียนเห็นความสำคัญของคลื่นสมองต่ำ กับการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
20	นักเรียนคาดหวังว่าจะมีความจำและสนใจเรื่องการเรียนมากขึ้นกว่าเดิม	1	1	1	3	1.00
21	นักเรียนมีความสุข	1	1	1	3	1.00
22	นักเรียนได้รับการปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความอ่อนน้อม สุภาพเรียบร้อย ใช้คำพูดด้านบวกที่เหมาะสมตามวัย	1	1	1	3	1.00
23	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเรียนและในชีวิตประจำวันได้	1	1	1	3	1.00
24	โครงการฝึกอบรมการพัฒนาคลื่นสมองด้วยดนตรีและคำพูดด้านบวก สามารถพัฒนานักเรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจได้อย่างเต็มศักยภาพของผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
25	นักเรียนเห็นความสำคัญของมนุษย์ว่าต้องเรียนรู้ตลอดเวลา	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ 9 แสดงคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนิโอฮิวแมนนิส

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	คะแนนผลต่าง	
			D	D^2
1	9	12	3.00	9.00
2	5	11	6.00	36.00
3	8	12	4.00	16.00
4	9	11	2.00	4.00
5	7	13	6.00	36.00
6	8	9	1.00	1.00
7	9	11	2.00	4.00
8	5	9	4.00	16.00
9	8	14	6.00	36.00
10	9	13	4.00	16.00
11	8	11	3.00	9.00
12	11	14	3.00	9.00
13	9	12	3.00	9.00
14	7	14	7.00	49.00
15	11	12	1.00	1.00
16	9	14	5.00	25.00
17	10	14	4.00	16.00
18	9	15	6.00	36.00
19	10	14	4.00	16.00
20	9	15	6.00	36.00
21	7	13	6.00	36.00
22	10	15	5.00	25.00
23	9	14	5.00	25.00
24	8	12	4.00	16.00
25	7	14	7.00	49.00

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	คะแนนผลต่าง	
			D	D^2
26	11	13	2.00	4.00
27	10	11	1.00	1.00
28	9	15	6.00	36.00
29	8	12	4.00	16.00
30	9	12	3.00	9.00
31	10	11	1.00	1.00
32	9	14	5.00	25.00
33	8	15	7.00	49.00
34	6	16	10.00	100.00
35	6	13	7.00	49.00
36	10	15	5.00	25.00
37	9	13	4.00	16.00
38	11	15	4.00	16.00
39	9	14	5.00	25.00
40	7	15	8.00	64.00
41	9	12	3.00	9.00
42	10	15	5.00	25.00
43	9	14	5.00	25.00
44	11	16	5.00	25.00
45	6	14	8.00	64.00
46	7	15	8.00	64.00
47	4	15	11.00	121.00
48	9	15	6.00	36.00
49	9	14	5.00	25.00
50	11	16	5.00	25.00

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนิโอฮิวแมนนิส

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	คะแนนผลต่าง	
			D	D^2
51	12	14	2.00	4.00
52	9	15	6.00	36.00
53	9	15	6.00	36.00
54	5	11	6.00	36.00
55	8	14	6.00	36.00
56	9	15	6.00	36.00
57	11	14	3.00	9.00
58	9	15	6.00	36.00
59	8	12	4.00	16.00
60	9	16	7.00	49.00
61	8	16	8.00	64.00
62	10	14	4.00	16.00
63	9	15	6.00	36.00
64	10	15	5.00	25.00
65	7	12	5.00	25.00
66	7	14	7.00	49.00
67	11	15	4.00	16.00
68	9	16	7.00	49.00
69	11	15	4.00	16.00
70	8	16	8.00	64.00
71	10	14	4.00	16.00
72	6	15	9.00	81.00
73	8	16	8.00	64.00
74	9	14	5.00	25.00
75	12	16	4.00	16.00

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	คะแนนผลต่าง	
			D	D^2
76	9	12	9.00	12.00
77	10	15	10.00	15.00
78	11	14	11.00	14.00
79	8	11	8.00	11.00
80	7	13	7.00	13.00
81	9	12	9.00	12.00
82	10	17	10.00	17.00
83	9	16	9.00	16.00
84	8	14	8.00	14.00
85	7	15	7.00	15.00
86	11	16	11.00	16.00
87	8	15	8.00	15.00
88	4	9	4.00	9.00
89	8	15	8.00	15.00
90	6	12	6.00	12.00
91	9	14	9.00	14.00
92	8	12	8.00	12.00
93	7	15	7.00	15.00
94	8	14	8.00	14.00
95	9	13	9.00	13.00
96	8	14	6.00	36.00
97	9	15	6.00	36.00
98	8	12	4.00	16.00

ตารางที่ 10 แสดงค่าระดับคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

คนที่	ระดับคะแนนก่อนเรียน	ระดับคะแนนหลังเรียน	คะแนนผลต่าง	
			D	D^2
1	1.55	1.66	0.11	0.01
2	0.88	2.14	1.26	1.59
3	1.9	2.09	0.19	0.04
4	0.51	1.57	1.06	1.12
5	1.9	3.05	1.15	1.32
6	1.24	2.16	0.92	0.85
7	1.37	3.03	1.66	2.76
8	0.87	2.29	1.42	2.02
9	1.27	2.61	1.34	1.80
10	0.62	1.72	1.10	1.21
11	0.53	2.03	1.50	2.25
12	1.05	2.2	1.15	1.32
13	1.07	2.14	1.07	1.14
14	1.85	2.05	0.20	0.04
15	1.29	1.85	0.56	0.31
16	1.48	1.68	0.20	0.04
17	0.96	2.27	1.31	1.72
18	0.62	1.66	1.04	1.08
19	1.66	2.24	0.58	0.34
20	1.74	3.04	1.30	1.69
21	1.94	3.03	1.09	1.19
22	1.94	2.92	0.98	0.96
23	0.7	1.57	0.87	0.76
24	1.64	2.03	0.39	0.15
25	1.51	2.53	1.02	1.04

ตารางที่ 10 (ต่อ)แสดงค่าระดับคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนิโอฮิวแมนนิส

คนที่	ระดับคะแนนก่อนเรียน	ระดับคะแนนหลังเรียน	คะแนนผลต่าง	
			D	D^2
26	1.44	1.96	0.52	0.27
27	0.98	2.11	1.13	1.28
28	1.87	2.27	0.40	0.16
29	1.98	2.11	0.13	0.02
30	0.51	1.75	1.24	1.54
31	1.74	2.24	0.50	0.25
32	1.09	2.4	1.31	1.72
33	1.88	2.44	0.56	0.31
34	1.59	2.94	1.35	1.82
35	1.38	2.85	1.47	2.16
36	1.07	2.2	1.13	1.28
37	1.87	2.37	0.50	0.25
38	1.68	2.51	0.83	0.69
39	1.98	2.24	0.26	0.07
40	1.2	2.42	1.22	1.49
41	1.79	2.14	0.35	0.12
42	0.68	2.12	1.44	2.07
43	1.92	2.2	0.28	0.08
44	1.4	2.18	0.78	0.61
45	2.75	3.11	0.36	0.13
46	1.96	2.16	0.20	0.04
47	1.25	1.92	0.67	0.45
48	1.9	2.61	0.71	0.50
49	1.42	2.64	1.22	1.49
50	1.02	2.42	1.40	1.96

ตารางที่ 10 (ต่อ)แสดงค่าระดับคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนิโอฮิวแมนนิส

คนที่	ระดับคะแนนก่อนเรียน	ระดับคะแนนหลังเรียน	คะแนนผลต่าง	
			D	D^2
51	1.68	2.01	0.33	0.11
52	1.05	1.57	0.52	0.27
53	1.53	2.22	0.69	0.48
54	1.24	1.64	0.40	0.16
55	1.16	1.48	0.32	0.10
56	1.92	2.35	0.43	0.18
57	1.87	2.33	0.46	0.21
58	1.77	2.48	0.71	0.50
59	1.66	2.29	0.63	0.40
60	1.77	2.22	0.45	0.20
61	1.83	2.01	0.18	0.03
62	1.81	2.27	0.46	0.21
63	1.88	2.46	0.58	0.34
64	1.88	2.66	0.78	0.61
65	1.57	2.01	0.44	0.19
66	1.94	2.29	0.35	0.12
67	1.87	2.03	0.16	0.03
68	1.7	1.98	0.28	0.08
69	1.64	1.81	0.17	0.03
70	1.96	2.64	0.68	0.46
71	0.44	2.37	1.93	3.72
72	1.61	2.16	0.55	0.30
73	1.16	1.38	0.22	0.05
74	1.62	2.66	1.04	1.08
75	1.12	2.24	1.12	1.25

ตารางที่ 10 (ต่อ)แสดงค่าระดับคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

คนที่	ระดับคะแนนก่อนเรียน	ระดับคะแนนหลังเรียน	คะแนนผลต่าง	
			D	D^2
76	0.33	2.13	1.80	3.24
77	1.5	1.66	0.16	0.03
78	0.87	2.09	1.22	1.49
79	1.81	2.38	0.57	0.32
80	1.5	2.42	0.92	0.85
81	1.5	1.92	0.42	0.18
82	1.9	2.81	0.91	0.83
83	1.87	1.98	0.11	0.01
84	1.83	1.94	0.11	0.01
85	0.48	2.4	1.92	3.69
86	1.96	2.07	0.11	0.01
87	1.92	2.5	0.58	0.34
88	1.2	1.85	0.65	0.42
89	1.22	1.94	0.72	0.52
90	1.55	2.46	0.91	0.83
91	1.81	2.4	0.59	0.35
92	1.62	2.25	0.63	0.40
93	1.92	2.35	0.43	0.18
94	1.68	2.2	0.52	0.27
95	1.38	1.87	0.49	0.24
96	1.81	2.01	0.20	0.04
97	1.92	2.09	0.17	0.03
98	1.70	2.38	0.68	0.46

ภาคผนวก ค

- แบบสอบถามความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปในศตวรรษที่ 21

แบบสอบถามความพึงพอใจการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป

2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป สถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของนักเรียนผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป (เฉพาะนักเรียน)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

3. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด ขอขอบคุณในการความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

2. อายุ ☐ 1) ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 2) 21 - 30 ปี ☐ 3) 31 – 40 ปี
☐ 4) 41 – 50 ปี ☐ 5) 51 - 60 ปี ☐ 6) 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1) ประถมศึกษา ☐ 2) มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย/เทียบเท่า

☐ 3) ปริญญาตรี ☐ 4) สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพ

☐ 1) นักเรียน ☐ 2) ผู้ปกครอง ☐ 3) ครู ☐ 4) อื่นๆ โปรดระบุ .....

เฉพาะนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจ ตามระดับความพึงพอใจดังนี้

ระดับความพึงพอใจ: 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	วิทยากรมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้กับนักเรียน					
2	นักเรียนเกิดทักษะการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองจากการอบรมครั้งนี้มากขึ้นจากการอบรมครั้งนี้					
3	นักเรียนสามารถร่วมกำหนดปัญหา หาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองได้					
4	นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม					
5	นักเรียนสามารถร่วมทำกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างเหมาะสม					
6	นักเรียนสามารถประเมินผลและบอกได้ว่า กิจกรรมครั้งมีมีประโยชน์ต่อตนเอง					
7	นักเรียนสามารถนำความรู้จากการเข้าอบรมไปพัฒนาตนเองได้					
8	นักเรียนมีความมั่นใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างเหมาะสม					
9	กิจกรรมนี้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าในตนเองจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม					
10	นักเรียนได้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสุข เมื่อได้เรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับ ผู้ปกครอง และครู					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจ ตามระดับความพึงพอใจดังนี้

ระดับความพึงพอใจ: 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	วิทยากรมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม					
2	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3	สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ มีความเหมาะสม					
4	กิจกรรมมีความเหมาะสมสามารถเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนได้					
5	กิจกรรมที่เข้าร่วมเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้าอบรม โดยมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบ แสดงความเห็น ความรู้สึกต่อกัน					
6	กิจกรรมเน้นการฝึกปฏิบัติ					
7	นักเรียน ผู้ปกครองและครูทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดความเข้าในกันมากขึ้น					
8	กิจกรรมช่วยให้นักเรียน ผู้ปกครองและครู มีความอ่อนโยน เห็นคุณค่าของกันและกัน					
9	นักเรียน ผู้ปกครอง และครูทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ลดปัญหาความแตกต่างระหว่างวัยได้					
10	กิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ทำให้รักตนเอง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น					
11	การร่วมกิจกรรมนี้ทำให้มีอารมณ์ดี มีความสุข					
12	กิจกรรมนี้จะทำให้นักเรียน ผู้ปกครอง และครูสามารถมีความสุขในการดำเนินชีวิต					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

1. สิ่งที่อยากบอก เพื่อการปรับปรุง

   .....

   .....

   .....

2. ความประทับใจ

   .....

   .....

   .....

   .....

3. ชอบกิจกรรมใดเป็นพิเศษ

   .....

   .....

   .....

   เพราะอะไร

   .....

   .....

ขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง

ความคิด ข้อสะท้อนความเห็นของผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

นักเรียนบอกพ่อแม่

สิ่งที่อยากบอกพ่อแม่ แต่ไม่กล้าพูด

ด.ญ. ปิยวรรณ ประสมพันธ์

สิ่งที่อยากบอกพ่อแม่ จะกินข้าวเหม็นกว่านี้ จะไม่เถียง จะเล่นโทรศัพท์ให้น้อยลง อยากใช้เงินให้น้อยลง

ด.ญ. วรรณฐา แก้วเขียว ม.1/7

ให้โอกาสลองผิดลองถูกในการตัดสินใจของตนเองบ้าง

ด.ญ. อมลวรรณ อติสรพรหิพย์ ม.1/5

ไม่ต้องจุ้นจ้านมาก

ข้อเสียของจุ้น คือ 1. เพื่อน 2. อื่นๆ 3. ชอบขี้ตะแบงเพื่อน

ไม่ชอบเลย

อยากให้แม่และพ่อฟังเหตุผลมาก

อยากให้ไปเที่ยว

ชีวิตของวัยรุ่นมีกี่ไม่ได้

ด.ญ. ปราณี เกียงแก้ว

ขอให้พ่อแม่อย่าทะเลาะกัน

เลิกทะเลาะกันต่อหน้าหนูและน้องได้ไหมคะ

หนูเป็นเด็กดี แต่ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

สิ่งที่อยากบอกพ่อแม่: อยากรักพ่อกับแม่ ไม่อยากทำให้พ่อแตกแม่ไม่สบายใจ

ด.ญ. พรสิริ สีเหลือง ม.1/2

เช่าเหมาหนูหวานนี้ บางทีหนูก็เถื่อ แต่หนูรักพ่อกับแม่นะคะ

พ่อแม่ปลูกลูก

ลูกเป็นเด็กดี เชื่อฟังพ่อ-แม่ รู้จักหน้าที่ เอาตั้งใจทำการใด แล้ว
เป็นเด็กที่ตั้งใจ ทำอะไรจริงจัง

ตกใช้ เช่น เพื่อนชวนไปเล่นเกมส์ มากกว่านี้ ทุกวันนี้ใช้เวลาไปกับการเล่นเกมส์มากเกินไป
เล่นโทรศัพท์ไม่เป็นเวลา อ่านหนังสือน้อยกว่าเล่นเกมส์ ของดีมีน้อย ชิ้นเดียว
ลูก มีมากมาย ชิ้นเดียว

- อยากให้ลูกตั้งใจเรียน เป็นเด็กดีของพ่อแม่ และสังคม รู้สิ่งที่จะทำตอกลูก
พูดดีๆ

ลูกต้องทำงานช่วยครู ลบขยะ
ดูแลตัวเอง โดยที่พ่อแม่ไม่ต้องมาจ้างใช้

ไม่อยากให้เล่นโทรศัพท์มาก ตั้งใจเรียน เพราะมันดีต่ออนาคตของลูก

ตั้งใจเป็นคนเชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ ตักบาตรทำบุญ
ทำสิ่งที่ดีมากขึ้นไป ใช้เงินให้ประหยัด
ตั้งใจทำงานที่ครูสั่ง เล่นโทรศัพท์น้อยลง
ผู้ปกครองต้องดูแล ตักเตือนเรื่องการเล่น
หลายๆครั้ง ไม่ดื้อ ไม่ซน เป็นเด็กดีใช้สมาธิมากขึ้น
รู้จักเชื่อฟังครู

ผู้ปกครองบอกครู

อยากบอกอะไรกับครู – ขอบคุณ ที่ช่วยดูแล
ปั
และสั่งสอนเด็กๆ

ขอบพระคุณครู ดีๆ ตั้งแต่ตุ๊ใช้
ในการดูแลสั่งสอนลูกของเรา

ดูแลลูกให้น่ารัก ดูแลความประพฤติของลูกให้ด้วยค่ะ

ช่วยกวดขันเรื่องการเรียนของลูก

ช่วยในการให้ยืดกลับบ้านเร็วๆ

ดีๆ ที่ให้ใส่ของข้างๆ ด้วย

ขอบคุณที่ท่านรับการอบรมและสั่งสอนแก่บุตรของ

ขอให้ครูสุขภาพร่างกายแข็งแรง ครูเป็นคนที่ใส่ใจเด็กนร. ดีมาก

อยากให้ครูสั่งสอนเรื่องการใช้ห้องเรียนไปใช้ในทางที่ถูกต้องมากขึ้น

เวลาสอน อย่าเร่งรีบ แบบช้าๆ ช้าๆ เด็กไม่เข้าใจ ก็เด็กไม่เก่ง

มองดู เด็กเรียนช้าๆ

เด็กมีปัญหา แจ้งผู้ปกครองด้วย

ขอให้ครูสั่งสอนลูกศิษย์ให้เก่งเหมือนครู

นักเรียนบอกครู

หนูจะตั้งใจเรียน และ

เป็นเด็กดีของครู รักครูนะคะ

เวลาสั่งงาน กรุณาสั่งให้ชัดเจน

ต้องขอโทษถ้าเผลอ ขอให้ครูยิ้มนะ เราน้อยนิดหนึ่ง

หนูทำอะไรผิด พวกเราหรือพวกที่เขาต่างๆ ช่วย

อยากให้ออกข้อสอบง่ายๆหน่อย ช่วยดูการบ้านนิดหนึ่ง

ช่วยติวข้อสอบ จะทำการบ้านตอนกลับมาบ้าน

ครูฝากนักเรียน

ขอให้ดูแลการทำการบ้าน เวลาอยู่ด้วยกัน ดูแลเรื่องการใช้โทรศัพท์ และการพูดเล่นอื่นๆ สำหรับนักเรียน ต้องรับผิดชอบตัวเองด้วย

ขอให้นักเรียนตั้งใจเรียน และทำงาน ส่งงานที่มอบหมายให้ตรงเวลา อย่ามองครูเป็นศัตรู ปรับเปลี่ยนนิสัยในตัวเอง พูดจาสุภาพทั้งต่อหน้า และลับหลัง แต่งกายสุภาพ มีน้ำใจกับเพื่อนๆ และครู

ขอให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ใส่ใจเรียน หมั่นฝึกฝน ค้นคว้า ความรู้อยู่เสมอๆ เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์

สิ่งที่นักเรียนอยากบอกอะไรกับคุณครู

อยากจะบอกคุณครูว่า เวลาที่จะสอนพวกหนู ขอให้สอนช้า ๆ หน่อยนะคะ และเวลาที่จะบอกอะไรพวกหนู ขอให้ย้ำเสียงดัง ๆ นะคะ สั่งการบ้านน้อย ๆ ออกข้อสอบไม่ยาก ตีเด็กเบา ๆ ขอให้ครูปล่อยกลับบ้านเร็ว ๆ

นักเรียนอยากบอกอะไรกับคุณครู

1.ถามเหตุผลนักเรียนก่อนดุ

2.อย่าให้การบ้านเยอะ

3.อย่าสั่งงานยาก

4.ยิ้มบ่อย ๆ นะคะ

5.บอกกำหนดส่งงานให้ชัดเจน

6.รักนักเรียนให้เท่ากัน

7.ให้มีครูอยู่ประจำห้องพยาบาล

8.รักคุณครูทุกคนนะคะ

9.อยากย้ายที่นั่งใหม่เพราะมองไม่เห็น

อยากบอกอะไรกับพ่อแม่

1. มีเวลาให้ลูกมากกว่านี้
2. อยากให้แม่พาเที่ยวบ้าง
3. อย่าบ่นพ่อเยอะ
4. พ่อแม่อย่าทะเลาะกัน
5. บอกรักกันทุกวัน
6. ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
7. เห็นลูกสำคัญกว่างาน
8. ดูแลเอาใจใส่
9. เข้าใจเวลามีปัญหา
10. รับฟังปัญหา
11. อย่าใช้ความรุนแรง

หนูขอโทษคุณพ่อและคุณแม่ ที่เคยดื้อ เถียงและทำไม่ดีกับคุณพ่อและคุณแม่ แต่หนูก็รักแม่นะคะ หนูไม่รู้ว่าพ่อและแม่จะอยู่กับหนูนานไหม แต่ทุก ๆ วันนี้หนูก็รักแม่และพ่อตลอดไป

ให้พ่อแม่ตามใจลูกบ้าง ฟังลูกบ้าง มีเหตุผล ให้พ่อแม่หยุดว่าลูก ให้พ่อแม่ถูกหวยรางวัลที่ 1 แล้วเอาตังให้ลูกเยอะ ๆ ให้แม่เลิกบ่น ถ้าจะบ่นบ่นน้อย ๆ ขี้เกียจฟัง

จากลูกตัวน้อย ๆ และเด็กตัวเล็ก**ของคุณพ่อคุณแม่**

ผู้ปกครองอยากบอกลูก

1. อยากให้ลูกตั้งใจ และมีความอดทน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด ๆ ก็ตาม และรู้จักฝึกให้มีความรับผิดชอบ การคบเพื่อน ก็ต้องเลือกที่ถูกต้อง นำพากันไปในทิศทางที่ถูกต้อง
2. ทำหน้าที่ของลูกที่ดีและเป็นลูกศิษย์ที่ดีของคุณครู เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คนอื่น รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น
3. มีน้ำใจ อยากให้ลูกตั้งใจเรียน ไม่ดื้อ ให้ขยันทบทวน ฝึกซ้อม
4. อยากให้ลูกดูแลตัวเอง รักษาสุขภาพ ความสะอาดของตัวเอง รู้จักใช้จ่ายเงิน ประหยัด อดออม อย่าติดโทรศัพท์
5. อย่าใช้เงินเก่ง รู้จักใช้จ่าย
6. อย่าคุยโทรศัพท์เยอะ ๆ
7. รู้จักคบเพื่อนที่ดี
8. ลูก ๆ คือ ดวงใจของพ่อแม่ และรักลูกทุกคน
9. ให้ลูกทำอะไรก็ได้ที่ไม่ผิดกฎหมายและศีลธรรมอันดีของสังคม
10. ให้ลูกสวดมนต์
11. การเลือกคบเพื่อน
12. การเลือกใช้สื่อให้เกิดประโยชน์
13. การใช้เวลาว่างให้คุ้มค่า
14. การใช้เงินให้ถูกทาง
15. การมีสัมมาคารวะ , กตัญญูกตเวที
16. การมีน้ำใจต่อสังคมและบุคคลอื่น ๆ
17. ตั้งใจเรียนและไปให้จุดหมาย
18. รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองและสังคม
19. รักษาระเบียบวินัย
20. ไม่โกหกมีอะไรให้ระลึกเสมอว่า พ่อ แม่ ครู คือคนที่ต้องนึกถึงเป็นอันดับแรก
21. ขยันเรียน
22. ไม่ดื้อ
23. มีปัญหา ปรึกษาพ่อแม่หรือคุณครู
24. อยากให้ลูกมีน้ำใจ มีมารยาทที่ดีอยู่ร่วมกันกับคนอื่นได้ อย่างมีความสุข
25. อยากให้ลูกมีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ของตัวเอง

ผู้ปกครองอยากบอกครู

มอบความไว้วางใจให้กับคุณครูได้ดูแล และเล็งเห็นถึงความสามารถของคณะครูและอาจารย์ อยู่ในความดูแลให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในอนาคต ขอบคุณที่ช่วยอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นเด็กดี ตั้งใจเรียน

1. ถ้าเด็กมีปัญหา อยากให้คุณครูช่วยแจ้งผู้ปกครอง
2. อยากให้คุณครูช่วยแนะนำสิ่งที่เรียนรู้ในโรงเรียนไปใช้ในชีวิตจริงบ้าง
3.คุณครูภาษาอังกฤษ เวลาสอนนักเรียน ขอความกรุณาสอนแบบช้า ๆ เด็กไม่ค่อยเข้าใจ และเด็กนักเรียนไม่กล้าบอกคุณครู
4. อยากให้คุณครูฝึกลูกศิษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ เก่งเหมือนคุณครู
5. ฝากลูก ๆ ไว้กับคุณครูด้วยค่ะ
6. ขอบคุณคุณครูที่ช่วยดูแลลูกเป็นอย่างดี
7. ออกกฎในการใช้โทรศัพท์
8. เน้นรายคน, รายวิชาที่มีปัญหา (แจ้งผู้ปกครอง)
3. อบรมเรื่องมารยาทให้รู้กาลเทศะในทุกสถานที่
9. ฝึกให้มีระเบียบวินัยอย่างเป็นนิสัย
10. ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการใช้เวลาว่าง
11. ฝึกให้เด็กรักสามัคคีไม่อิจฉา ไม่แบ่งกลุ่ม
12. ดูแลเรื่อง"การเดินทาง" กลับบ้าน เช่น รถเมล์ , วินมอเตอร์ไซด์
13. ช่วยจัดระเบียบเด็กหอ เช่น การใช้โทรศัพท์ , การมั่วสุม , ยาเสพติด
14. อยากให้มีการปฏิบัติธรรมเป็นประจำแล้วแต่เวลาของแต่ละชั้นเรียน เช่น การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ
15.ถ้าเด็กมีปัญหา อยากให้คุณครูช่วยแจ้งผู้ปกครอง
16.อยากให้คุณครูช่วยแนะนำสิ่งที่เรียนรู้ในโรงเรียนไปใช้ในชีวิตจริงบ้าง

สิ่งที่ครูอยากบอกนักเรียน

1.ตั้งใจเรียน ทำงานที่มอบหมาย ตรงเวลา

2.อย่ามองครูเป็นศัตรู

3.พูดจาสุภาพ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

4.กริยามารยาท

5.ระเบียบวินัยในตัวเอง

6. ครูรักนักเรียนทุกคน

สิ่งที่ครูอยากบอกผู้ปกครอง

1.ให้ผู้ปกครองเชื่อมั่นในตัวครู

2.ดูแลเรื่องการบ้านเวลาอยู่บ้าน

3.ฝึกให้นักเรียนกล้าตัดสินใจด้วยตัวเอง

4.จำกัดเงิน ความฟุ่งเฟ้ออื่น ๆ

5.ดูแลแนะเรื่องเพศศึกษา

ความรู้สึกของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม

- ได้รู้ว่าภายในสมองของเรามีความลับที่เราไม่เคยรู้มาก่อน ได้รู้จักคลื่นสมองแต่ละอย่าง ได้ความสุข ได้รับคลื่นอัลฟามากเลย ได้รู้จักเพื่อนใหม่ ได้ทำแบบทดสอบ ได้ทำความรู้จักกับบุคคลต่างๆ ได้อะไรหลายอย่างมากมาย ได้รอยยิ้ม ได้เต้น ได้ทำเวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ชอบกิจกรรมนันทนาการมากเพราะก่อนและหลังจากที่เราได้เรียนรู้ได้รับความรู้มากมาย ยังมีกิจกรรมนันทนาการอีกมากมาย
- อยากขอขอบพระคุณครูทุกท่าน ท่านวิทยากร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนี้ อยากให้จัดกิจกรรมนี้ขึ้นอีก เพราะจะได้ความรู้และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณครับ

ด.ช. ธีรภัทร์ เวณุกูติ

1.ชอบกิจกรรม เพราะทุกกิจกรรมล้วนมีประโยชน์มีการพัฒนา และรับรู้สิ่งใหม่ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. อยากขอบคุณคุณครูที่ให้มีโอกาสทำกิจกรรมดีๆ แบบนี้ ขอบคุณพิธีกรทุกท่านที่ให้ความรู้ใหม่ สร้างสัมพันธไมตรีระหว่างเพื่อน

ด.ญ. มนต์รัศมิ์ อธิภาฐิติ

1. ได้รู้เกี่ยวคลื่นของสมอง ได้ฝึกในทางคิดบวก

2. ชอบทุกกิจกรรม ชอบหลายกิจกรรม เพราะทำให้มีความสุข ทำให้มีรอยยิ้ม

ขอบคุณวิทยากรที่มาอบรมให้ในวันนี้ ทำให้มีรอยยิ้ม มีความสุข ไม่เครียด ทำให้ผ่อนคลาย ได้รู้เกี่ยวกับเรื่องสมองหลายๆ อย่าง ถ้าเป็นไปได้อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก

ด.ญ. ปิยธิดา มีศิริ

1. ได้รับความรู้ที่เราไม่รู้ และสามารถทำให้เราสนุก ขอขอบคุณ ครูอันน์เกตุ และผอ. โรงเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป

2. ชอบกิจกรรมที่มีรางวัลแจกและร้องเพลง

ด.ช. ณัฐพัชร์ แสงอรุณร่มเย็น

ด.ญ. ปิยพัทธ์ เรียงวงศ์
วันนี้สนุกสนาน เล่นเกมสนุกมากค่ะ และชอบกิจกรรมที่นั่งกันเป็นกลุ่มเพราะได้มีส่วนร่วมในการเขียนช่วยกันและวาดรูปต่างๆ และได้นำเสนอให้เพื่อนๆ และครูได้ฟังรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมกันทำออกมาทำ หนูก็อยากจะขอบคุณคุณครูทุกท่าน เพราะถ้าไม่มีคุณครูทุกคนก็ไม่ได้มาร่วมกิจกรรมครั้งนี้

กิจกรรมในวันนี้สนุกมาก ได้รับความรู้มากมายหลายอย่าง กิจกรรมที่ชอบที่สุดคือกิจกรรมที่ได้ทำเป็นกลุ่ม เพราะทุกคนได้ทำร่วมกัน หลายกิจกรรมที่หนูชอบหลายอย่างค่ะ และท่านวิทยากรน่ารักมากค่ะ สนุกทุกกิจกรรมเลยค่ะ
หนูอยากขอบคุณท่านวิทยากร และคุณครูทุกท่าน และ ผอ. ของเรามากค่ะ ถ้าไม่มีทุกคน พวกหนูก็จะไม่ได้มาทำกิจกรรมในครั้งนี้
ด.ญ. หทัยรัตน์ จ้อยจินดา

1. ได้ความรู้และนำกลับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. ชอบกิจกรรมที่ได้นอน
3. ขอบคุณคุณครูอันน์เกตุ และวิทยากรที่ได้จัดกิจกรรมขึ้น

ด.ญ. อัจจิมา สุวรรณานิช

ด.ญ. ณปภา รักสกุล
ชอบกิจกรรมที่ให้นอนแล้วฟังเสียงเพลงเสียงพูด ได้ผ่อนคลาย ได้สมาธิ
กิจกรรมวันนี้ สนุกดีค่ะ ชอบๆ วิทยากรใจดีมากค่ะ ถึงเขาจะมาเจอเราแป๊บเดียวแต่พวกเขาก็ทำให้หนูรัก หนูมีความสุขได้ หนูอยากขอบคุณวิทยากรทุกคนและคณะคุณครูทุกท่านที่ให้หนูมีความสุข

การอบรมครั้งนี้มีความประทับใจเรื่อง “การนำเสนอในหัวข้อต่างๆ เพราะสามารถทำให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่ม เกิดความคิดสร้างสรรค์ อยากขอบคุณคณะคุณครูที่ให้ความสุข ความสนุกสนาน ขอให้ทำกิจกรรมแบบนี้ทุกปีค่ะ ขอบคุณค่ะ
ด.ญ. ณควรรณ หาญสมพงษ์

1. วันนี้ได้ประโยชน์ในการปรับคลื่นสมองเพิ่มสติและสมาธิให้กับตัวเอง
2. ชอบกิจกรรมร้องเพลงต่างๆ เพราะได้ทำกิจกรรมสนุกๆ กับเพื่อนๆ
3. ในการทำกิจกรรมของวันนี้ ขอขอบคุณผู้อำนวยการที่อนุญาตให้มีกิจกรรมดีๆ แบบนี้ และขอขอบคุณครูอันน์เกตุที่คิดกิจกรรมแบบนี้ให้ได้มากทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ

   ด.ช. จักรินทร์ พงษ์สมบัติ

1. วันนี้มาอบรมวันนี้ได้อะไร

   - ได้รับความสุข

   - สนุกสนาน ได้รับความรู้จากคลื่นสมอง ได้เล่นเกม
2. ชอบกิจกรรมไหน เพราะอะไร

   - ชอบการนอนเพราะกาคิดในเชิงบวกจะทำให้ความจำดี เวลาเราทำอะไรจะทำให้จำได้ดีกว่า
3. อยากขอบคุณใคร

   -ขอบคุณครูทุกคนที่มาอบรมคลื่นสมอง

ด.ญ. มัฆวาน จะโรรัมย์

สนุกสนานและได้มีการคิดบวกมากขึ้น และมีหลายกิจกรรมเยอะมากๆ กิจกรรมที่ชอบก็คือกิจกรรมที่ให้หลายอย่าง และอยากให้มีกิจกรรมดีๆ อย่างนี้อีก และอยากขอบคุณคุณครูทุกท่านและคณะวิทยากรทุกท่านที่นำความรู้ดีๆ แบบนี้มาให้ ขอบคุณค่ะ

ด.ญ. วรรณกาญจน์ เล็กประยูร

ภาคผนวก จ

ภาพกิจกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู โดยใช้กิจกรรมตามแนวนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน วิทยาลัยนาฏศิลป ในศตวรรษที่ 21

ภาพกิจกรรม

การทดสอบก่อน และหลังการอบรม

วิทยากรให้การอบรม

ภาพกิจกรรม

กิจกรรมในการอบรม

ภาพกิจกรรม

กิจกรรมในการอบรม

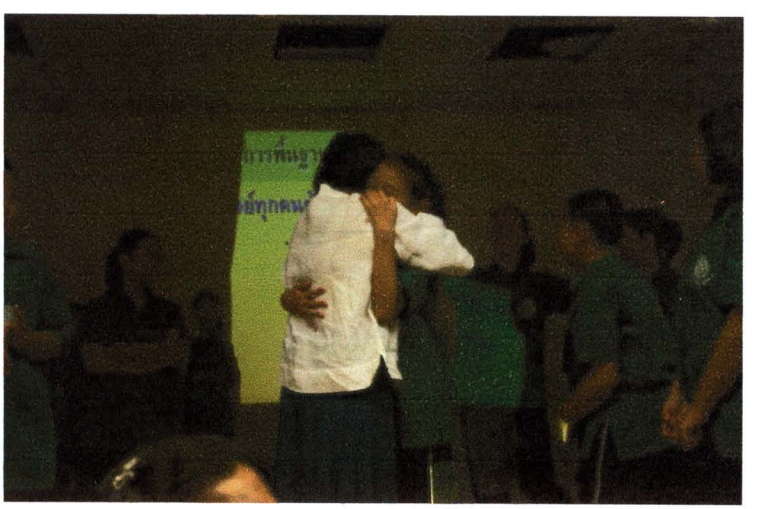

ภาพกิจกรรม

กิจกรรมในการอบรม

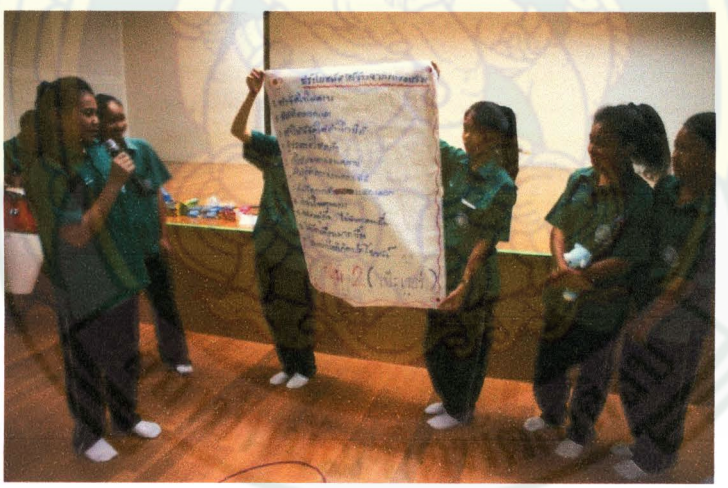

ภาคผนวก ฉ

ประวัติผู้วิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กิจกรรมที่ 1 แรกรู้จัก และสร้างความคุ้นเคย

(เวลา 20 นาที)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูและผู้เรียนสร้างความคุ้นเคยกัน

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
1. เพื่อให้ครูและผู้เรียน ได้รู้จักและสร้างคุ้นเคยกัน	**กิจกรรมแรกรู้จักและสร้างความคุ้นเคย** 1. ถามคำถามใกล้ตัว เช่น - วันนี้คุณยิ้มแล้วหรือยัง - รอยยิ้มมีประโยชน์อย่างไร - อะไรจะเกิดขึ้นถ้าเราไม่ยิ้ม -ต้องการให้ผู้อื่นยิ้มตอบควรปฏิบัติอย่างไร 2. ครูให้ผู้เรียนแนะนำตัวเอง โดยแนะนำชื่อนามสกุล สิ่งที่ ชอบและไม่ชอบ ความฝัน/สิ่งที่สนใจ ให้เพื่อน ๆ ได้ทราบร่วมกัน 3.ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเพลง “เมื่อเรามาเจอกัน” และเพลง “สวัสดี” โดยครูร้องนำและทำท่าทางประกอบเพลง และผู้เรียนปฏิบัติตาม 4. ครูให้ผู้เรียนหันหน้าเข้าหากันเป็นคู่ ด้วยการจับมือและสบตา คู่ของตนเอง ยิ้มให้แก่กัน แล้วให้แต่ละคนบอกสิ่งดี ๆ ของเพื่อนที่ได้รู้จักและได้เห็นในขณะนั้น มาคนละ 5 อย่าง เช่น เธอเป็นคนตาสวย เธอเป็นคนยิ้มสวย วันนี้ใส่เสื้อผ้าสีสวย สะอาด แต่งกายสะอาด เป็นคนพูดด้วยถ้อยคำไพเราะ เป็นต้น แล้วเขียนสิ่งที่ดี ๆ ของเพื่อนลงในกระดาษรูปหัวใจ และนำไปติดไว้ที่บอร์ดที่เตรียมไว้ 5. ครูสุ่มคู่ที่ต้องการแสดงออกหน้าห้อง ประมาณ 2-3 คู่ เพื่อบอกสิ่งดีๆ ระหว่างคู่ของตนให้กับเพื่อนร่วมห้องได้รับทราบ	20 นาที	คำถาม/คำตอบระหว่างครู/วิทยากร ผู้เรียน เพลงเมื่อเรามาเจอกัน เพลงสวัสดี กระดาษรูปหัวใจ

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
	6.ครูให้ผู้เรียนโอบกอดคู่ของตน และสวัสดีต่อกัน 7. ครูสรุปแนวคิดในเรื่องกิจกรรมแรกรู้จักกันโดยการยิ้มให้กัน ชื่นชมกัน สบตา สัมผัสและสวัสดีจะเป็นการสร้างมิตรและทำให้จิตใจผ่อนคลายคลื่นสมองผ่อนคลาย		สรุปแนวคิด

การประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมของผู้เข้าอบรม
2. การแสดงความคิดเห็นหรือคำตอบจากกระดาษรูปหัวใจ

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เนื้อเพลงใช้ประกอบการสอนกิจกรรมที่ 1

เพลงพบเมื่อเรามาเจอกัน

เมื่อเรามาเจอกัน ๆ ถามว่าไปไหนมา ๆ
จับมือซ้ายขวา ๆ กล่าวคำว่าสวัสดี ๆ

เพลงสวัสดี

สวัสดี สวัสดี วันนี้เรามาพบกัน
เธอกับฉันพบกัน สวัสดี
สวัสดีแบบไทย ๆ แล้วก็ไปแบบสากล
สวัสดีทุก ๆ คน แบบสากลแล้วก็แบบไทย

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กิจกรรมที่ 2 ความแตกต่างของมนุษย์และสัตว์

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อผู้เรียนสามารถอธิบายความสำคัญของมนุษย์ได้

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
1. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายความสำคัญของมนุษย์ได้	1. ครูนำสนทนาความแตกต่างและความเหมือนของมนุษย์และสัตว์ 2. ครูแจกเอกสาร "พัฒนาการทางจิตวิทยาของมนุษย์" ให้ผู้เรียนอ่านในใจและอ่านออกเสียง 3. แบ่งกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ7-10 คน ให้ศึกษาเอกสาร อภิปรายและบันทึกในกระดาษบรู๊ฟ 4. นำเสนอเพียง 2 กลุ่มโดยการจับฉลาก 5. ครูสรุปให้เห็น ความคล้ายคลึงของมนุษย์และสัตว์ในเรื่องความต้องการที่เหมือนกันของมนุษย์ตามหลักการของมาสโลว์ และส่วนแตกต่างของมนุษย์คือสมองที่ต้องพัฒนาและเรียนรู้ตลอดเวลา การทดลองของนักจิตวิทยา มนุษย์นิยมที่ทำการทดลองกับมนุษย์ และนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมที่ใช้การทดลองกับสัตว์และนำมาใช้กับคน	20 นาที 10 นาที 10 นาที	กรณีศึกษา กระดาษบรู๊ฟ ปากกาเมจิก แถบกาว โปรแกรมการนำเสนอ

การประเมินผล

สังเกตการร่วมงานกลุ่ม การมีส่วนร่วมของผู้เข้าอบรม

กรณีศึกษา

การพัฒนาคลื่นสมองด้วยดนตรีและคำพูดด้านบวก

1. พัฒนาการทางจิตวิทยามนุษย์

ความแตกต่างของมนุษย์และสัตว์

มนุษย์มีคุณธรรม มีรอยยิ้ม มีความอ่อนโยน มีความเข้าใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล เห็นอกเห็นใจ มีและอาศัยสัญชาติญาณ กิน นอน ขับถ่าย เพศสัมพันธ์ สมองพัฒนาได้ และเรียนรู้ตลอดชีวิต สัตว์มีและอาศัยสัญชาติญาณ แยกเขี้ยว ก้าวร้าว รุนแรง ตัวใครตัวมัน ผู้เข้มแข็งเท่านั้นที่มีชีวิตอยู่รอด ไม่ต้องเรียนรู้มากก็มีชีวิตรอดได้

นักจิตวิทยา 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม และกลุ่มจิตวิทยามนุษย์นิยม ต่างก็มีความเชื่อดังนี้

กลุ่มจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม และจิตวิเคราะห์ ชาร์ลส์ดาร์วิน ซิกมันด์ ฟรอยด์ เฝ้ามองการทดลองสังเกตพฤติกรรมของสัตว์ หนู กระต่าย สุนัข เชื่อว่ามนุษย์คือสิ่งมีชีวิตที่พัฒนาแล้ว การเรียนการสอนต้องมีระเบียบวินัยเคร่งครัด ลงโทษ บังคับจึงจะเปลี่ยนพฤติกรรมได้ มีการให้รางวัล วุฒิบัตร

กลุ่มจิตวิทยามนุษย์นิยม อับราฮัมมาสโลว์ คาร์ลโรเจอร์ อาเธอร์คอมบัส แมคโคล์มโนลส์ และพีอาร์ซาร์การ์ เฝ้ามองจากการพัฒนาจิตให้สงบนิ่งจนเกิดปัญญาญาณ (Intuition) ด้วยตนเองจากการสงบนิ่งจากภายในจิตใจ แม้มนุษย์มีลักษณะหลายประการคล้ายสัตว์ แต่มนุษย์พัฒนาได้ มนุษย์ต้องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ต้องการพึ่งตนเอง และภาพพจน์ที่ดีของตนเอง Self Esteem มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ตามความต้องการ ตามลำดับขั้นของมาสโลว์

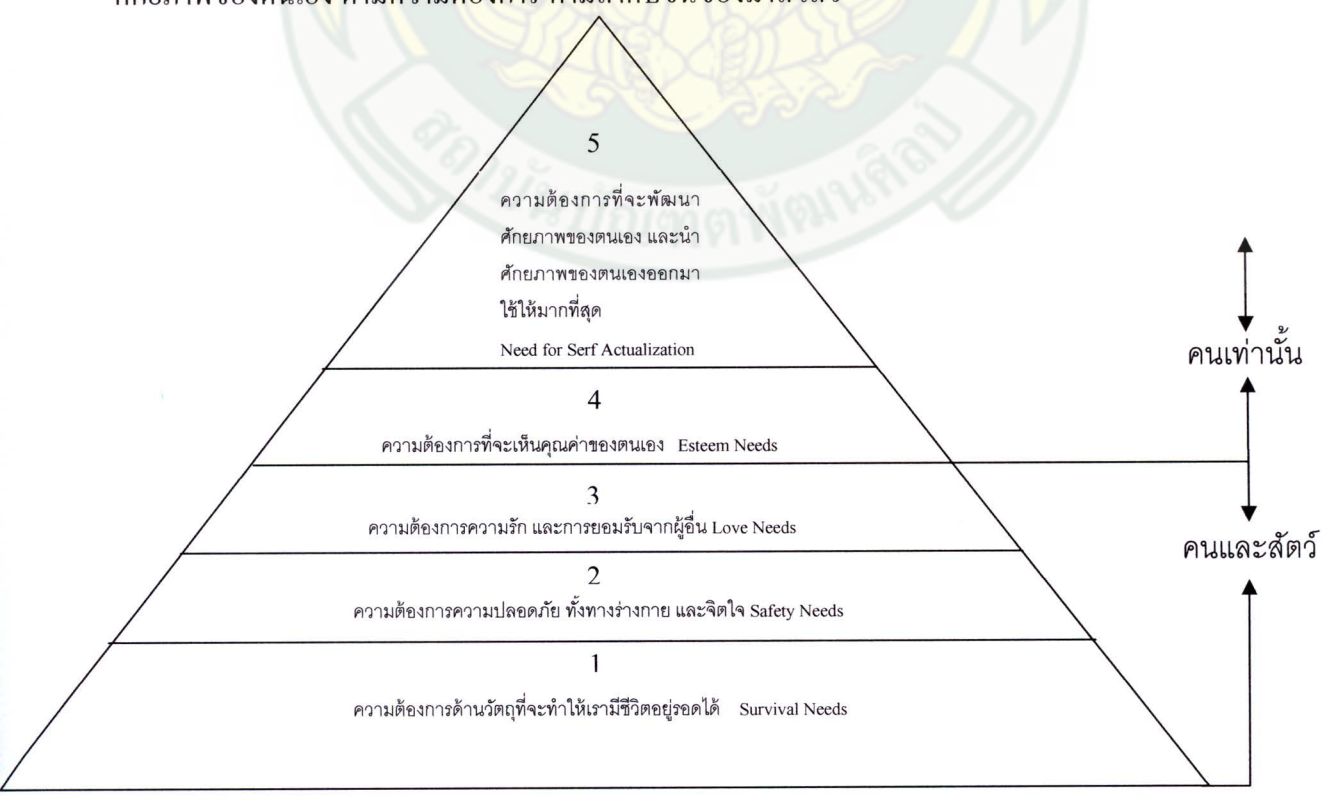

2. การสร้างความมั่นคงด้านจิตใจ

ในตัวมนุษย์สิ่งสำคัญสามประการ ได้แก่ กำลังกาย กำลังความคิด และกำลังใจ การได้รับการตอบสนองในด้านที่ 1-3 จะเหมือนกันทั้งมนุษย์และสัตว์หากมนุษย์ได้รับอย่างเหมาะสมก็จะเกิดประโยชน์กับตนเองและสังคม เพราะทุกคนต้องการความรัก การยอมรับยกย่อง ความอบอุ่น และกมรักแก่กันด้วยการสบตา ด้วยการสัมผัส มีรอยยิ้ม และคำพูดที่เป็นบวก เป็นอาหารสมองที่จะเป็นการสร้างกำลังใจ ทำให้เกิดความมั่นคงทางด้านจิตใจ เกิดแรงบันดาลใจเห็นคุณค่าของตนเองในขั้นที่ 4 เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสุข คิดทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่ และ ดีงาม ส่งผลต่อการยกระดับจิตใจของเราให้สูงขึ้นในขั้นที่ 5 ซึ่งขั้นที่ 4-5 มีเฉพาะในมนุษย์เท่านั้นที่ทำได้และมนุษย์จะต้องพัฒนาตลอดเวลา

กิจกรรมที่ 3
เรื่อง อานุภาพของดนตรีและคำพูดด้านบวก
เวลา 30 นาที

วัตถุประสงค์ ผู้เรียนสามารถ

1. บอกความสำคัญของดนตรีที่มีต่อความรู้สึกนึกคิดได้
2. บอกความสำคัญอานุภาพของคำพูดได้

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
1. บอกความสำคัญของดนตรีได้	1. ครูเปิดเสียงดนตรีที่มีจังหวะเร็วมาก แล้วค่อยช้าลง ช้าลง และจังหวะช้าลงเรื่อย ๆ จนเป็นเพลงบรรเลงเบา ๆ 2. ครูถามความรู้สึกของผู้เรียนว่า คุณมีความรู้สึกอย่างไร (อาจจะถามว่าจังหวะของหัวใจเต้นอย่างไร)เมื่อฟังเพลงในระดับที่มีท่วงทำนองที่ต่างกัน 3. ครูอธิบายถึงเสียงดนตรี อานุภาพของดนตรี	30 นาที	เสียงดนตรีในจังหวะต่าง ๆ กรณีศึกษาเรื่องที่ 1 อานุภาพของดนตรี
2. บอกความสำคัญอานุภาพของคำพูดได้	1. ครูแจกกรณีศึกษา 2.ครูสุ่มผู้เรียนออกมานำเสนอและสรุปสาระจากกรณีศึกษา 3. ครูสรุปเสริม กรณีศึกษาในเรื่องที่ 1		กรณีศึกษาเรื่องที่ 2 อานุภาพของคำพูด

การประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

กรณีศึกษาเรื่องที่ 1

อานุภาพของดนตรี

ดนตรี คือลักษณะของเสียงที่ได้รับการจัดเรียบเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยมีแบบแผนและโครงสร้างชัดเจน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ เพื่อความสุนทรีย์ เพื่อการบำบัดรักษา และเพื่อการศึกษา

ดนตรีมีอิทธิพลต่อมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ สมอง ประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรมของสังคม วิถีชีวิต จากทฤษฎีของเสียงที่พิสูจน์ได้ว่าเสียงมีอำนาจ มีอำนาจอยู่ที่ไหน ก็จะมีเสียงอยู่ที่นั่น มีเสียงอยู่ที่ไหนอำนาจก็จะอยู่ที่นั่นด้วย ดังนั้น พิธีกรรมของมนุษย์ทุก ๆ พิธีกรรมจึงประกอบด้วยเสียง (ดนตรี) ตั้งแต่เสียงสวดมนต์ภาวนา เสียงตีเกราะเคาะไม้ เสียงดีดสีตีเป่า แม้แต่เสียงจุดประทัด ในเทศกาลตรุษจีน หรือจุดประทัดของชาวเรือประมง ที่จะออกทะเลเพื่อหาปลา เสียงปืนใหญ่ยิงเพื่อยกย่องในงานศพของวีรบุรุษ เสียงกลองยาว แตรวงงานบวช ซึ่งล้วนเป็นเสียงแสดงถึงอำนาจและเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทั้งสิ้น

จากทฤษฎีอำนาจของดนตรี อำนาจของดนตรีสามารถสร้างเป็นพลังงานที่เปลี่ยนจากเสียงได้ สามารถสร้างภาพให้เกิดความเคลื่อนไหว ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดการพัฒนาขึ้น เมื่อมีการพัฒนามาก ๆ ก็จะสร้างให้เกิดความเจริญ ยิ่งพัฒนามากก็ยิ่งเจริญมากขึ้นด้วย ทั้งนี้ก็เพราะมนุษย์ต้องการความเจริญ ความเจริญเป็นความหวังเป็นความปรารถนาของชีวิต และความเจริญเป็นความมีชีวิตชีวา

อานุภาพของดนตรี

ดนตรี มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ และการทำงานของสมองในหลายๆ ด้าน จากการศึกษาวิจัยพบว่ามีผล ดังนี้ (ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. 2551:38)

ดนตรีมีอิทธิพลต่อร่างกาย เมื่อร่างกายสัมผัสต่อดนตรี สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตราการหายใจ อัตราการเต้นของชีพจร ความดันโลหิต การตอบสนองของม่านตา ความตึงตัวของกล้ามเนื้อ และการไหลเวียนเลือด จังหวะดนตรีมีอิทธิพลทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวขยับตามจังหวะ ดนตรีมีอิทธิพลต่อจิตใจ ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นปัจจุบัน ทำให้นึกถึงอดีต และทำให้นึกถึงอนาคต ดนตรีทำให้อารมณ์เปลี่ยนไปตามมิติของของกาลเวลา อาจจะเป็นอารมณ์ที่หวนรำลึกถึงอดีต อาจจะเป็นการสร้างอารมณ์ปัจจุบันและอาจจะสร้างให้เกิดจินตนาการได้

ดนตรีมีอิทธิพลต่อจิตใจ เป็นอิทธิพลที่เกี่ยวกับเสียงโดยตรง เนื่องจากเสียงออกมาจากจิตใจ สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ อารมณ์ สติสัมปชัญญะ จินตนาการ การรับรู้สภาพความเป็นจริง เมื่อใจรู้สึกเป็นอย่างไรก็จะถ่ายทอดเป็นเสียงออกมาเป็นอย่างนั้น ในขณะเดียวกันเสียงที่ออกมาจากจิตใจ ความสุขและความทุกข์ ได้อาศัยเสียงระบายออกมาภายนอกซึ่งทำให้จิตใจผ่อนคลายลงได้โดยธรรมชาติ

กรณีศึกษาเรื่องที่ 2

อานุภาพของคำพูด

มาลีหยุดงานไปเที่ยวชายทะเลกับเพื่อน 2-3 วัน โดยไม่ได้บอกใคร วันแรกที่กลับมาทำงานด้วยความรีบร้อน มาลีลืมแต่งหน้าอย่างที่เคย แสงแดดจากชายทะเลและใบหน้าที่ขาดการตกแต่งทำให้หน้าของเธอดูคล้ำและซีดกว่าปกติ ทันทีที่พบหน้า เพื่อนสนิทของมาลีก็ทักขึ้นว่า เธอไม่สบายป่วยเป็นอะไรหรือ หยุดงานไปตั้งหลายวัน ดูสิผอมไปตั้งเยอะ (ก็มาลีเล่นน้ำทะเลทั้งเช้าทั้งเย็นมาตั้ง 3 วัน จะไม่ให้มาลีน้ำหนักลดลงได้อย่างไร) หน้าซีดอยู่เลย ทั้ง ๆ ที่มาลีกำลังรู้สึกสดชื่น แข็งแรง กระปรี้กระเปร่า หลังจากไปพักผ่อนชายทะเลมา มาลีอดชำเลืองมองที่กระจกไม่ได้ว่าหน้าของตัวเองเป็นอย่างที่เพื่อนพูดหรือเปล่า ในขณะที่ตอบคำถามของเพื่อนในเช้าวันเดียวกันนั่นเอง มาลีได้รับการทักทายด้วยคำถามทำนองเดียวกันนี้อีกหลายคน มาลีเริ่มคิดมากใจคอไม่ดี ส่องกระจกดูหน้าตัวเองบ่อยครั้งขึ้น และในบ่ายวันนั้นมาลีต้องขอลางานต่ออีกครึ่งวันเพราะเริ่มรู้สึกปวดหัว ตัวร้อน และคิดว่าตัวเองไม่สบายจริงๆ และที่สำคัญก็คือ มาลีทนฟังคำทักของเพื่อนร่วมงานที่ทำให้มาลีไม่สบายใจไม่สบายกายต่อไปอีกไม่ไหวแล้ว

1. มาลีเป็นเช่นนั้น เพราะเหตุใด แนวตอบ.....
2. มาลีแก้ปัญหาได้อย่างไร แนวตอบ.....

กิจกรรมที่ 4
ความสำคัญของจิตใต้สำนึก จิตสำนึก และจิตเหนือสำนึก
เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วัตถุประสงค์ ผู้เรียนสามารถ

ปรับลมหายใจได้ถูกต้อง ฝึกจินตนาการได้และ

บอกความสำคัญของจิตใต้สำนึก จิตสำนึก และจิตเหนือสำนึกได้

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
บอกความสำคัญของ จิตใต้สำนึก จิตสำนึก และจิตเหนือสำนึกได้	1. ครูให้ผู้เรียนปรับลมหายใจให้ถูกต้อง ฝึกการหายใจที่ท้องอย่างถูกวิธีอย่างชำนาญ 2. ครูอธิบายถึงความหมายและความสำคัญของจินตนาการที่เกิดภาพในสมองและประโยชน์ของการเรียนรู้ 3.ครูให้ผู้เรียนทดสอบจิตใต้สำนึกโดยจินตนาการการเดินทางเข้าบ้าน เปิดตู้เย็นและบีบมะนาวเข้าปาก 4. ผู้เรียน 1-2 คน สะท้อนภาพที่เกิด 5. ครูอธิบายขณะนี้มีมะนาวอยู่ที่ไหน ภาพที่เกิดคือจิตใต้สำนึกได้บันทึกเอาไว้แล้ว 6.ครูให้สมาชิกจินตนาการถึงทะเลเห็นคลื่นลมสงบ เห็นเรือใบสีแดง ไม่เห็นช้างสีชมพู 7. ผู้เรียนสะท้อนความคิดตามจินตนาการที่เกิดตนเอง 8. ครูอธิบายคำว่า **ไม่** จิตใต้สำนึกทำไม่ได้ เมื่อมีเสียงครูพูดไม่เห็นช้างสีชมพูแต่กลับเห็น 9. ครูมอบหมายให้นักเรียน 3 กลุ่มอ่านอย่างรวดเร็วจากกรณีศึกษาเรื่องที่ 3 1. ความสำคัญของจิตใจ 2. จิตสำนึก จิตใต้สำนึก 3. จิตเหนือสำนึกและสุ่มให้สรุปสาระสำคัญ 10.ครูสรุปเสริมในเรื่องความสำคัญของจิตใต้สำนึก จิตสำนึก จิตเหนือสำนึก	1ชั่วโมง 30 นาที	- กรณีศึกษาเรื่องที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องจินตนาการ - กรณีศึกษาเรื่องที่ 2 ความสำคัญของการจินตนาการ - กรณีศึกษาเรื่องที่ 3 ความสำคัญของจิตใต้สำนึก จิตสำนึก จิตเหนือสำนึก - ภาพนำเสนอโดยใช้โปรแกรมนำเสนองาน

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
	11.ให้ผู้เรียนฝึกจินตนาการตามข้อความที่ครูพูดและใช้ดนตรีคลอเบา ๆ เพื่อสร้างภาพในใจ ทำให้สมองผ่อนคลายโดยใช้วิธีนั่งหรือนอน		

การประเมินผล

การมีส่วนร่วมของผู้เรียน

กรณีศึกษาเรื่องที่ 1

การปรับลมหายใจ

นักเรียนใช้มือซ้ายจับที่ท้อง มือขวาจับที่หน้าอก

"หายใจเข้าลำตัวขยาย ท้องขยาย หายใจออกลำตัวยุบท้องยุบ จดจ่อกับลมหายใจของเราเท่านั้น ตัดความคิดต่าง ๆ ออกให้หมด

กรณีศึกษาเรื่องที่ 2

ความสำคัญของจินตนาการ

"การจินตนาการให้เกิดภาพที่ดีในสมองซ้ำ ๆ จะทำให้มีสมาธิ จดจ่ออยู่กับภาพ การฝึกจินตนาการบ่อย ๆ จะทำให้เกิดรอยความจำดีขึ้น มีอารมณ์ที่ดีขึ้น คิดทางบวกมากขึ้น และส่งผลต่อการเรียนรู้

คำพูดอธิบาย (ประกอบข้อ 3)

"จินตนาการว่าเราเดินทางไปถึงบ้านเปิดประตูเข้าบ้านเข้าไปในครัว เปิดตู้เย็น หยิบมะนาว ใช้มีดผ่ามะนาว บีบมะนาวเข้าปาก" และให้ลืมตา

กรณีศึกษาเรื่องที่ 3

ความสำคัญของจิตใต้สำนึก จิตสำนึก จิตเหนือสำนึก

คำพูดของวิทยากร (ประกอบข้อ 6)

วิทยากรให้สมาชิกหลับตาและคิดตามวิทยากรพูด “จินตนาการว่าเรากำลังเดินอยู่ริมทะเล วันนี้คลื่นลมสงบ หาดทรายสวยงาม เราเห็นเรือใบสีแดงกำลังออกจากฝั่ง เราไม่เห็นช้างสีชมพูใส่แว่นตาสีดำ ยืนยักคิ้วและเต้นระบำ” และให้ลืมตา

กรณีศึกษาเรื่องที่ 2

ความสำคัญชองจินตนาการ (ต่อ)

1. แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของจิตใต้สำนึก จิตสำนึกและจิตเหนือสำนึก

ความสำคัญของจิตใจ

พลังของชีวิตอยู่ที่จิตใจ มนุษย์มีพลังจิตใต้สำนึกแฝงไว้ประมาณ 90-93% ที่ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ ภาวะความเป็นอยู่ทุกขณะที่แสดงออกเป็นพลังของจิตสำนึกที่นำมาใช้ประมาณ 7% ความฝันเป็นพลังของจิตใต้สำนึกเหนือการควบคุม เรียกว่าจิตเหนือสำนึก

จิตใต้สำนึกเปรียบได้กับดินอุดมด้วยปุ๋ย สิ่งประทับใจทั้งดีและไม่ดี เหมือนเมล็ดพันธุ์ที่ถูกหว่านให้เจริญงอกงามตามพันธุ์นั้น การนำพลังจิตใต้สำนึกมาใช้ประโยชน์กับชีวิตด้วยการพัฒนาความคิด ฝึกคิดสิ่งที่ดีเป็นบวก ฝึกให้กำลังใจตนเอง ใส่ความคิดที่ดีตลอดเวลา จะทำให้ชีวิตมีพลัง

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2534 : 5) พูดถึงในจิตใจคนเราไว้ว่า จิตใจมีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตของคนเรา จนมีนักปราชญ์ได้กล่าวถึงความสำคัญของจิตใจไว้ว่า “ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว” ร่างกายของคนเราจึงเปรียบได้กับเป็นพาหนะหรือเครื่องกลไกของชีวิตที่ถูกควบคุมด้วยจิตใจ

ดังนั้น เราสามารถสรุปได้ว่า “จิต” หรือ “จิตใจ”(Mind) คือ พฤติกรรมทั้งปวงที่แสดงออกของมนุษย์ที่มีร่างกายเป็นตัวรองรับการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ เท่านั้น

ภาพที่ 2 พลังชีวิต

(ที่มา : เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2534)

2. ลักษณะของจิตสำนึก จิตใต้สำนึก

1. จิตสำนึก (Conscious mind) คือประสบการณ์ที่เกิดจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของคนเรา เช่น ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง โดยมีหน้าที่หลักในการ รับรู้ นึกคิดและสั่งการ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต

เช่น การควบคุมเกี่ยวกับการกิน การขับถ่าย ความรักและความชอบ การสืบพันธุ์ เป็นต้น

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2535 : 14) กล่าวว่า จิตสำนึกของคนเรามีหน้าที่ 3 ประการ คือ

1) การรับความรู้สึก (Sensing)

2) ความต้องการ (Desire) หรือความรังเกียจ (Aversion)

3) การลงมือทำ (Acting)

จิตสำนึกจะเกิดจากการใช้ประสาทสัมผัสและอวัยวะต่างๆ ในการรับความรู้สึก ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสติปัญญาและความสามารถมีความจำที่จำกัดและส่วนใหญ่เป็นความจำระยะสั้น

2. จิตใต้สำนึก (Subconscious mind) ทำหน้าที่เป็นศูนย์บันทึกข้อมูลดิบที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ทุกประสบการณ์ ที่ผ่านจิตสำนึกของ คนเรา (ตา หู จมูก ลิ้นและผิวหนัง) จะถูกบันทึกอยู่ในจิตใต้สำนึกของคนเราแต่ละคน และข้อมูลที่บันทึกไว้ในจิตใต้สำนึกนี้จะเป็นตัวกำหนดภาพพจน์ ทัศนคติ นิสัยใจคอและพฤติกรรมต่างๆ ของคนเราอย่างแท้จริง ยกตัวอย่างลักษณะหรือพฤติกรรมของคนเรา ที่เกิดจากจิตใต้สำนึก เช่น คนที่กลัวความสูง คนที่ขาดความเชื่อมั่นและมีพฤติกรรม ที่หลบตาเวลาพูดคุย คนที่กลัวความแคบ / ความกว้าง เป็นต้น

ลักษณะสำคัญของจิตใต้สำนึก คือ เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่เกิด ซึ่งจะพัฒนาได้ดีในช่วงต้นของชีวิต

ไม่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์แต่จะเกิดจากการปลูกฝังซ้ำๆกัน เป็นบ่อเกิดของความรู้สึก ความรู้ความเกลียด ไม่มีเหตุผล ไม่มีจิตสำนึกที่มีวุฒิภาวะมาคอยกรองข้อมูลว่าเป็นจริงหรือไม่จริง (กรณีไม่เห็นช้างสีชมพูแต่เราเห็นเป็นต้น) ข้อมูลบวกหรือข้อมูลลบ สามารถทำงานอัตโนมัติและตอบสนองทำงานตามนั้นได้ทันที**ความแตกต่างระหว่างจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก** (วีรเทพ ปทุมเจริญวัฒนา. 2538 : 30)

จิตใต้สำนึกควบคุมการทำงาน ของอวัยวะทุกระบบของคนเรา มีความจำที่ไร้ขีดจำกัด บางครั้งเราจำอะไรไม่ได้ ไม่ใช่จิตใต้สำนึกไร้ประสิทธิภาพ แต่ความสามารถในการเรียกคืนความทรงจำของเรามีประสิทธิภาพ แย่ลง

จิตสำนึก มีความจำที่จำกัด และส่วนใหญ่เป็นความจำระยะสั้น

จิตใต้สำนึก เป็นความจำที่ไร้ขีดจำกัด ข้อความที่ปฏิเสธจิตใต้สำนึกปฏิเสธไม่เป็นจึงทำตามที่ได้สัมผัสเสมอ บางครั้งเราอาจจะเถียงว่า เราจำอะไรไม่ได้ นั่นไม่ใช่ เพราะจิตใต้สำนึกไร้ประสิทธิภาพ แต่ความสามารถในการเรียกคืนความทรงจำของเราที่มีประสิทธิภาพแย่ลง

รูปภาพข้างล่างนี้ จะช่วยให้เข้าใจการทำงานของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกได้เป็นอย่างดี

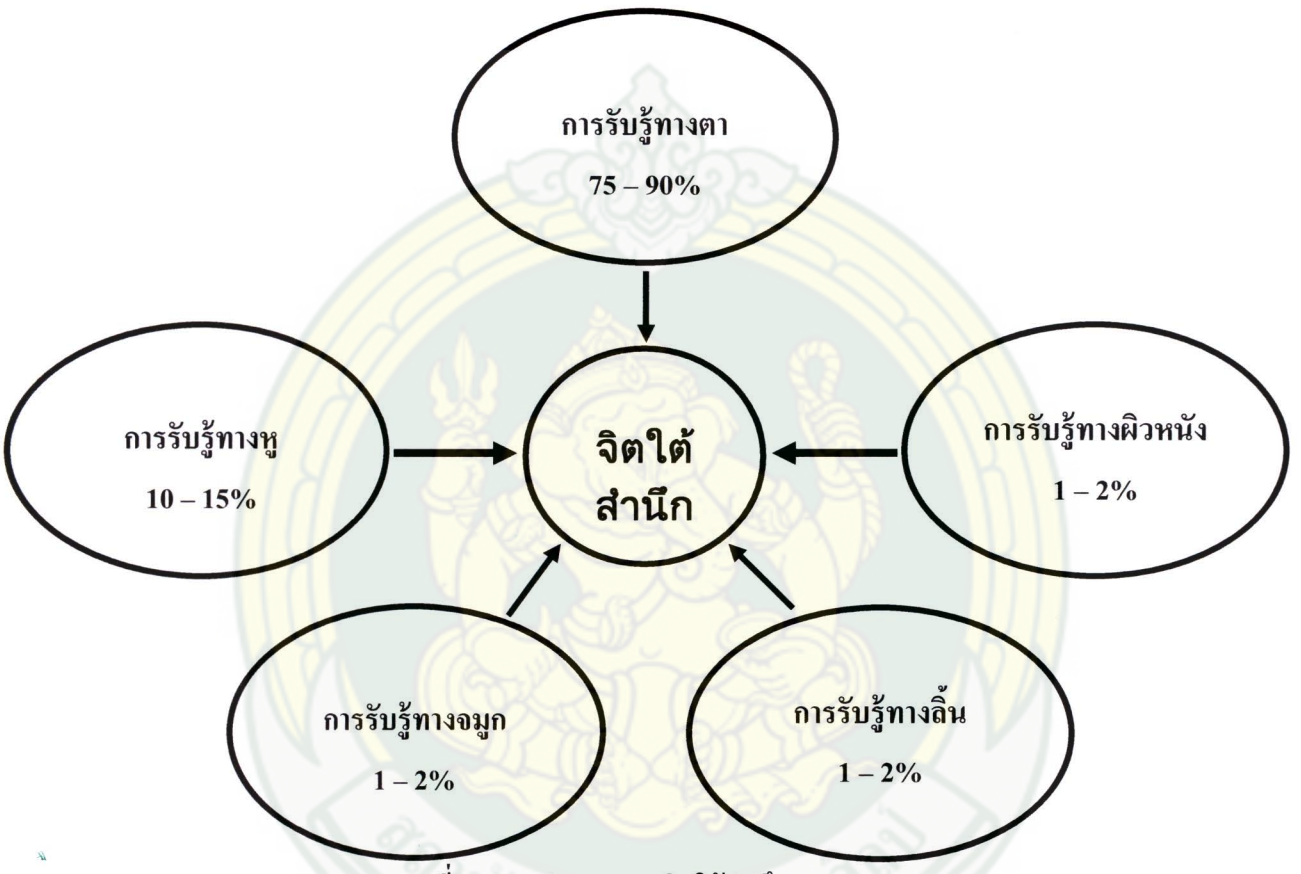

ภาพที่ 3 การทำงานของจิตใต้สำนึก

(ที่มา : เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2535 : 25)

เราจะพบว่าประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของคนเรานั้น จะถูกสะสม/บันทึกข้อมูลเข้าไปในจิตใต้สำนึกของเราทุกวัน โดยเฉพาะประสาทสัมผัสทาง ตา และทางหู จะเป็นประสาทสัมผัสที่มีการรับรู้มากที่สุด และถ้าเราสัมผัสสิ่งที่ไม่ดี ผ่านทางตาและหูทุกวัน จิตใต้สำนึกเราก็จะบันทึกข้อมูลที่ไม่ดีเข้ามาทุกวันโดยเราไม่รู้ตัว จนกลายเป็นพฤติกรรม การกระทำหรือนิสัยของเราเอง

3. จิตเหนือสำนึก

ถ้าจะพูดถึงความหมายของจิตเหนือสำนึกระดับแรก นี้ ก็คงหมายถึง “ยูเรก้า” (Eureka) เป็นเสียงอุปาทานอันปลื้มปิติของอาคิมิดีส (Archimedes) ที่แสดงออกเมื่อเขาค้นพบสูตรการแทนที่วัตถุด้วยปริมาตรของน้ำ หรือ “วากเนอร์”(Wagner) นักประพันธ์เพลงอุปรากรชาวเยอรมัน ผู้ซึ่งเล่าสภาวะสร้างสรรค์ของเขาว่า “ได้ยิน”เสียงเพลงที่โด่งดังของเขาขึ้นมาเองจากสมอง” หรือ “อัลเบิร์ด ไอน์สไตน์” (Albert Einstein) เผยว่า ทฤษฎีสัมพันธภาพของเขาที่คิดขึ้น ไม่ได้เกิดจากการรวบรวมข้อมูลจากที่ได้ แต่เกิดจาก “การระลึกรู้จากภายใน (Intuition) ของตัวเขาเอง” และ “กูเต็นเบิร์ก (Gutenberg)” นักประดิษฐ์ผู้ยิ่งใหญ่ซึ่งคิดประดิษฐ์สิ่งพิมพ์ขึ้นเป็นคนแรก

การคิดสร้างสรรค์นี้ เกิดจากการเชื่อมโยงความคิดต่างๆที่เดิมไม่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเลยมารวมกันเป็นความคิดที่แปลกใหม่ ซึ่งเราเรียกว่า “การคิดเชิงเทียบเคียง” ซึ่งสามารถเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติกับคนเราในหลาย ๆ โอกาส เช่นในขณะที่จิตใจได้รับการผ่อนคลายอย่างเต็มที่ ในความฝัน ในภวังค์ หรือในขณะที่กำลังทำอะไรเพลิน ๆ (เวรา ไพฟ์เฟอร์. 2548 : 25)

กิจกรรมที่ 5
ผู้ปกครองและครูคือใคร อุ่นใจเมื่อใกล้ชิด
30 นาที

วัตถุประสงค์ ผู้เรียนสามารถ

1. ได้ทำความรู้จักและสร้างความสัมพันธ์อันดีกันมากยิ่งขึ้น
2. ปรับทัศนคติและละลายพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการอบรม
3. ได้เรียนรู้และปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีและเหมาะสม
4. ได้มีความรักความรู้สึกที่ดีต่อกัน

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
1. แนะนำตัวและจับคู่แสดงความรักต่อกัน 2. กิจกรรม 2.1 สร้างความสัมพันธ์อันดี 2.2 ละลายพฤติกรรม 2.3 ปรับตัวให้อยู่ได้อย่างเหมาะสม 2.4 ให้ความรักความเมตตาต่อกัน 2.5 มองประเด็น เราจะทำอย่างไรเพื่อให้มีความสุขร่วมกัน ใช้กระดาษ A4 และนำไปติดที่กระดาษดาชาร์ต ฯลฯ	1. ครู/วิทยากรให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองนั่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 8 คน โดยใช้เพลง 2.ให้จับคู่หันหน้าเข้าหากัน จับมือกันและสอดวงแขนให้อยู่ในอ้อมกอดโดยมิให้แขนหลุดออกจากกันและพูดชมคู่ของตัวเอง วิทยากรตามความรู้สึก 3.มอบประเด็นให้กลุ่มผู้ปกครองเขียน 1.ให้กลุ่มผู้ปกครองเขียนข้อความที่อยากบอกครู และ ลูก 2. ให้กลุ่มนักเรียนเขียนข้อความที่อยากบอกครู และผู้ปกครอง 3.ให้กลุ่มครูเขียนข้อความที่อยากบอกผู้ปกครองและนักเรียน - วิทยากรสรุป 4.ให้ผู้ปกครอง และ ครูนั่งเก้าอี้ นักเรียนเข้าแถวเรียงหนึ่งไปที่ผู้ปกครองของตนเองกราบและขอขมา (เปิดเพลงอิ่มอุ่น ของ ศุ บุญเลี้ยง) ต่อจากนั้นจึงไปกราบครู 5.วิทยากรให้ตัวแทนผู้ปกครองครูและนักเรียนสรุป	30 นาที	- เพลงลมเพลมพัด, เพลงรวมเงิน - แถบเพลง“บาบา นัม เควาลัม” - เพลงอิ่มอุ่น - กระดาษชาร์ต - ปากกาเมจิก - เทปกาว - กระดาษ A4

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
	6. ครูให้นักเรียนจับคู่ 2 คน นั่งสัมผัสมือกัน เข่าชนกัน มองตา ยิ้ม และกล่าวชื่นชมสิ่งที่ดี ๆ ของเพื่อนคนละ 5 ข้อ เช่น เธอสวย น่ารัก ยิ้มสวย แต่งกายสะอาด ฟันสวย ฯลฯ 7.ให้นักเรียนยืนขึ้นเปลี่ยนคู่ให่ไม่ให้ซ้ำกัน สัมผัสด้วยการกอด แล้วจับมือกันทั้งสองข้าง บีบเบา ๆ แล้วกล่าวชื่นชมและแสดงความรู้สึกคู่ของตนเองจากการที่ได้พบกันและทำกิจกรรมร่วมกันในวันนี้ 8.วิทยากรสรุปกิจกรรมที่จัดให้กับผู้เข้ารับการอบรม		

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของผู้เข้ารับการอบรม
2. การสัมภาษณ์จากผู้ที่ได้เข้ารับการอบรม
3. ประเมินจากการแสดงข้อคิดเห็นในแบบประเมิน การมีส่วนร่วมของผู้เรียน

ตัวอย่าง เพลงและกิจกรรมที่จัดให้กับผู้เข้ารับการอบรม

ลมเพลมพัด

วิธีเล่น จัดผู้เล่นวงกลมหรือกลุ่ม เมื่อผู้นำร้องเพลงจบแล้วผู้นำสั่งว่า "พัดคนที่ใส่กางเกง" ให้คนที่ใส่กางเกงวิ่งไปยังฝั่งตรงข้าม หรือย้ายตำแหน่งที่ยืนอยู่ไปยังตำแหน่งอื่น

เนื้อเพลง ลมเพลมพัด โบกสะบัดพัดมาไวๆ ลมเพลมพัดอะไร ลมเพลมพัดอะไร ฉันจะบอกให้...

รวมเงิน

วิธีเล่น ให้กำหนด ชายมีค่า ๑ บาท หญิงมีค่า ๕ บาท ให้ผู้นำบอกจำนวนเงิน เช่น ๘ บาท ก็ให้ผู้เล่นรวมกันให้ได้เงินตามที่สั่ง เมื่อผู้เล่นสั่งหยุดใครที่ยังไม่มี หรือรวมเงินผิดจากคำสั่ง ให้นำมาลงโทษ

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กิจกรรมที่ 6
ลักษณะของคลื่นสมอง และวิธีปรับลมหายใจให้คลื่นสมองผ่อนคลาย
เวลา 30 นาที

วัตถุประสงค์ ผู้เรียนสามารถ

1. บอกลักษณะของคลื่นสมองได้
2. บอกสาเหตุที่ทำให้คลื่นสมองแปรเปลี่ยนได้
3. บอกวิธีทำให้คลื่นสมองผ่อนคลายได้

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
1. ผู้เรียนบอกลักษณะของคลื่นสมองได้ 2. ผู้เรียนบอกสาเหตุที่ทำให้คลื่นสมองแปรเปลี่ยนได้ 3. ผู้เรียนสามารถบอกวิธีทำให้คลื่นสมองผ่อนคลายได้	ครูอธิบายประกอบภาพ เรื่อง ต่อไปนี้ - ลักษณะของคลื่นสมองชนิดต่างๆ - สาเหตุที่ทำให้คลื่นสมองแปรเปลี่ยน - วิธีทำให้คลื่นสมองผ่อนคลาย โดยการพักผ่อน ฟังเพลง ชมธรรมชาติ ปรับลมหายใจ ฝึกหายใจเข้า-ออก อย่างถูกวิธี	15 นาที 15 นาที	ภาพคลื่นสมอง กรณีศึกษาการทำงานของคลื่นสมอง แจกให้ผู้เรียนนำไปศึกษาหลังจบกิจกรรมนี้

การประเมินผล

จากการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กรณีศึกษาที่ 1

การทำงานของคลื่นสมอง

คลื่นสมองเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าซึ่งได้มาจากการส่งสัญญาณเคมีทางชีวภาพในร่างกายมนุษย์ แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้ (วีรเทพ ปทุมเจริญวัฒนา. 2538 : 37)

1) คลื่นเบต้า

มีความถี่ประมาณ 13-40 รอบต่อวินาที (Hz) เป็นช่วง คลื่นสมองที่เร็วที่สุด เกิดขึ้นในขณะที่สมองอยู่ในภาวะของการทำงาน และควบคุมจิตใต้สำนึก (Conscious Mind) ในขณะตื่นและรู้ตัว เช่น การนั่ง ยืน เดิน ทำงาน หรือกิจกรรมต่างๆ ในกรณีที่จิตมีความคิดมากมายหลายอย่างจาก ภารกิจประจำวัน วุ่นวายใจ สับสน หรือฟุ้งซ่าน และสั่งการสมองอย่างไม่เป็นระเบียบ ความถี่ของคลื่นช่วงนี้อาจสูงขึ้นได้ถึง 40 Hz โดยเฉพาะคนที่มีความเครียดมาก อยู่ในภาวะเร่งรีบบีบคั้น ตื่นเต้นตกใจ อารมณ์ไม่ดี โกรธหรือดีใจมาก ๆ สมองจะมีการทำงานในช่วงคลื่นเบต้ามากเกินไป

แต่ในขณะที่หากไม่มีคลื่นเบต้าเกิดขึ้นเลย มนุษย์จะไม่สามารถเรียนรู้ หรือทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ ในโลกภายนอก ปกติสมองคนเรา จะมีเส้นทางอัตโนมัติ ในการรับรู้ความรู้สึก ที่ทำให้สั่งการได้โดยไม่ต้องใช้เวลาในการใคร่ครวญมากนัก ความเป็นอัตโนมัตินี้ ส่วนใหญ่จะมีประโยชน์อยู่ในระดับหนึ่ง และเป็นเรื่องกลาง ๆ สำหรับชีวิต ช่วยย่นย่อ จดจำ เรื่องราวจำเจ ที่ต้องทำซ้ำ ๆ เป็นประจำให้ดำเนินไปได้ บางส่วนเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อการรอดพ้น จากอันตรายในสถานการณ์คับขัน เช่น การดึงมือออกทันที เมื่อบังเอิญไปสัมผัสของร้อนจัด แต่สิ่งที่น่าสนใจ คือ “อารมณ์ของมนุษย์” ก็มีเส้นทางอัตโนมัติเช่นเดียวกัน แต่คนส่วนใหญ่ มักจะไม่ได้ควบคุม และปล่อยให้ความเป็นอัตโนมัตินี้ทำงานมากเกินไป จากความเคยชินในการป้อนข้อมูลซ้ำ ๆ ของเราเอง โดยมากเป็นความอัตโนมัติในทางลบที่มีมากเกินไป ทำให้ข้อมูลเหล่านี้ ถูกส่งผ่านเข้าไปสู่ การทำงานของ ส่วนรับความรู้สึกในสมอง ที่เรียกว่า “อะมิกดาลา” (Amygdala) ซึ่งเป็น สมองชั้นกลาง ใกล้กับก้านสมอง และ มีความสามารถในการเก็บข้อมูล ด้านอารมณ์จำนวนมาก ๆ ไว้ ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับว่า เราใส่ข้อมูลด้าน “บวก”หรือ“ลบ” มากน้อยแค่ไหน ก็จะทำให้ สมองจดจำ และ ตอบสนองในทิศทางนั้น หากเราปล่อยให้ความอัตโนมัตินี้ ทำงานตามลำพัง โดยไม่ฝึก กำหนดรู้ ก็จะทำให้เรา ติดกับดักของอารมณ์ ที่ไม่ดี อยู่ตลอดเวลา สมองของเราจะทำงานอยู่แต่ใน เฉพาะช่วงคลื่นเบต้า ซึ่งในโหมดนี้ถือว่า เป็นโหมดปกป้อง มีทั้งเบต้าอ่อน และแก่ แก่หมายถึงความถี่สูง มีผลให้ความคิดถดถอยจากสภาวะปกติ และทำงานอยู่ในฐานะความกลัว มีลักษณะต้านทาน ความเปลี่ยนแปลง บางคนจะหยุด และปิดการเรียนรู้ เพราะเกิดความเครียด สภาวะนี้สมองจะหลั่งฮอร์โมนด้านลบ ออกมามากเกินไป นำไปสู่ ปฏิกิริยาเคมีที่ทำร้าย

ส่วนอื่น ๆ ของร่างกายเป็นลูกโซ่ต่อไปเรื่อยๆ เช่น อะดรีนาลีน คอร์ติซอล เป็นต้น(เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2551)

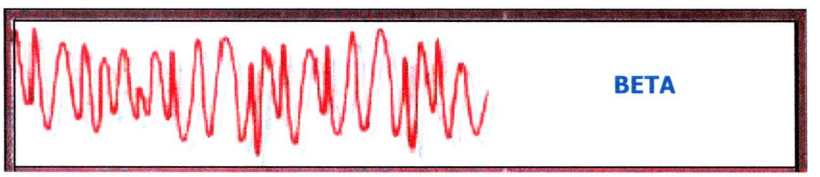

ภาพที่ 5 ลักษณะของคลื่นเบต้า

ที่มา : http://www.google.co.th/

2) คลื่นอัลฟ่า

ความถี่ประมาณ 8-12 รอบต่อวินาที (Hz) ความถี่ ของคลื่นที่ต่ำลงมานี้ ก็คือ เป็นคลื่นสมองที่ปรากฏบ่อย ในเด็กที่มีความสุข และในผู้ใหญ่ที่มีการฝึกฝนตนเองให้สงบนิ่งมากขึ้น อาจหมายถึง สภาวะที่จิตสมดุล อยู่ในสภาวะสบายๆ มีการช้าลงด้วย การใคร่ครวญ ไม่ด่วนตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้วย อารมณ์อันรวดเร็ว เวลาที่ความถี่น้อยลง หมายถึงว่า เราจะคิดช้าลง เป็นจังหวะ เป็นท่วงทำนอง คมชัด ให้เวลาแก่จิตในการไตร่ตรองและมีความคิดเป็นระบบขึ้น สภาวะที่สมองทำงาน อยู่ในคลื่นอัลฟ่ายังพบอยู่ใน หลายๆ รูปแบบ เช่น ขณะที่กล้ามเนื้อ หรือ ร่างกายผ่อนคลาย ช่วงเวลาที่ง่วงนอน ก่อนหลับหรือหลับใหม่ๆ เวลาทำอะไรเพลินๆ จนลืมสิ่งรอบๆ ตัว เวลาสบายใจ เวลาอ่านหนังสือหรือจดจ่อกับกิจกรรมใด ๆ อย่างต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่ง และการเข้าสมาธิ ในระดับภวังค์ที่ไม่ลึกมาก(เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2551)

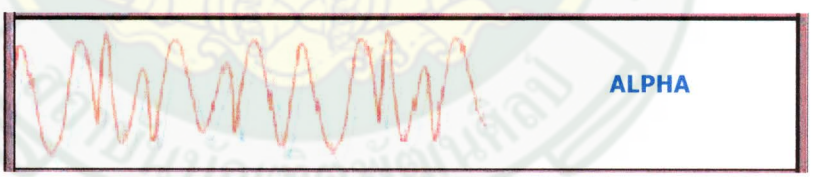

ภาพที่ 6 ลักษณะของคลื่นอัลฟ่า

ที่มา : http://www.google.co.th/

จากลักษณะดังกล่าว ช่วงคลื่นอัลฟ่า จะเป็นประตูไปสู่ การทำสมาธิในระดับลึก และถือว่า เป็นช่วงที่ดีที่สุด ในการป้อนข้อมูล ให้แก่ จิตใต้สำนึก สมองสามารถเปิดรับข้อมูลได้อย่างเต็มที่ และ เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นสภาวะที่ จิตมีประสิทธิภาพสูง ในทางการแพทย์ และ จิตศาสตร์ เองก็ถือว่า สภาวะนี้เป็น หัวใจของการสะกดจิต เพื่อการบำบัดโรค โดยหากจะตั้ง

โปรแกรมจิตใต้สำนึก ก็ควรทำใน ช่วงที่คลื่นสมองเป็นอัลฟ่า ในคนทั่วไปเอง ก็ควรฝึกฝนตนเองให้สมองทำงานอยู่ใน ช่วงคลื่นอัลฟ่า เป็นประจำเช่นเดียวกัน เพราะจะช่วยสร้าง ความผ่อนคลาย ร่างกายจะไม่ทำงานอยู่บนฐานแห่งความกลัว หรือ วิตกกังวล แต่จะมองชีวิต อย่างสนุกสนาน มีความรู้สึกอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หรืออยากสำรวจโลกแบบเด็ก ๆ แต่คนส่วนใหญ่ มักจะขาดการฝึกฝนให้ตนเองมีคลื่นสมองชนิดนี้ และมักปล่อยให้อารมณ์อัตโนมัติตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ขาดการคิดใคร่ครวญ ด้วยระยะเวลาอันเหมาะสมก่อน หากเรามีการฝึกฝนจิตให้ตื่นรู้เช่นเดียวกัน กับแนวทางการปฏิบัติธรรม ในพุทธศาสนา คลื่นอัลฟ่านี้จะถูกบ่มเพาะให้เข้มแข็งขึ้น สามารถรื้อโปรแกรมอัตโนมัติเก่า สร้างโปรแกรมอัตโนมัติใหม่ ๆ ได้

การปฏิบัติที่ทำให้คลื่นสมองเป็นคลื่นสมองอัลฟ่า มีหลักง่ายๆ คือ

การฟังเพลงเพื่อสร้างบรรยากาศ ปล่อยจิตใจไปกับเสียงเพลง และสร้างจินตนาการไปตามเสียงพูด หลับตา หายใจลึกๆ ช้าๆ สั่งให้ทุกส่วนของร่างกายผ่อนคลายและอยู่ใกล้กับธรรมชาติ

การทำสมาธิ อย่างสม่ำเสมอวันละ 2 ครั้ง ครั้งละ 10 – 15 นาที จะทำให้เราเกิดความมุ่งมั่น ความมีระเบียบวินัย มีจิตใจอ่อนโยน มีสมาธิสูง และมีคลื่นสมองที่ต่ำลงอย่างรวดเร็ว

คำพูด ผู้ที่มีคลื่นสมองต่ำ จะตระหนักดีถึงคำพูด จะพูดน้อยลง รับฟังมากขึ้น จะเลือกพูดเฉพาะคำพูดสร้างสรรค์ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นเท่านั้น

ผู้ที่ปฏิบัติเช่นนี้สม่ำเสมอวันละ 2 ครั้ง ครั้งละ 10- 15 นาทีต่อเนื่องกัน ภายใน 14-21 วัน (วันชัย ประชาเรืองวิทย์. 2545: 23) ชีวิตจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น จะเป็นผู้ที่มีอารมณ์ดี มีการผ่อนคลายสูง มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีสมาธิสูง มีความจำดี มีความคิดด้านบวก และมีพลังความคิดที่จะนำไปสู่ความเป็นจริง

3) คลื่นเธต้า (Theta brainwaves)

มีคลื่นความถี่ประมาณ 5 - 7 รอบต่อวินาที (Hz) เป็นช่วงคลื่นที่สมองทำงานช้าลงมาก พบเป็นปกติในช่วงที่คนเราหลับ หรือมีความผ่อนคลายอย่างสูง แต่ใน ภาวะที่ไม่หลับคลื่นชนิดนี้ก็เกิดขึ้นได้เช่นกัน เช่น ขณะอยู่ในการภาวนาสมาธิที่ลึกในระดับหนึ่ง การเข้าสู่สภาวะนี้ จะใกล้เคียงกับ คลื่นสมองในสภาวะอัลฟ่า คือ มีความสุข สบาย ลืมความทุกข์ แต่จะมีความปีติสุขมากกว่า สภาวะนี้มีความเชื่อมโยงกับ การเห็นภาพต่าง ๆ สมองในช่วงคลื่นเธต้า จะเปรียบเสมือน แหล่งเก็บแรงบันดาลใจ ความคิดสร้างสรรค์ที่อยู่ในจิตใจส่วนลึกของเรา จึงเป็นคลื่นสมองที่สะท้อนการทำงานของจิตใต้สำนึก (Subconscious Mind) อันเป็นการทำงานของเนื้อสมองส่วนใหญ่ของมนุษย์ ระดับพฤติกรรมภายใต้ความถี่ของของคลื่นเธต้า เป็นลักษณะที่บุคคล คิดคำนึงเพื่อแก้ปัญหา พบได้ทั้งลักษณะที่รู้สำนึกและไร้สำนึก ปรากฏออกมาเป็น ความคิดสร้างสรรค์ เกิดความคิดหยั่งเห็น (Insight) มีความสงบทางจิต

และมองโลกในแง่ดี เกิดสมาธิแน่วแน่และเกิดปัญญาญาณ มีศักยภาพสำหรับ ความจำระยะยาวและการระลึกรู้(เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2551)

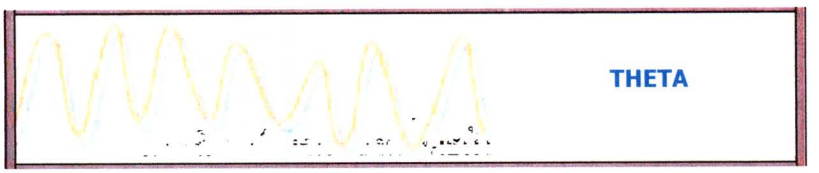

ที่มา : http://www.google.co.th/

4) คลื่นเดลต้า (Delta brainwaves)

มีความถี่ประมาณ 0 – 4 รอบต่อวินาที (Hz) เป็นคลื่นสมองที่ช้าที่สุด สภาวะนี้จะทำให้ร่างกายเกิดความผ่อนคลาย ในระดับที่สูงมาก เป็นคลื่นสมองที่ทำงานเชื่อมต่อกับส่วนที่เป็น จิตไร้สำนึก (Unconscious mind) เช่น ในขณะที่ร่างกายหลับลึกโดยไม่มีการฝัน หรือ เกิดจากการเข้าสมาธิลึกๆ ในระดับฌาน ในช่วงนี้คลื่นสมองแสดงให้เห็นว่า ร่างกายกำลังดื่มด่ำกับ การพักผ่อนลงลึกอย่างเต็มที่ เปรียบได้กับการประจุพลังงานเข้าสู่ร่างกายใหม่ ผู้ที่ผ่านการหลับลึก ในช่วงเวลาที่พอเหมาะพอดีจะรู้สึกได้ถึงความสดชื่นกระปรี้กระเปร่ามากเป็นพิเศษ เมื่อเปรียบเทียบกับ ผู้ที่นอนหลับไม่ค่อยสนิท และสำหรับผู้ที่ทำสมาธิอยู่ในระดับฌานลึก ๆ เมื่อออกจากสมาธิแล้ว ก็จะยังคงติดรสแห่งปิติสุข ทำให้เกิดความสุขใจ มีใบหน้าผ่องใส เต็มอิ่มไปด้วยความสุขสดชื่นเช่นเดียวกัน(เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2551)

ภาพที่ 8 ลักษณะของคลื่นเดลต้า

ที่มา : http://www.google.co.th/

2. สาเหตุที่ทำให้คลื่นสมองแปรเปลี่ยน (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2551)

1) สิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus)

ได้แก่ สิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย สิ่งเร้าภายในนี้จะมีอิทธิพลสูงสุดในการกระตุ้นเด็กให้แสดงพฤติกรรม และเมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นในสังคม สิ่งเร้าใจภายในจะลดความสำคัญลง

2) สิ่งเร้าภายนอก (Enternal Stimulus)

ได้แก่ สิ่งกระตุ้นต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ หู ตา คอ จมูก การสัมผัส

3. วิธีที่ทำให้สมองผ่อนคลาย (Relaxed) ซึ่งจะทำให้เราสามารถเข้าสู่สภาวะอัลฟ่าได้ ประกอบด้วย

1) เสียงเพลงที่มีคลื่นสมองต่ำ เพื่อสร้างบรรยากาศและปล่อยจิตใจให้ล่องลอยไปตามเสียงเพลง

2) หลับตา

3) การหายใจลึก ๆ ช้า ๆ ให้เต็มปอด

4) การสั่งให้ทุกส่วนของร่างกายผ่อนคลาย และ

5) การอยู่ใกล้กับธรรมชาติหรือการจินตนาการถึงธรรมชาติ

กิจกรรมที่ 7
เรื่อง การฝึกจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟ่า
เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์ ผู้เรียนสามารถ

1. บอกขั้นตอนในการปรับลดคลื่นสมองได้
2. บอกขั้นตอนในการจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟ่าได้

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
1.บอกขั้นตอนในการปรับลดคลื่นสมองได้ 2.บอกขั้นตอนในการจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟ่าได้	1. ครูให้ผู้เรียนดูภาพธรรมชาติ และอธิบายสาระสำคัญที่ได้จากภาพ เช่น - ดวงอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้า - น้ำตก - ทะเล -เสียงเพลงบรรเลง - ดอกไม้ - เด็กนั่งสมาธิ 2. ครูอธิบายถึงประโยชน์ของคลื่นสมองอัลฟ่า 3. ครูเปิด:ซีดีเพลงพร้อมแถบเสียงคำพูดด้านบวก ให้ผู้เรียนนอนราบกับพื้น ปรับลมหายใจเข้าและออก และจินตนาการตามแถบเสียงเพลงและคำพูดที่ได้ยิน 4. สมาชิกสะท้อนความเห็นสรุปภาพที่เกิดจากการจินตนาการและสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเอง	60 นาที	ภาพธรรมชาติ - เสียงเพลงบรรเลง ซึ่งเป็นเสียงนก เสียงน้ำไหล เสียงลม เสียงน้ำตกเป็นต้น - แนวคิดนำเสนอผลงานโดยใช้โปรแกรมนำเสนองาน - กรณีศึกษาที่1 นำไปศึกษาหลังจบกิจกรรม

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมของผู้เรียน
2. ข้อคิดเห็นที่ผู้เรียนสะท้อน (feed back)

กรณีศึกษาที่ 1

การปรับคลื่นสมองให้มีความถี่ต่ำ Low Frequency BrainWave (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2542 : 13)

1.สภาวะแวดล้อม ค่อนข้างเงียบสงบ

2.ห่างจากสนามแม่เหล็กไฟฟ้า เช่น เตาไมโครเวฟ สายไฟฟ้า หม้อแปลง คอมพิวเตอร์

3.การฟังหรือเล่นดนตรี เพลงคลาสสิค โมสาร์ต (Mozart)

4.การฝึกสมาธิ โยคะ

5.การอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ เช่น ภูเขา ทะเล อุทยาน สวนต้นไม้บริเวณบ้าน

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กิจกรรมที่ 8
เรื่อง ประโยชน์ของการจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟ่า (Alpha Wave)
(เวลา 30 นาที)

วัตถุประสงค์ ผู้เรียนสามารถ
บอกประโยชน์ของการจูงใจคลื่นสมองไปสู่สภาวะคลื่นสมองอัลฟ่าได้

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
บอกประโยชน์ของการจูงใจไปสู่สภาวะคลื่นสมองอัลฟ่าได้	1. สมาชิกนอนราบกับพื้น 2. เปิดซีดีเพลงพร้อมแถบเสียงคำพูดด้านบวก"พลังแห่งความเชื่อมั่น"และให้จินตนาการตามแถบเสียง 3. สมาชิกสะท้อนความรู้สึก 4. มอบหมายภารกิจให้ศึกษาเอกสารฝึกปฏิบัติจากแถบเสียง และบันทึกทุกวัน	30 นาที	-ซีดี"พลังแห่งความเชื่อมั่น" -เอกสารเกี่ยวกับพลังแห่งความเชื่อมั่น

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมของผู้เรียน
2. การฝึกปฏิบัติตามกิจกรรมกำหนด

กิจกรรมที่ 9 (กิจกรรมต่อเนื่อง)
เรื่อง การฝึกปฏิบัติต่อเนื่องโดยใช้กิจกรรมการพัฒนาคลื่นสมองด้วยดนตรี และคำพูดด้านบวก วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ ผู้เรียนสามารถ

1. ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาคลื่นสมองด้วยดนตรีและคำพูดด้านบวก ต่อเนื่องกัน 21 วัน
2. มีความมั่นใจ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา สัมมนาคารวะ พูดจาไพเราะ เห็นคุณค่าในตัวเอง

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
1. ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาคลื่นสมองอัลฟ่าได้ต่อเนื่องกัน 21 วัน	1. ก่อนเข้าแถวนักเรียนพร้อมกันที่ห้องสมุด ครูเปิดแถบเสียงพลังแห่งความเชื่อมั่น 2 เพลง เวลา 50 นาที นักเรียนบันทึกหลังฝึกปฏิบัติ 10 นาที 2. วันหยุดนักเรียนฝึกปฏิบัติที่บ้านและบันทึกหลังการฝึกปฏิบัติ เทคนิคการจูงใจไปสู่สภาวะอัลฟ่า มีลำดับและขั้นตอน ดังนี้ - หาที่นั่งหรือที่นอนสบาย ๆ ซึ่งมีเสียงภายนอกมารบกวนจิตใจน้อยที่สุด (อาจเปิด เพลงคลาสสิคเบาๆ เพื่อสร้างบรรยากาศในการผ่อนคลาย) หากเลือกท่านอนควรปฏิบัติดังนี้ - นอนในท่าสบายแบบของโยคะ มือหงายวางข้างลำตัว ศีรษะไม่หนุนหมอน (เพื่อให้เลือดไปเลี้ยงศีรษะโดยสะดวก) หลับตาเบาๆ ใช้ความคิดและสร้างภาพให้เกิดตามคำพูดต่อไปนี้ ".....จดจ่ออยู่กับลมหายใจของเราเท่านั้น หายใจเข้าลึกๆ ช้าๆ เวลาหายใจเข้า ลำตัวขยายท้องขยาย เวลาหายใจออกลำตัวยุบท้องยุบ	1 ชั่วโมง	ซีดีแถบเพลงพร้อมแถบเสียงคำพูดด้านบวก "พลังแห่งความเชื่อมั่น"

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
	เท้าของเราผ่อนคลาย ขยับเท้าเล็กน้อย แข้งผ่อนคลาย เข่าผ่อนคลาย ลำตัวผ่อนคลาย อวัยวะภายในผ่อนคลาย ไหล่ผ่อนคลาย แขนผ่อนคลาย เรารู้สึกผ่อนคลาย ตัวเราเบาสบายเหมือนไม่มีน้ำหนักเหลืออยู่ในตัวเราอีก ลมหายใจของเรารู้สึกเบาสบาย - จินตนาการว่า.....เราเดินไปยังทุ่งนาที่มีหญ้า ในชนบทมีอากาศบริสุทธิ์ เราสูดลม หายใจที่สดชื่นเข้าปอดเต็มที่ เรามีความสุขที่สุด เท้าของเราสัมผัสกับหญ้าที่มีความอ่อนนุ่ม เหมือนเหยียบบนพรม เราได้ยินเสียงนกร้อง ลมพัดใบไม้ไหวเราเดินต่อไปตามลำพัง เรามีความสุขมาก แม้เดินคนเดียวเราก็มีความมั่นใจ เบื้องหน้าของเราเป็นชายหาดที่สวยงาม คลื่นลมสงบ เราได้ยินเสียงคลื่น กระทบฝั่ง เบื้อง หน้าของเรา เราเห็นดวงอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้า เราเห็นดวงอาทิตย์เคลื่อนต่ำลงจนลับขอบฟ้า เราล้มตัวลงนอน ณ ชายหาดตามลำพัง เรารู้สึกอิสระมีความสุขและผ่อนคลายที่สุด ทุกส่วนอยู่ในสภาวะที่ผ่อนคลาย มือข้างขวาของเรารู้สึกหนัก.....หนัก.....หนักมาก.....เหมือนมีก้อนหินวางทับเอาไว้ มือซ้าย ของเราหนัก.....หนัก.....หนักมาก.....เหมือนมีก้อนหินวางทับเอาไว้ ขณะนี้ร่างกายของเราทุกส่วนหนักหนักมาก จนเราไม่สามารถขยับเขยื้อนได้ มือข้างขวาของเรารู้สึกร้อน.....ร้อน.....ร้อนมาก..... เหมือนมีขดลวดสีแดงวางไว้ มือซ้ายของเรารู้สึกร้อน.....ร้อน.....ร้อนมาก.....เหมือนมีขดลวดสีแดงวางไว้		

วัตถุประสงค์	วิธีการนำเสนอ	เวลา	สื่อ/อุปกรณ์
	เท้าข้างขวาของเรารู้สึกร้อน.....ร้อน.....ร้อนมาก..... เหมือนมีขดลวดสีแดงวางไว้ เท้าซ้ายของ เรารู้สึกร้อน.....ร้อน.....ร้อนมาก.....เหมือนมีขดลวดสีแดงวางไว้ มือและเท้าของเรารู้สึกร้อน และหนักจน เราไม่สามารถขยับเขยื้อนได้ ผ่อนคลาย ท้องของเราร้อนมาก เหมือนมีน้ำเดือดอยู่ในท้องของเรา หน้าผากของเราเย็นสบาย เหมือนมีลมพัดผ่าน หน้าผากผ่อนคลายที่สุด เพื่อให้เราผ่อนคลายที่สุดเราจินตนาการว่า..... เรากำลังลอยอยู่กลางมหาสมุทรที่มีคลื่นลม กำลังสงบ เรานับถอยหลังจากยี่สิบ ถึงหนึ่ง ขณะที่เรานับน้อยลงเราจะจมลงในมหาสมุทรลึกลงไป....ลึกลงไป.....ยิ่งจม ลึกเท่าไหร่ เรายิ่งผ่อนคลาย เก้า....แปด....เจ็ด....หก.....หนึ่ง ขณะนี้เราจมอยู่ใต้มหาสมุทร เราผ่อนคลายที่สุด (เราจินตนาการถึงสิ่งที่ปรารถนาจะให้เกิดขึ้นกับชีวิตเราให้ชัดเจนที่สุด) **วิธีกลับสู่สภาวะปกติ** “เราจะนับ 1 ถึง 10 เมื่อนับถึง 10 เราจะรู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง รู้สึกสดชื่น กระปรี้กระเปร่า แข็งแรง มีความรักให้กับตัวเองและผู้อื่นอย่างไม่เคยรู้สึกมาก่อน หนึ่ง....สอง.....สาม....สี่....ห้าพลังต่างๆ กลับคืนมาสู่ตัวอีกครั้งหนึ่ง เรารู้สึกแข็งแรงที่สุด สดชื่นที่สุด มีความสุขที่สุด เรากลายเป็นคนอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีเสน่ห์ น่ารัก คิดและพูดแต่สิ่งที่เป็นบวกแก่ตนเองและผู้อื่น หก เจ็ด แปด เก้า ขยับมือ ขยับเท้า พลิกซ้าย ขวา....สิบ ลืมตาและลุกขึ้น” 2. ปฏิบัติกิจกรรมเช่นนี้ทุกวัน เป็นเวลา 30 วัน และให้เขียนบันทึกผลที่เกิดขึ้นกับตัวเองทุกวัน		

การประเมินผล

1. จากการบันทึกผลที่เกิดขึ้นกับตัวเองหลังการปฏิบัติกิจกรรม
2. จากการเขียนสรุปความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

ภาคผนวก ช
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวอันน์เกตุ พงศ์เพ็ชร์
วัน เดือน ปีเกิด	17 เมษายน 2506
ภูมิลำเนาเดิม	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่อยู่ปัจจุบัน	6 ซอย 110 ถนนลาดพร้าว
	แขวงพลับพลา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อาชีวศึกษา สงขลา
พ.ศ. 2545	ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2553	ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2528 ถึงปัจจุบัน	วิทยาลัยนาฏศิลป

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวพจน์วรรณ ชัยประดิษฐ์
วัน เดือน ปีเกิด	9 มิถุนายน 2502
ภูมิลำเนาเดิม	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	2/126 จุลดิศ ริเวอร์แมนชั่น สามเสน3
	แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กทม. 10200

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524	ประกาศนียบัตรนาฏศิลปชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป
พ.ศ. 2526	ปริญญาตรี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
พ.ศ. 2546	ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2531	โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา สำนักงานเขตพระโขนง
พ.ศ. 2534	นาฏศิลปิน3 ฝ่ายศิลปะการแสดง กองการสังคีต
พ.ศ. 2540 - ถึงปัจจุบัน	วิทยาลัยนาฏศิลป

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายพิชาญ พรหมสมบัติ
วัน เดือน ปีเกิด	2 มีนาคม 2521
ภูมิลำเนาเดิม	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่อยู่ปัจจุบัน	119 ม.3 ตำบล/แขวง ศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2539	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชะอวดวิทยาคาร จ.นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2544	ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2548	ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2546	โรงเรียนวัดดงมูลเหล็ก สำนักงานเขตบางกอกน้อย
พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน	วิทยาลัยนาฏศิลป